

**Strategia de dezvoltare locală
a comunei Belciugatele
2021-2027**

**Strategia de dezvoltare locală a
comunei Belciugatele
2021-2027**

Prezentul document de strategie este elaborat de un grup de cercetători din ICCV.

Documentul nu exprimă punctul de vedere al Institutului de Cercetare a Calității Vieții, ci al autorilor.

Mai multe informații despre ICCV și rezultate din activitatea de cercetare se pot găsi pe [saiul iccv.ro](http://iccv.ro).

Autori:

Iulian	Stănescu
Flavius	Mihalache
Simona	Ilie
Cristina	Humă
Mădălina	Manea
Monica	Marin
Cosmina	Pop
Sebastian	Joc
Laurențiu	Tănase
Filip	Alexandrescu
Cătălin	Berescu
Sebastian	Fitzek

Asistenți de cercetare:

Ana Nițu
Mihai Pitel
Horia Mihai
Corina Drăgan

Instrucțiuni pentru citare: ICCV. *Strategia de dezvoltare a comunei Belciugatele*. București: 2021.

Autorii mulțumesc tuturor acelor care au contribuit la realizarea acestui raport cu observații și comentarii pe manuscris.

Cuprins

Lista abrevierilor	5
Lista figurilor	6
Lista tabelelor	7
Identificarea și diagnoza problemelor de dezvoltare	8
Context local	8
Elemente geografice	8
Potențialul agricol	10
Cadru istoric	12
Populația și perspective demografice	15
Volumul și structura populației	15
Mișcarea naturală a populației	17
Proiecție demografică 2019-2027	18
Coordonate economice și standardul de viață al populației	19
Capitalul uman și piața forța de muncă	19
Profilul agenților economici din comună	20
Agricultura și exploatarea agricole	24
Căile de comunicație	27
Potențial turistic	28
Condiții de viață ale populației, accesul la învățământ și sănătate	31
Condiții de viață și utilități publice	31
Planul de urbanism	32
Învățământul	33
Sănătatea	37
Domeniul social	42
Probleme sociale și asistența socială	42
Cultură, viață religioasă, petrecerea timpului liber	44
Mediu și tranziție ecologică	49
Stabilirea priorităților, adoptarea obiectivelor de dezvoltare	52
Evaluarea capacității instituției	52
Capacitatea administrativă	52
Capacitatea financiară	53
Capacitatea de absorbție a fondurilor europene	58
Analiza PESTEL	60
Analiza SWOT	61
Contextul cadrului financiar disponibil autorităților publice locale în perioada 2021-2027 ...	63
Fondurile europene	63
Programul Național de Reformă și Reziliență PNRR	65
Programe naționale	66
Planul de acțiune (portofoliul de proiecte)	73
Anexa 1 Proiecte în derulare 2021-2022	77
Anexa metodologică	78

Lista abrevierilor

ADR S Muntenia	Agencia pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia
AFM	Administrația Fondului pentru Mediu
AM	Autoritate de Management
ANCOM	Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
ARR	Autoritatea Rutieră Română
ASF	Alocație pentru susținerea familiei
CNI	Compania Națională de Investiții
Covid-19	Noul coronavirus; sindrom respirator viral cauzat de coronavirusul sindromului respirator acut sever 2 (SARS-CoV-2)
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului
DSP	Direcția de Sănătate Publică
Eurostat	Institutul European de Statistică
GAL	Grup de Acțiune Locală
HORECA	Domeniul hoteluri, restaurante, cafenea
M	Măsură de finanțare
MDLPA	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
OS	Obiectiv specific
OUG	Ordonanță de Urgență
P	Prioritate de finanțare
PNDL	Programul Național de Dezvoltare Locală
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
PNI AS	Programul Național de Investiții <i>Anghel Saligny</i>
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență
PNS	Planul Național Strategic
POCIDIF	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
PODD	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă
POEO	Programul Operațional Educație și Ocupare
POIDS	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială
POR	Programul Operațional Regional
POTJ	Programul Operațional Tranziție Justă
PUG	Plan Urbanistic General
RO	România
RPL	Recensământul populației și locuințelor din România
SDL	Strategie de dezvoltare locală
UAT	Unitate administrativ-teritorială
UE	Uniunea Europeană
VMG	Ajutorul social pentru asigurarea venitului minim garantat

Lista figurilor

Figura 1. Satele Belciugatele și Cândeasca, imagine din satelit	13
Figura 2. Ruine industriale ale fostului GAS/IAS	14
Figura 3. Evoluția volumului populației în comuna Belciugatele (1992-2020)	15
Figura 4. Populația cu domiciliul în comuna Belciugatele și în mediul rural al județului Călărași (2011-2020)	16
Figura 5. Populația rezidentă în comuna Belciugatele (2011) și în mediul rural al județului Călărași (2012 și 2020)	16
Figura 6. Mișcarea naturală a populației în comuna Belciugatele (1992-2020)	17
Figura 7. Populația domiciliată în comuna Belciugatele (1992-2021) și proiecție pentru 2021-2027	18
Figura 8. Spații de producție și depozitare din „zona industrială”	23
Figura 9. Câmpia Bărăganului pe raza comunei Belciugatele	25
Figura 10. Stația de microbuz din satul Belciugatele.....	28
Figura 11. Aspecte din salba de bălți.....	29
Figura 12. Biserica din Cojești, monument istoric clasa B.....	29
Figura 13. Satul Cojești, imagine din satelit	30
Figura 14. Școala gimnazială nr. 1 Belciugatele (exterior, curtea interioară)	34
Figura 15. Grădinița cu program normal, sat Belciugatele	35
Figura 16. Teren de sport cu gazon sintetic.....	36
Figura 17. Dispensarul uman	41
Figura 18. Sala bibliotecii comunei Belciugatele.....	44
Figura 19. Monumentul eroilor	45
Figura 20. Clădirea bibliotecii și al căminului cultural din Belciugatele.....	46
Figura 21. Biserica de lemn din satul Cojești	47
Figura 22. Satul Mataraua, imagine din satelit.....	51
Figura 23. Sediul primăriei comunei Belciugatele	53
Figura 24. Evoluția veniturilor proprii ale bugetului local, 2016-2020	54
Figura 25. Evoluția veniturilor proprii totale ale bugetului local (%), 2016-2020	55
Figura 26. Evoluția veniturilor proprii locale ale bugetului local, 2016-2020	55
Figura 27. Evoluția veniturilor proprii locale ale bugetului local (%), 2016-2020	56
Figura 28. Evoluția cheltuielilor de capital (euro/locuitor), 2016-2020	57
Figura 29. Evoluția cheltuielilor de capital (% în cheltuielile totale), 2016-2020.....	57
Figura 30. Evoluția cheltuielilor cu proiecte din fonduri europene din perioada de programare 2014-2020	58
Figura 31. Satul Măriuța, imagine din satelit	59
Figura 32. Analiza PESTEL	60
Figura 33. Analiza SWOT	61
Figura 34. Programe finanțate din fonduri europene în perioada 2021-2027.....	67
Figura 35. Programe naționale pentru autoritățile publice locale	70

Lista tabelelor

Tabel 1. Potențialul pentru producția vegetală	10
Tabel 2. Potențial producție zootehnică	11
Tabel 3. Producția de fructe: favorabilitate	11
Tabel 4. Populație și forța de muncă	19
Tabel 5. Județul Călărași: principalele activități economice după numărul de salariați și salariul mediu net.....	20
Tabel 6. Firme active din Belciugatele, după anul de înființare.....	20
Tabel 7. Structura relativă a firmelor active în Belciugatele, după domenii CAEN (%)	21
Tabel 8. Principale firme cu sediul social în comuna Belciugatele	22
Tabel 9. Principalele firme care angajează forță de muncă din Belciugatele, fără a avea sediul social în comună.....	22
Tabel 10. Racordarea gospodăriilor populației la apă curentă și canalizare	31
Tabel 11. Populația școlară pe niveluri de educație	33
Tabel 12. Personalul didactic pe niveluri de educație - 2020	34
Tabel 13. Infrastructura școlară - 2020	35
Tabel 14. Planul de acțiune SDL Belciugatele 2021-2027	73

Identificarea și diagnoza problemelor de dezvoltare

Context local

Comuna Belciugatele este situată în colțul nord-vestic al județului Călărași, cea mai mare parte a vecinilor săi fiind comune din județe vecine. Satele sunt dispuse, în fapt, în două arealuri, ceea ce explică apartenența lor în timp la comune diferite. În sudul comunei, pe malului râului Belciugatele (și a salbei de lacuri de pe acest afluent al Râului Mostiștea) sunt satele Cojești, Cândeasca și Belciugatele (ultimele două față în față, de o parte și de alta a cursului de apă). În nordul comunei, satele Măriuța și Mataraua se găsesc pe cursul superior al Râului Mostiștea. Satele au o structură (mod de organizare a gospodăriilor în cuprinsul vetrei) de tip adunat, o textură (mod de dispunere a străzilor) mai puțin ordonată și o formă neregulată.

Elemente geografice

Comuna Belciugatele este situată în Câmpia Română, la contactul dintre Câmpia Vlăsiei, în partea de vest, și Câmpia Mostiștei, în partea de est.

Teritoriul comunei este străbătut de Râul Mostiștea (aferent Dunării) și afluenții săi Valea Livezilor și Colceag, în partea de nord-est, și Râul Belciugatele, în partea de sud-vest.

În cadrul județului, comuna ocupă poziție nord-vestică și se află la o distanță de 30 de kilometri de mun. București, capitala României.

Relieful

Relieful comunei Belciugatele este format din interfluvii plane cu altitudini cuprinse în general între 50 și 80 de metri și văi care se mențin, în zona de luncă, la cote de sub 50 de metri. Formele de relief sunt puțin înclinate.

Aspectele morfologice sunt favorabile pentru fixarea și dezvoltarea așezărilor umane, fapt dovedit de urmele de locuire străveche, de modul de organizare a gospodăriilor în cuprinsul vetrei și de amplasarea lor în teritoriu. Satele sunt situate în apropierea și pe văile râurilor: Mataraua și Măriuța pe valea Mostiștei și Cojești, Cândeasca și Belciugatele pe valea Belciugatele, care asigură sursa de apă necesară dezvoltării lor.

Relieful comunei, împreună cu condițiile de sol, oferă o bună favorabilitate pentru dezvoltarea agriculturii, în special a culturilor în teren arabil.

De asemenea, relieful cu înclinare redusă a creat condiții pentru formarea facilă a lacurilor în bazinele hidrografice din comună fie în mod natural, fie prin amenajări hidrotehnice.

Solurile

Învelișul de soluri, format în condiții de rocă, relief, climă și vegetație specifice, este alcătuit în principal din cernoziomuri – argice și cambice.

Aceste tipuri de sol, cu unele diferențe calitative, sunt bogate în humus și substanțe nutritive. Prin aceste însușiri asigură un potențial natural bun pentru folosințe agricole, în special pentru culturi în teren arabil.

Productivitatea solurilor de pe teritoriul comunei poate fi însă afectată negativ în condiții de deficit de umiditate, cernoziomurile cambice și cernoziomurile argice prezentând „vulnerabilitate moderată” pe timp de secetă, potrivit „Raportului consolidat privind evaluarea riscului la secetă pedologică”.

Pentru a asigura productivitatea naturală a acestor soluri este necesară aplicarea de irigații.

Resurse naturale

Resursele de sol, cu predominarea solurilor cernoziomice, sunt pretabile culturilor agricole, având o bună productivitate. Subsolul comunei ne se remarcă prin resurse minerale importante care să poată fi puse în valoare.

Resurse de apă

Resursele de apă din comuna Belciugatele sunt constituite din ape de suprafață – râuri, lacuri de acumulare amenajate și iazuri – și ape subterane.

Rețeaua hidrografică aparține bazinului Mostiștea. Râuri de dimensiuni mici precum Valea Livezilor și Colceag și Belciugatele drenează teritoriul comunei și confluează cu Valea Mostiștea pe partea stângă, și, respectiv, pe partea dreaptă a acesteia.

Lacurile sunt reprezentate de acumulări neamenajate, iazuri piscicole pe râurile Mostiștea și Belciugatele, precum și de acumulări amenajate pentru atenuarea viiturilor, irigații și piscicultură, cum este Acumularea Fundulea.

Apele subterane – freatice și de adâncime – sunt o resursă importantă a subsolului comunei. Acestea asigură alimentarea cu apă potabilă a populației, prin amenajarea de fântâni și prin captarea apei de adâncime din puțuri forate.

Resurse energetice

Poziția geografică a comunei Belciugatele îi conferă potențial de valorificare a unor surse regenerabile de energie – solară și biomasă (agricolă) – care poate contribui la dezvoltarea durabilă a unității administrativ-teritoriale.

Conform „Studiului privind evaluarea potențialului actual al surselor regenerabile de energie în România (solar, vânt, biomasă, microhidro, geotermie), identificarea celor mai bune locații pentru dezvoltarea investițiilor în producerea de energie electrică neconvențională”¹, arealul Câmpiei Române, în care se încadrează comuna Belciugatele, dispune de un „potențial bun” de utilizare a radiației solare incidente pentru obținerea de energie electrică.

Relieful de interfluvii netede caracteristic teritoriului comunei este un element favorabil pentru valorificarea sursei de energie solară.

Referitor la potențialul energetic al biomasei, studiul menționat anterior estimează că regiunea Câmpiei Române se situează pe primul loc la nivel național, iar județul Călărași, din care face parte comuna, se situează pe locul 2 între județe din acest punct de vedere, o contribuție importantă având-o biomasa agricolă vegetală.

Cât privește comuna Belciugatele, considerăm că utilizarea agricolă a unor suprafețe întinse de teren permite valorificarea în mod durabil a deșeurilor agricole vegetale în scop energetic.

Riscuri naturale. Pe fondul scăderii cantității de precipitații și a unor temperaturi mai ridicate înregistrate mai ales în zonele sudice și sud-estice ale țării, comuna Belciugatele, parte a acestui areal, este expusă la riscuri de secetă și deșertificare.

Conform „Raportului consolidat privind evaluarea riscului la secetă pedologică”, pe baza calculului Indicatorului de Hazard la Seceta Pedologică (IHSP), comuna Belciugatele prezintă un „risc foarte ridicat” la acest tip de hazard, respectiv seceta pedologică.

¹ Studiu disponibil

la adresa http://www.armandconsulting.eu/documente/potential_energetic.pdf

De asemenea, harta Cartografierea zonelor de risc de deșertificare în România iustrează că teritoriul comunei Belciugatele este într-o „situație critică 1” privind riscul de deșertificare.² Luând în considerare nivelul de expunere ridicat la riscurile de secetă pedologică și deșertificare, precum și potențialul distructiv al acestor fenomene sunt necesare măsuri de atenuare și adaptare. Cât privește riscul de producere a inundațiilor, nu dispunem de date la nivelul comunei care să ateste acest tip de risc.

Potențialul agricol

Potențialul agricol al comunei Belciugatele este peste medie și chiar ridicat pentru numeroase culturi (Tabel 1). Învelișul de soluri, alcătuit în principal din cernoziomuri fixează limitele inferioare, iar cantitatea de apă din sol (îndeosebi regimul anual al precipitațiilor) fixează superioare ale potențialului agricol. Ca atare, apropierea de potențialul ridicat și atingerea acestuia depinde de în măsura în care terenurile arabile beneficiază de irigații. Potențialul legumicol este apreciabil, dar sub cel pentru cultura mare. Istoricul agricol al comunei, slaba tradiție legumicolă și lipsa conectivității la rețeaua de gaze naturale converg în această direcție.

Tabel 1. Potențialul pentru producția vegetală

	potențial natural	potențial cu irigații
cereale păioase	mijlociu	ridicat
porumb	mijlociu	ridicat
floarea soarelui	mijlociu	ridicat
soia	mijlociu	ridicat
rapiță	mijlociu	ridicat
cartofi	mijlociu	mijlociu
sfecla de zahăr	mijlociu	ridicat
mazăre	mijlociu	ridicat
fasole	mijlociu	ridicat
lucerna	mijlociu	ridicat
trifoi	mijlociu	ridicat
pășuni	mijlociu	mijlociu
fânețe	mijlociu	ridicat
legume	mijlociu	mijlociu
plante medicinale	mijlociu	ridicat
flori	mijlociu	ridicat
struguri de masa	mijlociu	
hamei	scăzut	
orez	scăzut	
hrișcă	mijlociu	
năut	ridicat	
măzăriche	mijlociu	ridicat
lupin	mijlociu	ridicat
ricin	mijlociu	ridicat
in pentru ulei	mijlociu	ridicat

Sursa: AFIR

² Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului, *Combaterea deșertificării în UE: o amenințare din ce în ce mai mare, care impune acțiuni suplimentare*, Programul Sectorial al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, 2007

În ce privește producția animală de carne întâlnim un potențial ridicat la păsări și la suine în sistem închis, în cazul procesării în afara fermei. În varianta procesării în cadrul fermei, potențialul ridicat apare la toate tipurile de animale, în sistem închis. De notat că aceasta din urmă presupune investiții majore de capital fix. În cazul comunei Belciugatele, acestea nu ar fi peste limita posibilităților economiei locale, dar apare ca factor bloquant, după cum vom vedea ulterior, structura exploatațiilor și proprietăților agricole (structura agrară). Producția de lapte prezintă un nivel mai scăzut de favorabilitate decât cea de carne. Relieful de câmpie, preponderența cernoziomurilor, și potențialul pentru cultura mare reprezintă elemente mai puțin favorabile pășunatului, care este ideal pentru creșterii bovinelor, și mai favorabile pentru creșterea suinelor.

Tabel 2. Potențial producție zootehnică**A. Producția de carne**

procesare în afara fermei					
sistem închis			pășunat liber		
bovine mijlociu	suine ridicat	ovine, caprine mijlociu	bovine scăzut	ovine, caprine scăzut	păsări ridicat
procesare în cadrul fermei					
sistem închis			pășunat liber		
bovine ridicat	suine ridicat	ovine, caprine ridicat	bovine scăzut	ovine, caprine scăzut	păsări ridicat

B. Producția de lapte

procesare în afara fermei		procesare în cadrul fermei	
sistem închis	pășunat liber	sistem închis	pășunat liber
mijlociu	scăzut	ridicat	scăzut

Sursa: AFIR

În ceea ce privește producția de fructe, există favorabilitate naturală pentru mai multe specii pomice, dar scorurile se plasează în jumătatea inferioară a intervalului de favorabilitate. Favorabilitatea potențată apare pentru mai multe specii pomice, dintre care amintim gutuiul, nucul și alunul. Realizarea acestui potențial presupune plantații hiperintensive și irigații, așadar investiții majore (Tabel 3).

Tabel 3. Producția de fructe: favorabilitate**A. Favorabilitate naturală**

scor favorabilitate	specie pomice
2,81	cireș
2,77	gutui
2,71	nuc
2,70	alun, castan comestibil
2,64	măr
2,61	zmeur, mur, trandafir, măceș, corn
2,59	păr
2,55	piersic, nectarin
2,52	cais

B. Favorabilitate potențată

scor favorabilitate	specie pomicolă
3,41	gutui
3,34	nuc
3,33	alun, castan comestibil
3,26	măr
3,18	păr
3,13	piersic, nectarin
3,11	cais
3,06	cireș
3,03	prun
2,98	afin (pH, precipitații)
2,96	vișin
2,64	coacăz, cătină, agriș, soc, Ionicera, aronia

Sursa: AFIR

Notă: scorurile între 2,5 și 3,5 sunt considerate ca favorabile

Cadru istoric

Cele mai vechi atestări documentare ale satelor care compun în zilele noastre comuna Belciugatele datează din 1510 pentru Belciugate („Belciugata”) și 1639 pentru Cojești.³

În linii mari, istoria socială a comunei Belciugatele este comună așezărilor rurale de câmpie din Bărăgan. Mențiunile din hrisoave și alte documente istorice din secolele ulterioare fac trimitere la vânzări-cumpărări ori dispute privind diverse moșii. Până în secolul al XVIII-lea predomină creșterea animalelor, în special cabaline și bovine, pe moșiile respective. Trecerea la culturile cerealiere a favorizat creșterea abuzurilor proprietarilor de pământ (moșii), cel mai adesea boieri, față de țărani. Spre exemplu, boierii au încercat și au reușit, în timp, să dobândească drept de monopol din vânzarea vinului și a rachiului și din exploatarea morilor. Țăranilor li se interzice pescuitul în apele (heleșteele) de pe moșie. Începând cu finele sec. al XVI-lea, țăranii au devenit dependenți - mai întâi rumâni, ulterior clăcași.

Prin legea comunală din timpul domniei lui Al. Ioan Cuza (1859-1866), a luat ființă comuna rurală Belciugatele-Cojești, plasa Mostiștea, județul Ilfov. Reforma agrară realizată sub domnia lui Cuza (1864) a însemnat împrăștierea țăranilor. Spre exemplu, în din moșia lui Dinu Brătianu din Belciugatele de Sus, care avea o suprafață totală de 1.130 ha, au fost expropriate 636 ha. Din moșia Mariei Moșioiu din Belciugatele de Jos, a cărei întindere avea 289 ha, au fost expropriate 179 ha. În celelalte sate țăranii au fost împrăștiți din alte moșii.

Informațiile despre comuna Belciugatele devin mai numeroase după constituirea statului modern român, spre finele sec. al XIX-lea. Dominația mării proprietăți devine clară din datele cuprinse în *Marele dicționar geografic al României*, realizat în acea perioadă. În Belciugatele, moșierii controlau 2.760 ha, iar locuitorii (țăranii) 641 ha. Se observă tendința de refacere a moșiilor, care, în timp, trec prin mai mulți proprietari. Starea materială precară a țăranimii în perioada neo-iobăgiei (dijmă, învoieli agricole nefavorabile țăranilor, instrumentate de stat, abuzuri ale arendașilor, tolerate de stat) este ilustrată prin condițiile de viață. Locuințele țăărănești erau reprezentate de bordeie sau din gard lipit cu pământ. Răscoala din 1907 nu a atins o intensitate deosebită în Belciugatele, în afara prezenței în primărie a unei cete de țărani

³ Toma Marin. *Monografie. Comuna Belciugatele – cadrulul natural geografic*, 2004.

„Înarmați cu ciomege și topoare”, care cereau schimbarea dijmei, desființarea monopolului tutunului și acuzau sprijinul autorităților locale dat moșierilor și arendașilor.⁴

Figura 1. Satele Belciugatele și Cândeasca, imagine din satelit

Sursa: USGS EarthExplorer <https://earthexplorer.usgs.gov>

Reforma agrară din 1921 a oferit mai mult pământ țăranimii. Nevoia de pământ a țăranimii nu a fost acoperită și nici nu avea cum în condițiile suprapopulării agricole relative. Pe de altă parte, diversele dispoziții ale reformei agrare, favorabile moșierilor, au făcut ca marea proprietate să rămână importantă în Belciugatele. Acest fapt reiese și din caracterul substanțial al reformei agrare din 1945 în această comună. Din satul Belciugatele au fost expropriați 4 moșieri, care dețineau un total de 264 ha. În satul Cojești două moșii au cedat 262 ha, iar în satul Cândeasca 3 moșii au cedat 262 ha. Starea materială a țăranimii din Belciugatele nu a progresat semnificativ în perioada interbelică. Mortalitatea infantilă era deosebit de mare. În 1936, registrul țării civile a consemnat 56 de nașteri și 36 de decese, în cea mai mare parte copii între 1-3 ani. Casele țăranilor erau din gard, lipite cu pământ și învelite cu trestie. Cei mai înstăriți dintre țărani aveau acoperișuri din tablă ori țiglă.

În prima parte a perioadei comuniste (1949-1962) a avut loc „transformarea socialistă a agriculturii”. În Belciugatele este notabilă înființarea unei puternice gospodării agricole de stat (GAS), devenită ulterior întreprindere agricolă de stat (IAS). Asemenea entități au avut ca bază de pornire, de regulă, terenuri expropriate de la marii proprietari (moșieri) începând cu 1948. Drept urmare, GAS aveau terenuri agricole de bună calitate, beneficiau de investiții substanțiale, de mecanizare, de personal agricol calificat și practica o agricultură intensivă, de vârf la tehnologia din acele timpuri. În 1970, IAS din Belciugatele avea 1.386 ha și un șeptel de 1.431 de capete. IAS Belciugatele era recunoscută în zona București. Cele două gospodării agricole colective (GAC), devenite ulterior cooperative agricole de producție (CAP) însumau, în 1970, 3.254 ha și un șeptel de 618 bovine, din care 345 vaci, 707 porcine și 1.289 ovine, circa

⁴ Ibid., p. 28.

o treime din șeptelul total al comunei (IAS, CAP, gospodăriile populației). Datele în privința șeptelului rămân relevante ca ordin de mărime al potențialul agricol, în special al producției animale, al comunei Belciugatele și, mai ales, ca reper de comparație cu starea actuală a producției animale (vezi secțiune agricultură). Tot în perioada comunistă s-au realizat lucrări hidrotehnice pe cursul râurilor care străbat comuna. Ca urmare, au fost realizate sisteme de irigații și o salbă de lacuri (bălți) pentru piscicultură.

Figura 2. Ruine industriale ale fostului GAS/IAS

Sursa fotografiei: vizita în teren a echipei ICCV

Ne putem face o idee asupra raportului de forță economică și productivitate între IAS și CAP din valoarea producției: 27,3 milioane lei IAS, 10,8 milioane lei cele două CAP. Tot în 1970 erau consemnați 1.261 familii de cooperatori și 780 de salariați. În anii 1980, populația comunei Belciugatele nu a resimțit deprivarea rezultată din reducerea hranei datorită dezvoltării agro-industriale și ocupării în agricultura locală. În linii mari, se poate afirma că istoricul comunei Belciugatele subliniază profilul agricol al comunei până în 1990.

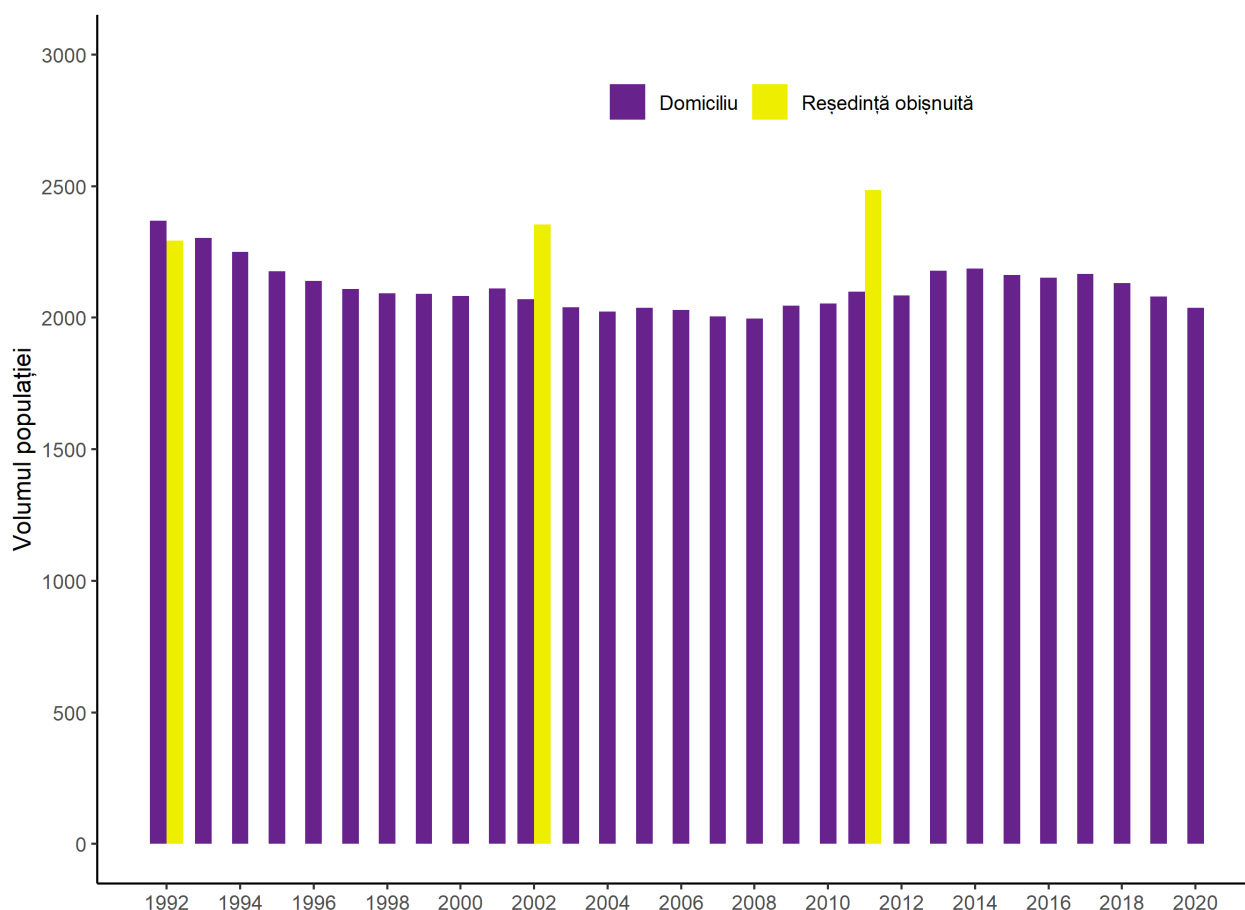
După Revoluția din 1989 au avut loc procesele de decolectivizare și privatizare. Ocuparea în agricultură a căpătat un caracter de subzistență. Asemenea restului României, populația din Belciugatele a resimțit șocurile economice și sociale ale tranziției. Treptat, producția vegetală s-a relansat. Din păcate, nu același lucru se poate spune despre producția animală (a se vedea secțiunea Agricultură). Apropierea de București a reprezentat o altă supapă pentru forța de muncă eliberată din agricultură. Drept rezultat, migrația externă a fost și rămâne la un nivel foarte redus în comparație cu mediul rural în ansamblul său.

Populația și perspective demografice

Volumul și structura populației

În 2011, comuna Belciugatele avea o populație stabilă de 2.484 de persoane (RPL 2011), în creștere cu aproximativ 8% față de începutul anilor '90 (RPL 1992). În acest interval de timp, ponderea populației adulte (15-59 de ani) a cunoscut o evoluție sinuoasă, înregistrând o scădere între Recensământul din 1992 (56,1%) și cel din 2002 (50,4%), urmată de o creștere până la aproximativ 55% în 2011. Dintre cele 2484 de persoane în 2011, 1234 erau femei (49,7%) și 1250 bărbați (50,3%). Majoritatea populației rezidente în comună la data respectivă era de etnie română, 4,79% fiind de etnie romă (RPL 2011).

Figura 3. Evoluția volumului populației în comuna Belciugatele (1992-2020)

Surse: INS TEMPO; RPL 1992; RPL 2002; RPL 2011

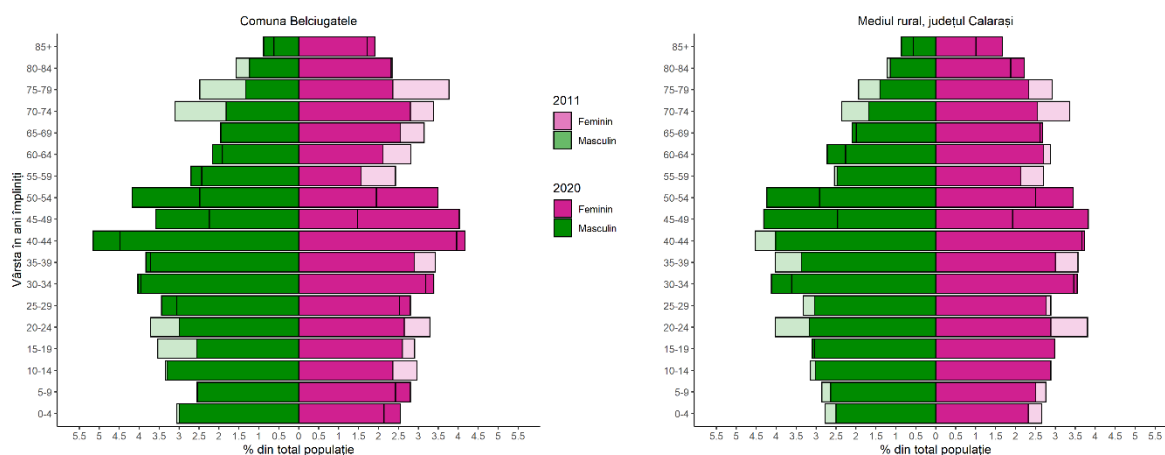
Notă: Populația cu domiciliu este cea calculată de INS pentru data de 1 ianuarie a fiecărui an (POP107D, TEMPO INS); populația rezidentă este cea înregistrată la RPL 1992, 2002, 2011

Deși la începutul anilor '90 populația cu reședința obișnuită în comuna Belciugatele era mai mică decât populația cu domiciliul în comună, situația înregistrată la recensămintele următoare a fost diferită (Figura 3). În timp ce populația rezidentă a crescut, populația după domiciliu a oscilat. După o scădere aproape continuă de la 2368 de persoane în 1992 până la 1996 de persoane în 2008, a urmat o perioadă de creștere până în 2014, urmată de o nouă

descreștere. Din 2014 până în 2020, populația cu domiciliul în comuna Belciugatele a scăzut cu aproximativ 6,8%, de la 2186 până la 2037 de persoane.

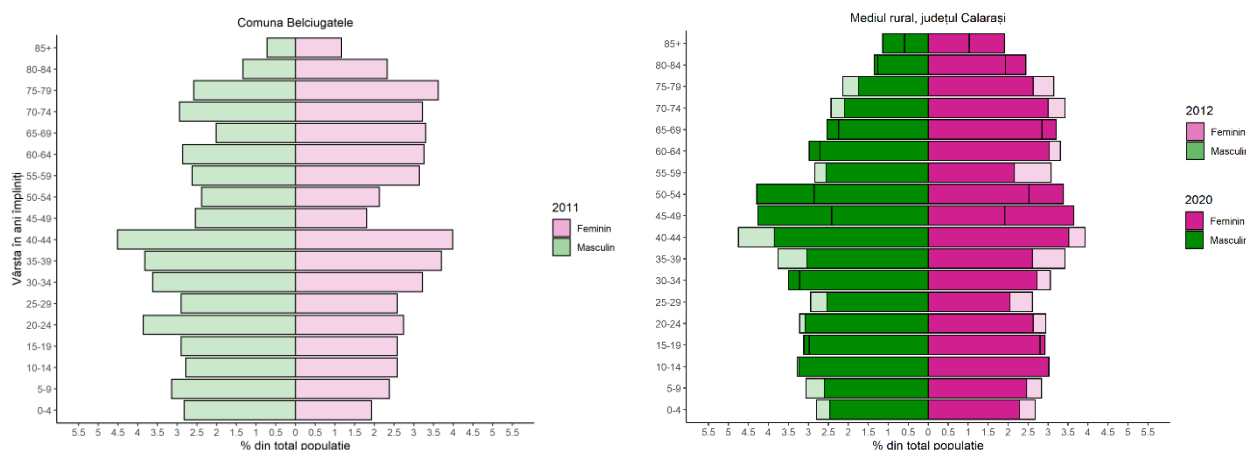
În prezent, autoritățile locale estimează că sunt 1341 de gospodării în comună, dintre care doar 75% sunt locuite, populația stabilă fiind aproximată la 2.550 de persoane.

Figura 4. Populația cu domiciliul în comuna Belciugatele și în mediul rural al județului Călărași (2011-2020)

Sursă date: INS TEMPO

Figura 5. Populația rezidentă în comuna Belciugatele (2011) și în mediul rural al județului Călărași (2012 și 2020)

Sursă date: INS TEMPO; RPL 2011

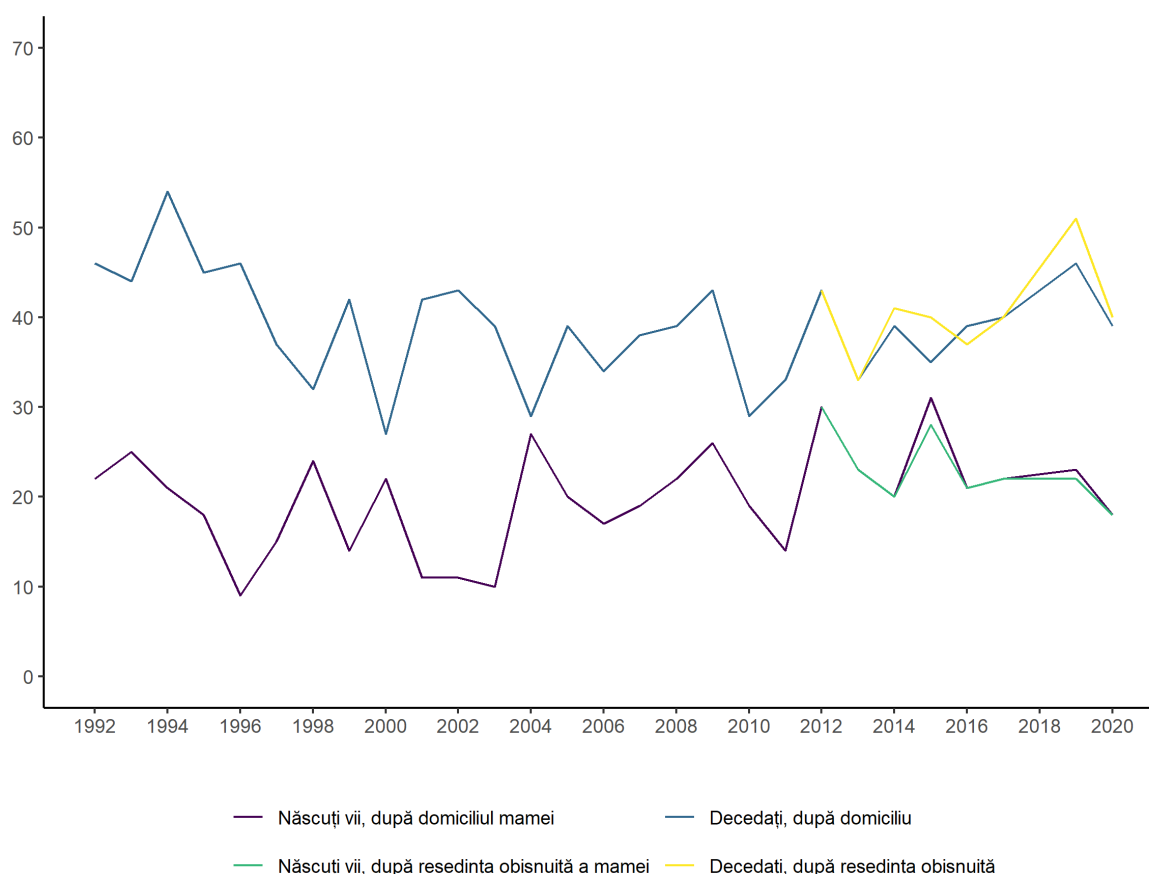
Populația comunei Belciugatele este relativ îmbătrânită. În 2020, procentul persoanelor cu vârsta de 65 de ani și mai mult era de 19,1% din populația după domiciliu, în timp ce ponderea celor cu vârsta de 0-14 ani era de 16,5% (INS TEMPO, POP107D). Totuși, procesul de îmbătrânire demografică pare să fie în regres (Figura 4). Deși până în 2007, procentul persoanelor vârstnice a fost în creștere, ajungând atunci la 26,5% din populația cu domiciliul în comună, ulterior acesta a urmat un parcurs descrescător până la valoarea actuală. Aceeași tendință, deși mai slab conturată, se regăsește și la nivelul mediului rural al județului Călărași în general (Figura 4, INS TEMPO POP107A). Îmbătrânirea populației cu domiciliul în comuna Belciugatele nu este accentuată, însă este posibil procesul respectiv să fie reluat în anii următori de ajungerea la vârsta pensionării a persoanelor din segmentele de vârstă cu efective mai mari cuprinse între 40 și 55 de ani.

Lipsa datelor face dificilă o evaluare a procesului de îmbătrânire a populației rezidente în comuna Belciugatele după 2011. Totuși, la ultimul Recensământ, persoanele cu vârsta de peste 65 de ani reprezentau 23,2% din populația rezidentă a comunei, ceea ce indică o populație mai îmbătrânită decât cea după domiciliu (Figura 4). Din datele calitative rezultă că populația rezidentă originară din Belciugatele este îmbătrânită, dar că există o migrație recentă a unor persoane mai tinere care cel mai adesea au domiciliul în București, dar care au case de vacanță sau chiar locuiesc în comună.

Mișcarea naturală a populației

În toată perioada de după 1992 (Figura 6), sporul natural în comuna Belciugatele a fost negativ. Ocazional, numărul de născuți vii aproape că a egalat numărului de decese, ceea ce a făcut ca în 2015 și în 2004 descreșterea naturală a populației să fie minimă. Dimpotrivă, diferența cea mai mare între cei doi indicatori a fost în anii '90 și în perioada 2001-2003, când numărul anual al deceselor a depășit numărul născuților vii cu 29 până la 37 de persoane.

Figura 6. Mișcarea naturală a populației în comuna Belciugatele (1992-2020)

Sursă: prelucrări după INS TEMPO

Fenomenul îmbătrânirii populației în Belciugatele este ascendent. De exemplu, preotul din Cojești, Daniel Preda, ne-a menționat faptul că în 2010 când a venit în parohie, avea 120 de familii în păstorire. În prezent, nu mai are decât 60 de familii, în mare parte îmbătrânite sau văduve! Media înmormântărilor în ultimii 5 ani este de min. 10 și max. 15-16 pe an, pentru cei trei preoți iar media botezurilor și cununiilor este între min. 2-3 și max. 6-7/an. Anul cu cele

mai multe înmormântări a fost anul 2019 când au fost 35 de înmormântări la parohia centrală Belciugatele. Pandemia nu a creat probleme demografice în comuna și satele limitrofe.

Proiecție demografică 2019-2027

Modelul proiecției demografice⁵ pentru populația cu domiciliul în comuna Belciugatele sugerează că dacă se menține evoluția din ultimii ani, numărul acestora ar putea scădea sub 2000 de locuitori încă din 2024, ajungând la 1925 de locuitori în 2027 (Figura 7). Aceasta ar reprezenta o scădere cu 7% a populației față de 2019. În acest interval de timp, atât populația masculină, cât și cea feminină ar scădea, estimându-se o descreștere ușor mai accentuată în cazul populației masculine.

Figura 7. Populația domiciliată în comuna Belciugatele (1992-2021) și proiecție pentru 2021-2027

Sursă date: INS TEMPO; calcule proprii pentru proiecție

Migrația externă

Emigrarea în străinătate este un fenomen relativ redus în comună, autoritățile locale estimând că 10% dintre gospodăriile au unul sau mai mulți membri ai familiei plecați în străinătate. Principalele țări de destinație sunt Anglia, Spania și Italia, unde oamenii lucrează cu precădere în agricultură, transport și comerț. Fiind la o distanță mică de Municipiul București, mai importante în cazul comunei Belciugatele par să fie navetismul și migrația internă, atât temporară, cât și definitivă, incluzând și o componentă importantă de imigrare.

⁵ Proiecția populației cu domiciliul în comuna Belciugatele a fost realizată pornind de la populația din 2019, sub rezerva presupunerii că rata anuală de creștere a acesteia până în 2027 va fi egală cu media ratei de creștere din anii 2014-2018.

Coordonate economice și standardul de viață al populației

Capitalul uman și piața forța de muncă

Populația mediului rural din județul Călărași a înregistrat în ultimii ani o scădere mai accentuată decât în mediul rural pe ansamblu său. Această tendință se înscrie în cea la nivelul regiunii de dezvoltare și al județelor preponderent rurale din sudul și sud-estul țării. De asemenea, este de reținut că județul aparține unei regiuni de dezvoltare cu proporție mai extinsă a populației din mediul rural decât cea la nivel național.

Totodată, mediul rural județean are o prezență între cele mai scăzute a populației în vârstă de muncă. În timp ce grupa vârstnică depășește ca proporție media națională, grupa persoanelor tinere o egalează. Spre deosebire, ruralul regional câștigă un segment de vârstă activă în dauna celor foarte tineri, rezultând un proces mai puțin accentuat de îmbătrânire în județe comparativ cu regiunea. Această tendință derivă din rate de natalitate superioare mediului rural regional și chiar celui național (9,4 față de 8,1, respectiv 8,6 la mia de locuitori, în 2020), stagnantă față de 2016.⁶

Tabel 4. Populație și forța de muncă

	populație rezidentă, ianuarie 2021 (rural)				
	% față de 2016	rural, % din total	0-14	15-64	65+
total național,	97,5	46,4	15,8	63,5	20,7
regiunea de dezvoltare Sud Muntenia	94,9	60,7	14,3	63,1	22,6
jud. Călărași	94,0	-	15,8	62,0	22,2

Sursa: TEMPO_POP105A

Observat prin prisma numărului de salariați, în economia județului predomină comerțul cu amănuntul (dar cu prezență mai redusă decât cea națională: 17,3%), urmată de agricultură (un domeniu în dezvoltare în ultima decadă, în prezent de cinci ori mai extins ca pondere decât la nivel național) și construcții (ceva mai larg prezente decât în economia națională). Salariații din industria alimentară și de fabricare a articolelor de îmbrăcăminte, deși în descreștere ca număr în județ, plasează aceste ramuri la un nivel dublul comparativ cu extinderea lor în spațiul național. Spre deosebire, industria județeană de hoteluri și restaurante nu are extinderea de la nivel național (3,5%), dar a înregistrat o dezvoltare notabilă în ultima decadă.

Comparativ cu 2008, numărul de salariați din județ a scăzut (cu 10%), dar este stagnant față de 2015. Salarizarea medie netă la nivel județean a crescut notabil. Ecartul față de media națională a fost redus la 86,1% față de 81% în 2008, urmare a schimbărilor care au avut loc începând cu 2015.

⁶ INS-Tempo, POP202A

Tabel 5. Județul Călărași: principalele activități economice după numărul de salariați și salariul mediu net

	% din total județ, 2020	% 2020 față de 2008
comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	14,7	94,3
agricultură, vânătoare și servicii anexe	10,2	138,6
construcții	9,2	104,7
sănătate și asistență socială	8,8	85,6
învățământ	8,1	76,1
industria alimentară	6,6	81,4
administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	6,5	94,0
transport și depozitare	5,3	107,0
fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	4,7	53,6
activități de servicii administrative și activități de servicii suport	3,9	96,4
hoteluri și restaurante	2,7	187,8
salariul mediu net	86,1	185,0

Sursa: INS _Tempo

Profilul agenților economici din comună

Numărul de agenți economici (SRL, SA, PFA sau II) înregistrați în comună în ultimii 30 de ani a depășit pragul de 160. Numărul de firme (SRL, SRLD, SA, SOCO) este doar la jumătate, iar între acestea numărul celor active în prezent coboară spre pragul de 50, ceea ce reprezintă mai puțin de 1% din totalul firmelor active din județ.⁷ Deși comuna are o putere economică mai redusă în comparație cu alte localități din zonă, cum ar fi Brănești, vecinătatea DN3, și chiar a autostrada A2, a ocazionat constituirea a ceea ce localnicii numesc *zona industrială*, în partea sudică a teritoriului comunei.

Tabel 6. Firme active din Belciugatele, după anul de înființare

2020 și mai recent	21,2
2015-2019	28,8
2009-2014	25,0
până în 2008	25,0

Surse: Registrul Comerțului, Ministerul de Finanțe

Celelalte forme antreprenoriale (PFA, II) sunt mai puțin stabile și durabile. Activitatea acestora se poate suspenda sau se poate închide, dar poate fi și conectată unor inițiative complementare, în administrarea aceleiași persoane sau a unui alt membru de familie, dând astfel stabilitate micului antreprenariat familial. Sunt combinate domeniul agricol și piscicol cu cel neagricol și de turism, în ambele sensuri, dar mai rar are loc integrarea pe verticală a producției agricole vegetale cu cea animală (zootehnică). Un exemplu de notorietate de acest fel, înregistrat fiscal în afara comunei Belciugatele, a depășit granița județului.

⁷ <https://termene.ro/firme/Calarasi>

Structura firmelor active din comună după anul înființării, indică o creștere relativ constantă a economiei locale, cu o oarecare vitalizare după anul 2015 (Tabel 6).

Structura economiei locale este puțin diversificată, dar relativ echilibrată între diferitele domenii. Este de semnalat existența unui segment relativ consistent al sectorului de producției non-alimentare, îndeosebi industrie prelucrătoare (11,8%). Comerțul cu amănuntul (predominant alimentar), detașat pe prima poziție ca pondere în multe localități rurale românești, este surclasat în peisajul economic al comunei Belciugatele de comerțul en-gros și nealimentar (11,8%) și se află la nivel similar transporturilor (9,8%). Firmele prezente în zona industrială s-au orientat spre comună fie urmare a rezidenței administratorilor lor în vecinătate, fie datorită avantajul oferit de poziția geografică a comunei: apropierea de municipiul București (chiar dacă nu aparțin vecinătății imediate: *am vrea noi să ne comparăm cu Brănești*, comună vecină, pe sensul de mers spre București), *accesul mai ușor în centura Bucureștiului* decât din alte puncte de acces, ieșirea la DN3 și apropierea autostrăzii A2. Sunt prezente aici firme, cu capital român sau străin, care au distribuție în rețele de hipermarket-uri sau produc pentru export, firme de ambalat legume-fructe/semințe, depozite industriale, producție de mase plastice, accesorii și reparații autovehicule etc.

Tabel 7. Structura relativă a firmelor active în Belciugatele, după domenii CAEN (%)

cultivarea cerealelor, plantelor leguminoase, de semințe oleaginoase și condimente, plante aromatice și comerț cu ridicata produse agricole	13,7
creștere animale (inclusiv ferme mixte), servicii veterinare, pescuit și acvacultură	9,8
industrie prelucrătoare	11,8
comerț produse non-alimentare	11,8
comerț cu amănuntul (predominant produse alimentare și băuturi)	9,8
transporturi rutiere de mărfuri	9,8
restaurante și unități de cazare	7,8
activități de consultanță pentru afaceri și servicii suport	7,8
construcții imobiliare și infrastructură	7,8
intermedieri imobiliare	5,9
alte servicii	3,9

Surse: Registrul Comerțului, Ministerul de Finanțe

Cel de-al doilea avantaj al comunei derivă din zona bogată hidrografic. În perioada comunistă, pentru a servi sistemului de irigații, pe cursul râurilor care străbat comuna au fost realizate îndiguiuri.⁸ Au rezultat salbe de bălți, care au permis desfășurarea unor activități recreative și turistice.

Firmele înregistrate cu sediu social în comuna Belciugatele, care sunt și angajatori importanți la nivel local, sunt prezentate în Tabel 8. Se distinge o diferențiere majoră între firmele cu privat autohton și cele cu capital privat străin. Firmele cu capital privat autohton desfășoară activități economice cu valoare adăugată brută (VAB) redusă (agricultură, comerț, HORECA), cu un nivel tehnologic modest, ce presupun sarcini repetitive, de o complexitate redusă, puțin capabile să ofere locuri de muncă bine plătite. Firma cu capital privat desfășoară activități economice cu valoare adăugată brută (VAB) mai ridicată în industria prelucrătoare, distribuția

⁸ Toma Marin. *Monografia Comunei Belciugatele-cadrul natural geografic*, 2004

și comerțul cu ridicata de diverse piese, accesorii, subansamble, semințe. Cifra de afaceri a acestor firme este, de regulă, peste cea a firmelor cu capital privat autohton.

Tabel 8. Principale firme cu sediul social în comuna Belciugatele

domeniu	firmă	2019		2020	
		cifră de afaceri netă milioane lei	salariați nr. mediu	cifră de afaceri netă milioane lei	salariați nr. mediu
ind. prelucrătoare	Saehwa IMC SRL*	68,8	51	46,4	49
comerț semințe, cereale	Maisadour Semences România SRL*	26,5	31	37,6	32
agricultură	Freeland SRL	10,5	31	9,1	29
comerț	Dhollandia România SRL*	1,9	1	2,3	1
comerț	Dalex 2000 SRL	0,7	22	2,1	17
agricultură	Agrobest SRL	1,8	10	1,5	11
comerț, HORECA	Dinei Comart SRL	1,6	14	1,1	12
HORECA	Radin Impex SRL	0,7	6	0,6	4

Sursa: Ministerul de finanțe, Agenți economici și instituții publice - date de identificare, informații fiscale, bilanțuri, <https://mfinante.gov.ro>

Notă: * - societăți cu capital străin

Tabel 9. Principalele firme care angajează forță de muncă din Belciugatele, fără a avea sediul social în comună

domeniu	firmă	2019		2020	
		cifră de afaceri netă milioane lei	salariați nr. mediu	cifră de afaceri netă milioane lei	salariați nr. mediu
comerț cu ridicata mașini-unelte	Makita România SRL	139,3	51	152,9	56
agricultură, ind. alimentară	AgroServ Măriuța SA	40,2	136	48,7	193
ind. prelucrătoare, construcții sanitare	Universal Comp Prod SRL*	18,6	38	19,7	33
ind. prelucrătoare	Expert Extreme Paints SRL*	4,8	21	5,3	18
comerț, ind. prelucrătoare	APR Inovaflex SRL*	3,1	8	4,4	8
închiriere bunuri imobiliare	Meat Pack Invest SRL*	0,7	1	0,7	1

Sursa: Ministerul de finanțe, Agenți economici și instituții publice - date de identificare, informații fiscale, bilanțuri, <https://mfinante.gov.ro>

Notă: * - societăți cu punct de lucru în comuna Belciugatele

Comuna Belciugatele este situată aproape de București. Mulți dintre cei apți de muncă au posibilitatea sa lucreze în capitală sau la firme active în comună ori în localități apropiate, dar care nu au sediul social în Belciugatele. De exemplu, ferma „Lăptăria cu Caimac”, marcă a AgroServ Măriuța SA este condusă de un om de afaceri originar din Belciugatele, are angajați

În special din Belciugatele și comunele învecinate și reprezintă o afacere de succes fiind un proiect de dezvoltare cofinanțat prin PNDR din FEADR și bugetul de stat cu aproape 5 milioane de euro.⁹ Din păcate pentru bugetul comunei Belciugatele, AgroServ Măriuța SA este înregistrată cu sediul social în jud. Ialomița. Un alt angajator important pentru forța de muncă din Belciugatele este și reprezentanța Makita¹⁰ în România, care își are sediul în localitatea Brănești, adică la o distanță de 11 km față de Belciugatele.

Figura 8. Spații de producție și depozitare din „zona industrială”

Sursa fotografiilor: vizita în teren a echipei ICCV

Alți angajatori cu sediul social în afara comunei Belciugatele, dar care desfășoară activități economice și de producție pe raza comunei ori care angajează în mod semnificativ forța de muncă din comună sunt prezentați în Tabel 9.

Stabilitatea și dezvoltarea agenților economici reprezintă o sursă notabilă de venituri la bugetul local. Potrivit datelor din cercetarea calitativă, reprezentanții mediului de afaceri și antreprenorii locali au semnalat o serie de probleme și priorități în dezvoltarea comunei:

⁹ „Lăptăria cu Caimac” – AgroServ Măriuța, cf. <https://laptariacucaimac.ro> (accesat 14.10.2021). În 2021, AgroServ Măriuța a avut o cifră de afaceri netă de 48,7 milioane lei și un număr mediu de 193 de salariați, cf. informațiilor fiscale și bilanțiere de pe mfinante.ro.

¹⁰ Makita România SRL, cu sediul în Brănești, jud. Ilfov se prezintă drept „distribuitorul pentru România al Corporației Makita. Subsidiara din România și-a început activitatea în anul 2000. Din anul 2007, una dintre cele mai noi și puternic tehnologizate unități de producție ale corporației o reprezintă Makita EU, aflată în România”; cf. www.makita.ro/despre-makita.html (accesat 12.10.2021)

- iluminatul și asfaltatul/pietruitul căilor comune de acces până la sediu (nu doar în vecinătatea imediată a gospodăriilor sau la DN) sau chiar căi de acces care să evite pe cât posibil vatra satului
- semnalizare mai bună a accesului auto din DN3 în zona industrială (pentru evitarea accidentelor auto)
- racordarea la apa curentă (apa din puțuri are mult fier)
- racordarea la canalizare
- nevoia unei soluții pentru irigații.
- accesul la sau achiziția unor spații pentru depozitarea și/sau cântărirea produselor agricole, în vederea desfacerii mai avantajoase la preț
- parc/loc de joacă pentru copii.

Angajatorii, inclusiv cei din zona industrială, amintesc insuficiența forței de muncă locale și *faptul că nu sunt serioși*. Menținerea angajaților necesită costuri extra-salariale, de pildă pentru transport. Cei mai mulți dintre interlocutorii studiului calitativ au punctat nevoia de personal fără calificări sau cu calificări posibil de dobândit la locul de muncă. Mai frecvent, personalul cu calificări specifice vine sau este adus de la București, în timp ce cererea pentru cererea pentru forță de muncă necalificată este uneori acoperită local. De cele mai multe ori, pentru aceste locuri de muncă se găsește forță de muncă nu doar în comune învecinate (max. 15 km), ci și la 40 km (Lehliu), 60 km sau chiar din alte părți din țară (care stau pe durata sezonului cald, cu cazare asigurată) pro chiar din străinătate (16 persoane, din Sri Lanka, în baza unei cereri, cu cazare asigurată de către angajator). Transportul este asigurat aproape întotdeauna de către angajator, la care se adaugă după caz: bonuri de masă, plata pentru ore suplimentare, flexibilitate pentru concedii fără plată pe durata muncilor agricole și plată prelungită dincolo de durata sezonului de muncă.

Agricultura și exploatațile agricole

Din cele 7,8 mii de hectare, cât reprezintă suprafața totală a comunei Belciugatele, 7 mii de hectare reprezintă terenuri aflate în extravilan. Suprafața arabilă cumulează 6,7 mii de hectare, în timp ce pășunile ocupă 172 ha, iar viile ocupă 66 de hectare. Terenul intravilan (aproape 900 de ha) se compune din 287 ha terenuri ocupate cu construcții, 11,5 ha păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră, 271 ha terenuri cu ape, 162 ha căi de comunicație și 164 ha terenuri degradate.¹¹

Deși condițiile pedoclimatice favorizează cu o paletă largă de culturi ce includ atât cereale și plante tehnice, cât și leguminoase, livezi și viță de, suprafețele arabile sunt utilizate, aproape în totalitate, pentru culturile de grâu, porumb și floarea soarelui. Centrarea pe astfel de culturi decurge atât de tradiția locului, cât și din faptul că sectorul cerealier permite un nivel ridicat de mecanizare și tehnologizare a muncii, necesitând un număr relativ redus de lucrători, mai cu

¹¹ Consiliul Local Belciugatele, 2020, Hotărâre privind aprobarea Statului comunei Belciugatele, județul Călărași, https://www.belciugatele.ro/index.php/ro-ro/component/easyfolderlistingpro/?view=download&format=raw&data=eNpNj91uwjAMhV8lyvUk2g6xztzBze55XDBkGjd4SpMoP4A07d2XNmXbVeLj89nHCG0LXxF2IEdnFAW5j9D1IHICTXHz4RIGDHx0NrLhvOmarpk9BZM5UqhUXFwkkL8tnSmmv4lvIM_nRZurvqIWXCeaywbk_OyqykruGZoKBTIe0_Wfq7AjG3qyfZHXjIRiuxU-8I2tEuIDuyziKWHKKZvMYnBTtsTiQGbgrDGRoRfxmRWVvjiiKXNcIs9zX0HSI60_r8b1CHp4DhSfCd uyHVPC4TqRLe7Lor4XXCLQjelejy-Haee0KYG_f1wwhOB30Q,,

seamă în condițiile în care vorbim despre o comună situată la mică distanță de București, în care cea mai mare parte a populației ocupate activează în capitală. Suprafețele agricole din comună nu sunt deservite de instalații de irigații, ceea ce reprezintă una dintre marile probleme ale agriculturii locale.

Figura 9. Câmpia Bărăganului pe raza comunei Belciugatele

Sursa fotografiei: vizita în teren a echipei ICCV

La cultura mare există o oarecare sezonabilitate (dată de specificul culturii: pregătire teren, semănat, fertilizat, recoltat) și, în plus, echipamentele actuale elimină semnificativ contribuția muncii fizice. Acestea tind să fie noi (nu second hand), independent de sursa fondurilor (finanțare pe proiect, leasing, fonduri proprii). Problema acestor echipamente nu rezidă atât în calificarea necesară manipulării lor, cât a service-ului sau a garării utilajelor și gradul de compactare a terenului în folosință. Manipularea utilajelor agricole se face în principiu de către proprietarii lor, pentru că *utilajele astea sunt cu multă tehnologie pe ele, sunt pline de senzori și nu am curaj să urc pe ele un angajat calificat pe tractor*. Probleme apar totuși odată cu posibile defecțiuni, care necesită echipa mecanică a distribuitorului utilajelor, care e *scump și nu e prompt*; defecțiunile apar în sezon, când toată lumea utilizează și echipa tehnică a distribuitorului este solicitată în diverse puncte din țară. Mai ales antreprenorii agricoli de mici dimensiuni se pot găsi în fața unor interdicții de trafic ale autorității publice locale; aceștia sunt în situația de a folosi drumurile de acces din sate, pentru a gară aceste utilaje la domiciliu, iar gabaritul utilajelor tinde să afecteze calitatea carosabilului. În plus, fie că sunt administrare suprafețe de ordinul câtorva zeci sau a câtorva sute de ha, acestea sunt răspândite pe teritoriul mai multor comune, uneori cu acces peste DN3, suprafața de terenuri comasate depășind rareori cca. 30 ha.

Peste 90% din totalul suprafețelor arabile sunt utilizate de către societăți comerciale cu profil agricol sau asociații agricole, doar o mică parte a terenului agricol, situat cu precădere în intravilan, mai este folosit direct de către locuitorii comunei. Pe raza comunei activează mai multe societăți cu domeniul de activitate în sectorul agricol, dintre care cea mai mare lucrează peste 2.000 de hectare. Două societăți comerciale lucrează fiecare 400-500 de ha, în timp ce alte câteva entități utilizează suprafețe situate sub pragul a 100 de ha. Terenul lucrat de către aceste entități este atât deținut în proprietate, cât și luat în arendă de la micii proprietari. Cel mai mare proprietar de pământ este Stațiunea Didactică Belciugatele, deținută de Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București. Cea mai mare

exploatație agricolă este controlată de un cetățean străin, care a luat în arendă inclusiv terenuri de la cel mai mare proprietar.

În ultimii ani, se sesizează nu doar o tendință de concentrare a utilizării terenurilor de către marile societăți agricole, ci și o dinamică a concentrării proprietății agricole. Prețul terenului arabil extravilan variază în jurul a 1 euro/mp, în timp ce suprafețe în intravilan se tranzacționează cu prețuri cuprinse, de regulă, între 10 și 30 euro mp, în funcție de amplasament și utilitățile zonei. Circa 50% din suprafața comunei este cadastrată, conform aprecierilor autorităților locale.

Cele mai multe dintre societățile comerciale cu profil agricol realizează, de regulă, contracte cu diverse companii specializate în comercializarea cerealelor, prin care producția este preluată imediat după recoltare, parțial, sau chiar integral, de către aceștia. Această practică este aleasă și pentru că niciunul dintre actorii economici relevanți din acest sector de activitate nu dispune de spații de depozitare optime, care să permită păstrarea producției în așteptarea unui preț de vânzare mai avantajos.

În celelalte sectoare de activitate din domeniul agricol, situația generală este mai degrabă precară. Producția animală este foarte slab dezvoltată și se reduce la cele maxim 20% din gospodării în care se obișnuiește să se mai crească păsări (în special găini) și animale (de regulă porci). În aceste situații vorbim, în mare parte, de gospodării formate din vârstnici. În ultimul deceniu s-a înregistrat o tendință constantă de reducere a ponderii gospodăriilor care mai obișnuiesc să crească animale. Pe de altă parte, în comună nu activează niciun actor economic important în domeniul zootehnic, iar la nivelul populației sunt în evidență aproximativ 30 de vaci. Aceasta, în ciuda faptului că la nivelul comunei există suficiente suprafețe cu destinația pășune și a tradiției consistente din comună în domeniul creșterii animalelor.

Sectorul legumicol este reprezentat, cu predilecție, de către micile grădini și solarii existente la nivelul gospodăriilor, care, însă, sunt orientate preponderent către asigurarea autoconsumului. Un dezavantaj al sectorului legumicol constă în variația sezonieră a necesarului de forță de muncă: *la legumicultură este muncă fizică multă și trebuie să ai cu cine, sau nu găsești oameni, preferă să stea pe ajutor social*. Cu toate acestea, în comună își desfășoară activitatea o seră de 5.000 mp, specializată pe cultura căpșunelor și fructelor de pădure, finanțată recent prin PNDR.

Alte câteva inițiative antreprenoriale din zona activităților familiale au beneficiat de suport prin diverse măsuri ale suport adresate micilor fermieri. Obstacolele întâlnite în calea dezvoltării acestor activități țin atât de nivelul redus de rentabilitate pe care-l prezintă micile ferme, cât și de barierele de acces pe piețele importante de desfacere, pe care acestea le înregistrează. Soluția cooperării micilor producători din agricultură pare nu a nu fi dat rezultate nici la Belciugatele. Chiar dacă sunt bine cunoscute avantajele pe care cooperativele agricole le prezintă, micii producători rămân reticenți în a se reuni în structuri capabile să le ofere un cuvânt de spus pe piață.

În acest context, agricultura din Belciugatele rămâne centrată pe cultivarea cerealelor în cadrul câtorva exploatații agricole de mari dimensiuni, în timp ce toate celelalte sectoare de activitate se dovedesc a fi slab dezvoltate. Șansele de dezvoltare economică a comunei sunt, într-o măsură considerabilă, legate și de imperativul de extindere și diversificare a activităților din

agricultură. Mutarea centrului de greutate către procesarea cerealelor sau către sectoarele zootehnic și legumicol reprezintă o posibilă direcție de acțiune pentru perioada următoare. Aceasta, mai cu seamă pentru că vorbim despre o comună cu potențial important în aceste sectoare și care, suplimentar, este avantajată de amplasarea la mică distanță de București.

Asociativitate

Comuna Belciugatele a fost colectivizată în perioada comunistă (a se vedea secțiunea cadru istoric). Exceptând arendarea terenurilor pentru a fi lucrate și întrajutorarea între antreprenorii agricoli în situații de risc, fenomenul asociativ operațional este, în prezent, puțin manifest în comună. Recent înființate sunt singura cooperativă agricolă din comună (2019, sat Măriuța), respectiv Asociația proprietarilor bălții Belciugatele (2016). De dată mai veche se mai pot aminti, Asociația de proprietari de locuințe DN3 Km 25 Belciugatele (2002, ultima înregistrare 2011) și Asociația Angheluș Ionel (2013, cu ultimele date financiare din același an).¹² Este posibil ca asociația proprietarilor de locuințe să fi fost un răspuns la nevoile comunității noilor proprietari, veniți în zonă după reluarea creșterii economice de la începutul anilor 2000, pe măsură ce notorietatea comunei creștea, atrăgând interesul locuitorilor din urbanul mare (București cu deosebire) pentru o locuință în afara orașului. Reprezentanți ai autorităților locale identifică chiar un moment de vârf al vitalizării comunei, în anii boom-ului imobiliar din 2006-2008.

Studiul calitativ a identificat și alte inițiative de asociere în domeniul agricol, în asociații înregistrate în alte județe (Ilfov), care însă nu au rezistat. Deși asociația continuă să existe, asemeni entității agricole călărășene care s-a asociat (acum 6-7 ani), deși se admite că au existat și beneficii ale acestei asocieri (participarea la cursuri de formare, prețuri bune la input-uri) aceasta din urmă s-a retras după 2 ani. Motivația a fost sabotarea asocierii de către furnizorii de input-uri concurenți, prin prețuri sub cele accesibile prin asociație, care au destabilizat asociația.

Căile de comunicație

Legăturile rutiere ce leagă comună Belciugatele de localitățile învecinate sunt reprezentate de:

- DN 3 București – Fundulea – Lehliu Gară – Călărași, ce traversează comuna în parte sa sudică și asigură legătura cu capitala și municipiul reședință al județului Călărași
- DJ 302 care traversează satele Măriuța și Mataraua și face trecerea în nordul județului Ialomița
- DJ 402 ce leagă orașul Fundulea de limita județului și traversează satele Măriuța și Mataraua
- DC 130 care leagă satul Belciugatele de DN3

Distanțe critice:

- cea mai mare așezare urbană la nivel regional /provincie istorică: mun. București, 30 km
- reședința de județ, mun. Călărași: 106 km
- cea mai apropiată așezare urbană: oraș Fundulea, 8 km

Drumurile se prezintă, în mare parte, în stare bună. Drumurile principale, cele care leagă satele componente sunt asfaltate. În anul 2017, primăria Belciugatele a primit o finanțare de 6,8 milioane de lei prin PNDL II pentru asfaltarea mai multor drumuri comunale. Nevoia de

¹² Total firme, <https://www.totalfirme.ro>, Lista asociațiilor din România, <http://www.asociatii.net>

modernizare a drumurilor se resimte în special pe componenta drumurilor agricole, destinate a conecta satele de zonele de cultură și care sunt folosite de tractoare, combine și alte utilaje.

Una dintre cele mai stringente probleme ale comunei ține de modul în care este asigurat transportul de persoane pe ruta Belciugatele – București. Concret, ruta este acoperită de o firmă ce oferă transport cu microbuze, însă acestea nu reușesc să acopere în totalitate nevoile populației. În trecut, a existat un traseu al RATB care avea cap de linie în comună, însă ruta a fost desființată și de atunci persistă problema transportului. S-au făcut demersuri inclusiv la Primăria Capitalei pentru prelungirea unui traseu STB până în comună, însă fără rezultat. Problema transportului rutier de persoane pe ruta Belciugatele – București nu prezintă șanse de rezolvare, din păcate. Soluția de fond ar consta în înlocuirea firmei private care prestează serviciul licențiat de transport persoane cu o altă entitate – o altă firmă ori o companie publică, deținută de UAT Belciugatele ori un ADI din care să facă parte și UAT Belciugatele. Această soluție este blocată de lipsa de inițiativă de la nivelul Guvernului României și ARR de a deschide procedurile de acordare a noilor licențe de transport rutier de persoane la nivel național, inclusiv ruta spre București în care este cuprinsă comuna Belciugatele. Potrivit estimărilor autorităților locale, ponderea navetiștilor în totalul populației ocupate din comună este de mai puțin de 25%, ceea ce reprezintă o minoritate semnificativă.

Figura 10. Stația de microbuz din satul Belciugatele

Sursa fotografiei: vizita în teren a echipei ICCV

Calea ferată traversează teritoriul comunei la sud (Constanța - Lehliu – București). Cea mai apropiată gară este în orașul Fundulea.

Potențial turistic

În prezent, salba de bălți din comuna Belciugatele conferă avantajul unor activități recreative și turistice. Proprietarii sau administratorii bălților gestionează independent regimul acestora pentru pescuit. În plus, în comună există 3 complexe turistice, care includ spații de cazare și restaurante, piscine deschise/acoperite, unele oferind și activități sportiv-acvatice etc., în efortul de a menține și atrage cererea de servicii turistice. Această cerere este puternic marcată de sezonalitate: iarna și în sezonul rece se reduce personalul, se fac reparații, iar în sezonul cald se relansează activitatea turistică. Contextul pandemic al anului 2020 sezonul

turistic nu a mai fost, practic, marcat: *am avut 3-4 evenimente corporale față de aproape 100 înainte*. Studiul calitativ a identificat deschidere continuă din partea rezidenților comunei pentru ofertarea de activități turistice, în zona turismului agro-piscicol.

Figura 11. Aspecte din salba de bălți

Sursa fotografiilor: vizita în teren a echipei ICCV

Figura 12. Biserica din Cojești, monument istoric clasa B

Sursa fotografiei: Primăria Belciugatele

Localitatea se află într-un areal de interes arheologic, pe teritoriul său descoperindu-se urme ale unor așezări geto-dace și medievale.¹³ Localitatea este atestată documentar la 1510, printr-un act de împrăștiere către un boier local. Actele de danie, care au urmat în timp, au dus la constituirea mai multor moșii din arealul de azi al comunei, ca și al vecinilor săi. Boierii locului au susținut și constituirea a ceea ce în prezent reprezintă monumente istorice sau de arhitectură locale: Biserica „Nașterea Maicii Domnului” (1752, Cojești), biserica „Sfinții Împărați” (1810, Mataraua), Biserica „Adormirea Maicii Domnului” (1841, Belciugatele),

¹³ Repertoriul Arheologic Național, <http://ran.cimec.ro/sel.asp?descript=belciugatele-belciugatele-calarasi-situl-arheologic-de-la-belciugatele-cod-sit-ran-101092.01>

biserica „Sfântul Mucenic Gheorghe” (1865, Măriuța) sau chiar conacul Marghiloman (comuna Hagiești), cu diferite etape de construcție, prima datând de la mijlocul secolului XVII, aflat pe teritoriul. Aflat în proprietatea Ministerului Culturii, lucrările de consolidare și renovare a conacului au fost sistate din lipsa de fonduri, în timp ce, cu sprijinul GAL Călărași Vest au fost consolidate unele monumente arhitecturale de cult.¹⁴ Toate aceste repere nu sunt însă cuprinse într-un circuit, astfel încât să poată reprezenta o destinație turistică, care să diversifice turismul de agrement specific zonei.

Figura 13. Satul Cojești, imagine din satelit

Sursa: USGS EarthExplorer <https://earthexplorer.usgs.gov>

¹⁴ Explorator în Bărăgan, Conacul Marghiloman din Hagiești, <https://itinerama.ro/baragan/obiective-turistice-din-baragan/ialomita/conacul-marghiloman-de-la-hagiesti>; Back-up. Valorificarea arhivei istorice a comisiunii monumentelor istorice, <https://arhivacomisiuniimonumentelor.ro/0274-biserica-adormirea-maicii-domnului-sat-belciugatele-biserica-nasterea-maicii-domnului-sat-cojesti-comuna-belciugatele-cl-ii-m-b-14682>; Gura Ialomitei, *Preasfințitul Episcop Vincențiu a târnosit biserica de lemn din Cojești, județul Călărași*, <https://www.guraialomitei.com/gura-ialomitei/preasfintitul-episcop-vincentiu-a-tarnosit-biserica-de-lemn-din-cojesti-judetul-calarasi/>

Condiții de viață ale populației, accesul la învățământ și sănătate

Condiții de viață și utilitățile publice

În ceea ce privește utilitățile publice, comuna Belciugatele se înscrie în modelul general ce descrie situația mediului rural actual. Sistemele de utilități publice sunt slab dezvoltate, accesul populației la utilități moderne fiind determinat, în parte, de adoptarea soluțiilor individuale. În ultimi ani, în Belciugatele s-au înregistrat o serie de investiții importante care au contribuit la îmbunătățirea situației infrastructurii publice, însă aceste evoluții nu au reușit să acopere în totalitate nevoile comunității. Progrese importante s-au produs pe dimensiunea extinderii rețelei de apă curentă și pe cea referitoare la modernizarea drumurilor care leagă satele aparținătoare de satul reședință de comună. Lipsesc însă rețele publice de canalizare și tratare a apelor uzate și cele de distribuție a gazelor naturale.

Rețeaua publică de apă curentă este funcțională doar în cele mai mari două sate ale comunei, Belciugatele și Măriuța. În satul Belciugatele rețeaua a fost înființată la finele anilor 1990, fiind extinsă după anul 2012 și în satul Măriuța. Cele mai ample lucrări în acest domeniu s-au desfășurat în perioada 2013-2015 când numărul gospodăriilor racordate la sistemul centralizat a crescut substanțial. În momentul de față, ca urmare a accesării unei linii de finanțare asigurate prin PNDL II, în cuantum de 5,1 milioane de lei, în comună se desfășoară lucrări de înființare a rețelei de apă curentă în satul Căndeasca. Totodată, satul Cojești este prins într-un proiect al operatorului zonal de apă curentă care primit o finanțare de la Agenția Națională pentru Protecția Mediului destinată extinderii rețelei de distribuție a apei în mai multe localități din județul Călărași. În momentul de față, populația din satele Căndeasca, Cojești și Mataraua, ce nu are acces la apă curentă din sistem centralizat, recurge la soluții individuale, precum sunt pompele și hidrofoarele.

Tabel 10. Racordarea gospodăriilor populației la apă curentă și canalizare

	RPL 2011	date administrative 2021
pondere gospodării care dispun de apă curentă	67,85%	> 75% sistem centralizat + soluții individuale
pondere gospodării racordate la canalizare	36,60%	0% la rețea publică >75 % soluții individuale

Surse: Observator Teritorial, Primăria Belciugatele

Prioritățile de investiție pentru perioada următoare, se circumscriu continuării demersurilor în direcția modernizării situației infrastructurii publice locale și vizează: înființarea rețelei de colectare și tratare a apelor uzate, înființare rețelei de distribuție a gazelor naturale, construcția unui nou cămin cultural, modernizarea drumurilor agricole și construcția unui nou sediu al primăriei. Extinderea rețelei de apă reprezintă o prioritate. De asemenea, trotuarele necesită refacere ori reabilitare.

Deși se află la mică distanță de București, caracteristicile privitoare la starea infrastructurii locale în Belciugatele diferențiază această comună de localitățile învecinate din județul Ilfov, precum sunt Brănești, Cernica și Găneasa. De altfel, ca și în cazul comunelor din proximitate aflate din punct de vedere administrativ în județul Călărași (Fundeni, Plătărești, Frumușani), efectele pozitive ale situării în apropierea capitalei se văd în special în structura ocupațională a populației, în legăturile economice și sociale existente între București și aceste comune și sunt

în mult mai mică măsură observabile pe dimensiunea stimulării modernizării infrastructurii locale.

Planul de urbanism

Este nevoie de actualizarea PUG în scopul de a face față noilor provocări economice, demografice și de mediu. Astfel, scăderea generală a populației, combinată cu o creștere relativă a veniturilor și cu schimbarea modului de viață poate duce, așa cum se întâmplă în numeroase alte așezări, la o dezvoltare prin extinderea limitelor intravilanului (dezvoltare tip urban sprawl). Structura urbanistică a comunei și apropierea de București favorizează, într-o oarecare măsură, dezvoltarea serviciilor și nici a unei vieți comunitare, culturale și economice mai intense.

Deoarece comuna Belciugatele se află aproape de mun. București, capitala României, este cu atât mai important ca autoritățile publice locale să evite lipsa de reglementare urbanistică în ceea ce privește construcțiile de locuințe ale populației (ex: amplasament în zonă de risc, coeficient ridicat al suprafeței construite pe proprietate, parări individuale etc.). Amplasamentele neinspirate sau în exces ale elementelor de modernizare a spațiului și vieții comunitare pot produce daune pe termen lung calității vieții locuitorilor comunei prin: expunerea la riscul de alunecări și inundații, aglomerarea locativă, amplasamente inutilizabile pentru infrastructura de interes comunitar (social, economic, cultural).

Pentru a corecta tendințele vizibile în ruralul românesc și a oferi un viitor sustenabil pentru cadrul construit este nevoie de implementarea de soluții de planificare durabilă care vizează obiective de management teritorial care:

- 1) să păstreze valoarea productivă a terenurilor agricole;
- 2) să producă o urbanizare moderată și în concordanță cu schimbarea generală a stilului de viață și a structurii activităților productive;
- 3) să se alinieze la noua strategie europeană de tranziție verde prin urmărirea unor obiective de dezvoltare.

Astfel, strategia urmărește să introducă în documentația de planificare urbanistică a următoarelor principii și obiective:

- dezvoltarea unui centru de comună capabil să ofere servicii de nivel urban. Crearea unui spațiu public care să ofere comunității un loc de afirmare a identității. Implementarea de soluții de tip smart city la nivelul localității, respectiv digitalizarea în cât mai mare măsură a diverselor servicii publice. Asigurarea de soluții de mobilitate durabilă și management ecologic al deșeurilor. Acest tip de nucleu urban urmărește crearea de condiții de atragere a specialiștilor în comună.
- limitarea extinderii intravilanului în scopul obținerii unei așezări mai compacte, cu o densitate care să asigure premisele dezvoltării de servicii de nivel orășenesc.
- așezare care să își valorifice potențialul verde și să îl aducă la un nivel înalt de adaptare la noile standarde de arhitectură și urbanism sustenabil prin conformarea la noile standarde bio-climatice. Promovarea arhitecturii verzi și a respectării noilor standarde *NZEB* (Near Zero Energy Building), prin mijloace adaptate unei așezări rurale, respectiv furnizarea de asistență de soluții de proiectare unor beneficiari cu resurse materiale și de cunoaștere limitate.
- asigurarea stabilității economice printr-un management corespunzător al terenurilor agricole ale comunei. Prevenirea degradării solului prin activități de construcții și extinderea necontrolată a zonelor de locuințe.

- păstrarea și valorificarea elementelor de identitate culturală locală.

Învățământul

Potrivit ultimelor date oferite de Institutul Național de Statistică (INS), Comuna Belciugatele are o singură unitate școlară cu personalitate juridică înscrisă în nomenclatorul SIRUES în care funcționează două niveluri educaționale: primar (clasele 0-IV) și gimnazial (clasele V-VIII): Școala Gimnazială nr. 1 Belciugatele. Pe lângă acestea, există Școala Primară nr. 1 Măriuța și două grădinițe (G.P.N. nr. 1 Belciugatele și G.P.N. nr. 2 Măriuța) unități școlare de tip structură, fără personalitate juridică. Potrivit datelor INS, în anul 2020, numărul total de elevi a fost 235. Cei mai mulți sunt înscriși în învățământul primar și gimnazial. În total sunt 12 grupe, dintre care 5 în învățământul primar, 4 în învățământul gimnazial și 3 la nivel preșcolar. În cadrul Școlii Primare Măriuța se predă în regim „simultan” cu clasele pregătitoare, I și a II-a. Clasele a III-a și a IV-a au fost transferate la Școala Gimnazială Nr. 1 Belciugatele. La Grădinița cu program normal, nr. 2, Măriuța există o situație similară, existând o singură educatoare care lucrează cu trei grupe simultan, fiind înscriși numai 12 preșcolari la toate cele trei grupe. Există un proiect aprobat prin care urmează să fie construită o grădiniță cu program prelungit, existând cerere din partea părinților care lucrează (în prezent mulți părinți își mută copiii la grădinițe din alte localități pentru a beneficia de program prelungit, acesta fiind și unul dintre motivele principale pentru care numărul de preșcolari este scăzut). Această grădiniță va avea dormitoare, cantină, bucătărie și în general tot ce necesar pentru o grădiniță cu program prelungit și ante-preșcolar. În același loc se dorește organizarea a două clase de after school pentru elevii din învățământul primar și gimnazial.

Tabel 11. Populația școlară pe niveluri de educație

niveluri de educație	2019	2020
copii înscriși în grădinițe	57	55
elevi înscriși în învățământul primar	108	108
elevi înscriși în învățământul gimnazial	67	72
total	232	235

Sursa: INS

Potrivit datelor INS, numărul total de cadre didactice care își desfășoară activitatea didactică în școlile și grădinițele din Belciugatele este 18, cele mai multe fiind angajate în învățământul primar. Aproape toate cadrele didactice sunt titulare în instituție (din cele 17 cadre didactice care au început anul școlar 2021-2022, 15 sunt titulare, un cadru didactic este calificat dar netitular și un cadru didactic este în curs de calificare). Cadrele didactice de limba română și matematică sunt titulare cu o experiență de cel puțin 15 ani lucru care facilitează rezultate bune la discipline cu „miză mare” și la evaluarea națională.

Una dintre dificultățile cu care se confruntă Școala Primară din satul Măriuța este predarea „la simultan”, însă acest mod de lucru are atât avantaje și cât și dezavantaje. Principalul dezavantaj perceput este faptul că unii elevi nu pot fi atenți la ce au de făcut și sunt distrași de activitățile celorlalți copii, iar ca avantaje principale a fost enumerat faptul că elevii mai mici învață de la cei mari. Dificultatea cea mai mare este însă pentru învățătoare și educatoare care trebuie să organizeze activitățile astfel încât să poată parcurge materia relativ încărcată și în același timp să ofere educație individualizată.

În ceea ce privește personalul suport, există un consilier școlar dar este încadrat într-un proiect POCU drept consilier educativ. În anul școlar precedent au fost școlarizați trei copii cu CES, unul dintre ei la domiciliu.

Tabel 12. Personalul didactic pe niveluri de educație - 2020

niveluri de educație	număr
învățământ preșcolar	3
învățământ primar	9
învățământ gimnazial	6
total	18

Sursa: INS

Din punctul de vedere al infrastructurii educaționale nu există probleme semnificative. Unitățile școlare din Belciugatele dispun de clădiri reabilite, cu toate facilitățile necesare desfășurării activităților didactice: canalizare, grup sanitar și apă curentă în interior, apă potabilă, încălzire pe timp de iarnă cu centrală pe combustibil solid (lemn). Resursele educaționale sunt în general suficiente, există laptopuri, imprimante, materiale educaționale pentru preșcolare etc.. În anul școlar 2021-2022 s-au cumpărat de la primărie toate caietele auxiliare și alte manuale necesare preșcolarilor și elevilor de la grădiniță până la clasa a VIII-a. Totodată, printr-un proiect finanțat prin fonduri POCU, în parteneriat cu Liceul Tehnologic Fundulea, în ultimii trei ani, au fost realizate activități remediale cu elevii care aveau rezultate mai slabe la învățătură. Există percepția că aceste activități au avut un impact important asupra rezultatelor bune obținute la Evaluarea națională. În același timp în cadrul proiectului grădinițele și școlile au fost dotate cu mobilier nou, table, resurse și materiale educaționale. Ar fi necesare materiale educaționale specifice pentru învățământul preșcolar (planșe, jetoane, jocuri) care lipsesc în special cadrelor didactice recent titularizate sau în curs de titularizare.

Figura 14. Școala gimnazială nr. 1 Belciugatele (exterior, curtea interioară)

Sursa fotografiei: Primăria Belciugatele

În ceea ce privește construcția și dotarea grădiniței, proiect demarat în anul 2018, prin asigurarea unei finanțări nerambursabile de 5,4 milioane de lei prin PNDL II, lucrările sunt în plină desfășurare și se estimează că în anul școlar viitor unitatea își va putea deschide porțile.

Tabel 13. Infrastructura școlară - 2020

infrastructură școlară	număr
săli de clasa (cabinele școlare/amfiteatre)	12
laboratoare școlare	0
atelieri școlare	1
săli de gimnastică	1
terenuri de sport	1
pc-uri	33

Sursa: INS

Din punctul de vedere al competențelor elevilor, la nivel de învățământ primar există câțiva în zona calificativului „suficient”, iar cei mai mulți în zona „bine” și „foarte bine”. Primăria asigură un buget anual pentru burse pe care îl gestionează școală și decide regulamentul de distribuire a burselor. În ultimul an școlar au fost oferite burse de merit, de studiu și sociale. La gimnaziu, 17 dintre elevi au obținut bursă de merit (medie peste 8:50). Potrivit directoarei Școlii Gimnaziale nr. 1 Belciugatele, bursele de merit îi motivează foarte mult pe elevi, mai ales că sumele sunt oferite diferențiat în funcție de media anuală (cei care au obținut între 8,50 și 9 au primit 100 lei, cei care au între 9 și 9,50 au primit 150 lei și de la 9,51 au primit 200 lei. Bursele sociale au fost oferite într-un număr mai mic, considerându-se că un impact mai mare au cele de merit.

Figura 15. Grădinița cu program normal, sat Belciugatele

Sursa fotografiei: Primăria Belciugatele

În ceea ce privește rezultatele școlare ale elevilor din familii mai degrabă dezavantajate, persoanele intervievate apreciază că, deși o parte dintre copii provin din medii defavorizate socio-economic, aceștia sunt sprijiniți pentru a participa la școală. Acest sprijin vine și din „afara sistemului educațional”, existând o fundație (e.g. Asociația „Ana și copiii” care are

printre obiective prevenirea abandonului școlar prin sprijinirea de programe educaționale și sociale) care colaborează cu școala din Belciugatele oferind elevilor și preșcolarilor la începutul fiecărui an ghiozdane cu rechizite. În ultimii trei ani nu a existat abandon școlar. Din punctul de vedere al absenteismului, există mai degrabă cazuri izolate de copii care frecventează mai rar școala nemotivat, în principal din motive familiale (ce țin de separarea părinților sau de migrația internațională). Nu există copii neșcolarizați, existând practica la nivel local ca școala să informeze familia că este important să îi înscrie pe copii încă de la nivelul învățământului preșcolar. La evaluarea națională în ultimii 3 ani, peste 80% dintre elevi au obținut minimum nota 5, iar în 2021 procentul a ajuns la 90%. Majoritatea celor care finalizează gimnaziul continuă educația la liceu sau la școala profesională din Brănești, jud. Ilfov.

Figura 16. Teren de sport cu gazon sintetic

Sursa fotografiei: Primăria Belciugatele

Unul dintre factorii importanți care influențează parcursul educațional al elevilor este participarea efectivă în învățământul preșcolar, fiind necesară atragerea cât mai devreme a acestora la grădiniță și sprijinirea participării prin alocarea de resurse. Potrivit cadrelor didactice, există diferențe între cei care frecventează grădinița și cei care au o frecvență redusă. Este necesară sprijinirea cu rechizite a preșcolarilor care nu își permit. De asemenea, grădinița cu program prelungit este o necesitate în contextul în care majoritatea părinților salariați sunt navetiști, dar și pentru că elevii proveniți din medii socio-familiale dezavantajate ar beneficia de numărul mai mare de ore petrecute în instituție.

Toate aceste rezultate școlare trebuie înțelese ținând cont de contextul socio-economic al zonei și nivelul de școlaritate al părinților. Nivelul educațional al părinților este relativ scăzut și acest lucru influențează educația copiilor inclusiv prin imposibilitatea de a-i ajuta la teme. Există un număr semnificativ de părinți (estimări de aproximativ 30-40%) care sunt beneficiari de diferite forme de asistență socială, lucru echivalent cu sărăcia, copiilor și elevilor fiindu-le afectată participarea efectivă la educație și achiziția de competențe. Majoritatea celor care lucrează sunt navetiști în București, lucru care de asemenea implică faptul că părinții petrec puțin timp cu proprii copii. Cel mai dezavantajat sat este Mataraua, drumul de acces nefiind

asfaltat, de unde fac naveta 3 elevi (doi în clasa I și unul în clasa a III-a). Până în acest an nu a existat transport pentru ei însă din 2020 le este asigurat transportul. Totodată, în satul Măriuța, nivelul de sărăcie este mai ridicat, cu părinți care au un nivel scăzut de școlaritate (numai doi părinți au 8 clase finalizate, restul au abandonat timpuriu educația, fiind întâlnite inclusiv cazuri de analfabetism) și care lucrează mai degrabă sezonier sau cu ziua.

Recomandări

1. Continuarea acordării de burse școlare pentru preșcolari și școlari (în special pe criterii sociale) concomitent cu creșterea cuantumului și regândirii criteriilor relevante. Posibilitatea cumulării bursei sociale cu cele de merit.
2. Sprijinirea școlii de către primărie prin fonduri suplimentare alocate pentru resurse educaționale, inclusiv pentru învățământul preșcolar.
3. Înființarea unei grădinițe cu program prelungit și implementarea programului „școală după școală” care să includă programul „masă caldă” la nivel primar și gimnazial. Continuarea programelor de ore remediale (inclusiv a celor care se fac în regim de voluntariat) cu bugetare corespunzătoare.
4. Sprijinirea participării în învățământ preșcolar și primar, cele două nivele fiind cele mai importante pentru acumularea competențelor de bază necesare continuării în învățământul gimnazial. În acest sens se vor alocă fonduri pentru materiale didactice educaționale specifice, se vor încheia parteneriate cu personal suport – de exemplu specialiști precum logopezi, consilieri școlari (cel puțin în regim de colaboratori), personal de sprijin. Vor fi identificați copiii aflați în situație de risc de neparticipare și sprijiniți prin măsuri educaționale și sociale integrate (în colaborare între Serviciul Public de Asistență Socială, Instituțiile școlare și Medicina de familie).
5. Sprijinirea elevilor proveniți din familii cu venituri reduse care fac navetă în vederea participării la studii liceale.
6. Sprijinirea activităților care încurajează participarea copiilor și elevilor la activități extra-curriculare.
7. Programe menite să conducă la conștientizarea beneficiilor educației și formării profesionale în comunitate (cursuri de educație parentală, programe educaționale pentru elevi etc.).

Sănătatea

Accesul la servicii de sănătate

Locuitorii din comuna Belciugatele au acces la servicii de medicină primară prin cabinetul medicului de familie. Acesta este medic primar de medicină de familie și medic specialist oftalmolog, având ambele rezidențiate finalizate. A terminat Facultatea de Medicină la Universitatea Transilvania Brașov (2002). Pe lângă cele două specializări, acesta are competențe pentru realizarea și interpretarea ecografiilor.

Totuși, în comuna Belciugatele, domnul doctor are cabinetul care funcționează ca un punct de lucru, sediul de bază a acestuia în comuna Dor Mărunt (Regulile Casei de Asigurări este că poate face un singur contract pe medic). El lucrează aici de aproximativ 5 ani, preluând de la un medic de familie care intra în concediu de creștere a copilului. Medicul este implicat și în campania de vaccinare anti-covid, vaccinând atât în cabinetul propriu cu vaccinul Johnson, dar și la centrul de vaccinare din orașul Lehliu.

Cabinetul medicului de familie se află în satul reședință de comună, în Belciugatele și funcționează într-o clădire pusă la dispoziție de către autoritățile locale. Clădirea este în curs

de renovare, este sediul fostului dispensar pentru care se face contract de concesiune. Clădirea are acces la apă (nu există canalizare, ci fosă septică). Încălzirea clădirii se făcea cu o centrală pe lemne, dar de curând clădirea are acces la sistemul de încălzire al primăriei, cabinetul funcționând într-o clădire chiar lângă primărie. Medicul de familie a menționat o colaborare bună cu primăria, care îl susține din punct de vedere al acoperirii costurilor de funcționare a cabinetului (în special pentru încălzire pe timp de iarnă și asigurarea conexiunii la internet), iar el se ocupă și de componenta de medicină școlară pentru cele două școli din comună.

Cabinetul medicului de familie are dotările standard necesar unui cabinet de medicină primară impus de DSP (medicație de urgență, trusă de microchirurgie, instrumentar folosit în mod uzual). Cabinetul are un aparat pentru EKG (achiziție proprie) și un ecograf (achiziție proprie, dar fără componenta Doppler). El spune că nu poate percepe bani pentru realizarea de ecografii, deoarece oamenii au venituri mici, dar lui îi este util în diagnosticare. Medicul menționează că ar avea nevoie de un program pentru achiziționarea unor noi echipamente medicale pentru care are pregătirea necesară să le folosească, dar nu are posibilitatea de a le achiziționa din fondurile cabinetului. Acesta menționează necesitatea unui ecograf de generație mai nouă, care să aibă și Doppler și să fie și portabil (are destul de mulți pacienți nedeplasabili). De asemenea, i se pare extrem de necesar un aparat EKG de nouă generație care să aibă posibilitatea de transfera informațiile către un computer și astfel, acestea ar fi arhivate electronic (menționează că aparatul EKG pe care îl folosește în prezent tipărește rezultatele pe hârtie, iar scrisul se deteriorează/dispare în timp). Medicului i s-ar părea necesare dotări de oftalmologie și ORL (multă cazuistică în rândul copiilor), un spirometru, precum și un minilaborator (pentru realizarea unor analize de bază, cum ar fi o hemoleucogramă completă în regim de urgență), toate acestea ajutând în identificarea diagnosticului și a tratamentul în cel mai scurt timp sau în orientarea pacienților pentru alte servicii medicale (dacă este cazul). Costurile sunt prea ridicate pentru achiziția acestor echipamente. Potrivit medicului de familie, cabinetul face cu greu față costurile lunare de întreținere și funcționare. Consideră că subfinanțarea medicinei primare este o mare problemă. Bugetul estimat pentru dotarea cabinetului pe măsura competențelor medicului ar fi în jur de 100.000 de euro.

Cabinetul medicului de familie are contract cu Casa Județeană de Asigurări din județul Călărași. Medicul subliniază că este important faptul că s-au eliminat restricțiile de a ridica o rețetă medicală doar în județul de reședință, iar pacienții au posibilitatea de a-și lua rețetele și din București/Ilfov (unde fac naveta pentru muncă).

În ceea ce privește analizele medicale, medicul de familie consideră că oamenii au acces cu greu la analize medicale, deoarece de câțiva ani, cabinetele de medicină primară nu au voie să mai aibă contract cu un laborator anume. Așadar, el nu poate decât să emită bilete de trimitere pentru analize și subliniază faptul că oamenii au avut probleme în a găsi laboratoare cu fonduri pentru analize (dacă nu au reușit să le facă, au și renunțat). Restricțiile legate de analize se pare că determină un acces și mai greu pentru mediul rural. Oamenii pot să meargă la spital la Lehliu. De curând, există două puncte de lucru a unei clinici private și oamenii au posibilitatea să meargă la acestea. Au mai existat campanii ale unor clinici mai mari și așa au reușit să facă recoltări pentru mai mulți locuitori ai comunei.

Medicul spune că în ultimul an s-au alocat mai multe fonduri pentru analize și a reușit să trimită mai mulți pacienți la analize, iar așa a descoperit 30 de noi pacienți diabetici.

Pentru servicii medicale de specialitate, le recomandă să-și facă programare unde le este mai ușor să meargă, fie la spitalul Lehliu, fie la spitalul din Călărași, fie la spitalul Sf. Pantelimon din București (15-17 km). Spitalul de la Fundulea a fost închis în perioada guvernului Boc și nu a mai fost redeschis.

Pentru investigații mai amănunțite, spitalicești, îi trimite către București, deoarece spitalul din Călărași nu are decât CT (care ba funcționează, ba nu funcționează), iar cel din Lehliu nici CT, nici RMN, au doar un aparat pentru radiografii (din anii 1970) și un ecograf (nu mult mai performant decât are el în cabinet).

Medicul de familie menționează că merge destul de mult pe teren, în special pentru persoanele în vârstă, singure, greu deplasabile sau chiar nedeplasabile (sechele din accidente vasculare, artroze, diabetici etc.). Și el și asistenta (care este din comună) merg pe teren și depășesc cu mult consultațiile decontate de casa de asigurări, inclusiv pentru a le duce rețetele.

Comuna Belciugatele nu are cabinet stomatologic, farmacie, cabinet de medicină școlară. A existat atât cabinet stomatologic, cât și farmacie, dar acestea s-au desființat deoarece nu au reușit să-și acopere cheltuielile. Cabinetele stomatologice nu au nici un fel de finanțare de la casele de asigurări și fac față cu greu cheltuielilor din mediul rural, unde veniturile oamenilor sunt foarte reduse, iar medicii nu pot cere sumele reale ale serviciilor (deoarece oamenii nu-și permit, renunță să-și rezolve problemele de sănătate). Farmacia a funcționat doar vreo doi ani, dar nu a făcut față cheltuielilor, deoarece trebuia să plătească și chirie pentru spațiu și salariul unui asistent farmacist (primăria nu a mai avut un spațiu pe care să-l pună la dispoziție), iar numărul de localnici/pacienți este mic în această comună. Cea mai apropiată farmacie este la Brănești (județul Ilfov, 6 km), în altă localitate în județul Călărași (la 9 km), și apoi în București.

Potrivit medicului de familie, îmbunătățirea asistenței medicale din comună ar putea fi realizată prin:

- cabinetul de medicină școlară, unde ar fi necesar un post de asistent medical
- un cabinet stomatologic, pentru a cărui funcționare ar fi necesară o formă de sprijin pentru susținerea costurilor de întreținere și funcționare; prin veniturile realizate de către un cabinet medical individual raportat la volumul populației, susținerea în întregime acestor costuri nu este fezabilă

Dacă este nevoie de ambulanță, aceasta vine destul de greu, de la stația din Fundulea. Problema este că această stație are doar 2-3 mașini și trebuie să acopere o distanță destul de întinsă. Pacienții sunt transportați la Lehliu (deși, este o distanță de 40 de km), chiar dacă la spitalul Sf. Pantelimon din București ar fi mai aproape, deoarece nu trebuie depășite limitele județului (o prevedere greșită, care nu e în folosul pacienților). În unele situații de urgență, pacienții sunt duși de aparținători direct la Sf. Pantelimon în București (exemplu de pacient cu infarct miocardic grav pentru care ambulanța chemată chiar de el însuși a ajuns după 25 de minute).

Medicul de familie subliniază faptul că Belciugatele are dezavantajul că este la limita între județe (Călărași și Ilfov), că este departe de reședința de județ, chiar mai departe de primul spital de urgență din județul Călărași (Lehliu, 40 de km) decât de cel mai apropiat spital de urgență din București (Spitalul Sf. Pantelimon, 15-17 km).

Starea de sănătate a locuitorilor

În comuna Belciugatele, medicul de familie are aproximativ 1.000 de pacienți, din care 700-800 sunt asigurați. Unii locuitori au medicul de familie în Fundulea. Din acest număr de pacienți, cam 470 sunt pacienți cu boli cronice. Cele mai frecvente boli cronice sunt bolile cardiovasculare, diabet zaharat și cele din sfera oncologică. Medicul de familie menționează o creștere a acestor probleme din sfera oncologică în ultimii ani. Cam 70% dintre pacienți vin periodic pentru rețetă, dar poate doar 50% respectă schema de tratament (deși el se străduie să le dea tratamentul care este mai ieftin și compensat).

Marea majoritate a oamenilor ajung în stadii avansate ale bolilor (ignoră semnele, simptomele). Dintre cei pe care îi trimite la București pentru alte investigații, doar 20-30% ajung, restul amână, în special din cauza costurilor. Cei tineri și educați sunt mai interesați de prevenție (cei veniți din București, care au case de vacanță aici). Părinții apelează într-o mai mare măsură pentru problemele de sănătate ale copiilor, decât pentru ei.

Medicul de familie crede că sunt și probleme legate de alcoolism, la fel ca în orice comună din România. În fiecare toamnă are probleme cu intoxicații cu alcool, mai grave sau mai puțin grave. Îi cunoaște pe oamenii cu probleme, și se bucură că nu sunt alții noi.

În ceea ce privește vaccinurile obligatorii pentru copii, mai are probleme în special cu familiile defavorizate. Dar, totuși, a reușit să crească rata de vaccinare de la 87% la 93%, cu efort și muncă de lămurire (inclusiv prin măsuri creative: s-a prezentat la începerea anului școlar la grădiniță și a convins părinții să-și vaccineze copiii cu vaccinul ROR – contra rubeolei, rujeolei și oreionului). Și acoperirea cu vaccinare antigripală a crescut, oamenii sunt mai interesați să facă vaccinul antigripal, dar acesta încă nu a fost pus la dispoziție de DSP.

Pandemia Covid-19

Pandemia de Covid-19 a reprezentat și pentru medicul de familie mai multe costuri pentru protecția sanitară (într-o mai mare măsură decât în mod obișnuit), crescând cantitățile de dezinfectant și materiale de protecție utilizate.

Despre regulile de protecție sanitară impuse oamenilor, spune că acestea au fost adoptate cu greu de către oameni (să poarte masca, să nu intre în sala de așteptare prea mulți în același timp). Totuși, ele au fost implementate și prin anumite constrângeri (limitarea numărului de scaune din sala de așteptare).

Din punct de vedere al vaccinării anti- Covid-19, medicul de familie crede că aproximativ 35% din populația comunei a fost vaccinată, dar că măsurile de relaxare adoptate în vară a scăzut foarte mult interesul pentru vaccinare (mulți neprezentându-se la vaccin, deși aveau programare).

În ceea ce privește îmbolnăvirile de Covid-19, în prezent (11 octombrie 2021) sunt cam 8 cazuri în toată comuna, în timp ce în vârful valului 3 erau 5 cazuri în martie 2021. Decese din cauza Covid-19 au fost două, dar doar unul declarat ca deces Covid-19.

Modernizarea dispensarului uman

Proiecte importante aflate în derulare la nivelul comunei vizează modernizarea și reabilitarea dispensarului uman și construcția și dotarea primei grădinițe cu program prelungit din comună.

Pentru reabilitarea dispensarului, autoritățile locale au primit în anul 2018, prin programul PNDL II, 587 de mii de lei. În momentul de față, lucrările sunt aproape de finalizare și se estimează că în decursul anului curent se va încheia implementarea acestui proiect.

Figura 17. Dispensarul uman

Sursa fotografiilor: Primăria Belciugatele

Domeniul social

Probleme sociale și asistență socială

Pe baza datelor culese din cercetarea calitativă au fost identificate următoarele probleme:

- Există un număr important de cazuri de pensionari cu pensii mici, ale căror familii sunt în situație financiară precară, deci nu pot fi un ajutor pentru vârstnici;
- Nevoia în creștere de îngrijire a persoanelor vârstnice, îndeosebi a celor fără copii sau ai căror copii au emigrat.

O posibilă soluție ar fi construirea sau amenajarea în conacul din Măriuța, aflat în patrimoniul UAT, a unui cămin de bătrâni. Partener în acest proiect filantropic și de asistență socială ar putea fi biserica, iar finanțarea prin fonduri europene.

- Violența domestică și nevoia de consiliere a tinerelor mame.

Sărăcia și excluziunea socială, condițiile de viață precare, lipsa de educație și absența unor principii morale, precum și consumul de alcool favorizează apariția unor asemenea probleme sociale. O posibilă soluție pentru diminuarea efectelor sociale ar consta în construirea ori amenajarea unui centru social pentru mame, inclusiv pentru monitorizare, asistență și sprijin pentru mamele cu risc de abandon al copilului. Centrul ar putea oferi servicii de educație și consiliere privind creșterea și educarea copilului precum și servicii de integrare socială și profesională. Partener în acest proiect filantropic și de asistență socială ar putea fi biserica sau un ONG, iar finanțarea prin fonduri europene.

- Nu sunt multe oportunități de angajare la nivel local, mulți dintre localnici lucrând la nivel local în agricultură, dar cu venituri salariale mici.

Fiind o zonă cu specific agrar, în principal, multe dintre activitățile desfășurate de locuitorii comunei Belciugatele sunt fie activități agricole sezoniere, fie activități în care nu este necesară calificarea medie sau superioară (construcții, întreținere și curățenie, etc.). Nivelul redus de calificare corespunde unui nivel scăzut al VAB și, pe cale de consecință, unor venituri salariale mici.

- Lipsa locurilor de muncă pentru cei fără ocupație și fără calificare ori un nivel foarte redus de calificare.
- Pregătirea profesională insuficientă a tinerilor, fapt ce afectează capacitatea acestora de a accesa locuri de muncă oferite de piață.

În pofida ratelor mari de absolvire a învățământului secundar superior (gimnazial), continuarea studiilor medii (liceale sau profesionale) reprezintă o provocare pentru tinerii din mediul rural. Dificultatea este și mai sporită în cazul studiilor superioare. Ca atare, dobândirea unei meserii sau profesii capabilă să asigure un loc de muncă ori o activitate independentă bine plătită prezintă dificultăți pentru tinerii din Belciugatele, asemenea mediului rural în ansamblul său.

- Efectele sociale ale condițiilor de viață precare

Lipsa canalizării în sistem centralizat și lipsa racordării la rețeaua de gaze cauzează o serie de probleme în comună. Lipsa canalizării duce la deversări ilegale ale foselor în salba de lacuri/râu din apropierea comunei. Drept rezultat, vara apar o serie de îmbolnăviri în rândul copiilor care se scaldă în aceste ape, potrivit medicului de familie. Încălzirea cu lemne provoacă tot felul de accidente mai mici sau mai grave, cum ar fi arsuri în rândul adulților și chiar al copiilor din pricina aprinderii focului cu combustibil lichid, intoxicații sau incendii ale locuințelor.

- Nevoia de îndrumare și îngrijire a copiilor din clasele 0-4 printr-un program de tip „școală după școală” (after-school)

Construirea unei grădinițe cu program prelungit (after school), eventual sub forma unui proiect social tip Centru de zi, unde copiii din clasele 0-4, îndeosebi din familii fără posibilități materiale sau din familii dezorganizate, unde să fie îndrumați în procesul educativ de către un asistent social și să primească hrană, îngrijire și adăpost de luni până vineri, iar la sfârșit de săptămână să petreacă ziua de odihnă în compania membrilor de familie. Un asemenea proiect ar beneficia de pe urma unei colaborări cu Biserica Ortodoxă sau o organizație non-guvernamentală. O asemenea colaborare ar crește șansele obținerii de finanțare prin fonduri europene. Asemenea proiectelor ce țin de infrastructura socială, gradul de dificultate este crescut prin necesitatea identificării unui teren în patrimoniul UAT care să poată găzdui obiectivul.

- Nu sunt servicii sociale în localitate, nici publice și nici private;
- Nu sunt ONG-uri care să activeze în localitate sau să implementeze proiecte aici;
- Nu există personal de specialitate pentru activitatea de asistentă socială
- Infraționalitatea (vezi secțiune climat social)

Climatul social

Complementar la problemele sociale identificate mai sus, condițiile precare, lipsa de educație și absența unor principii morale bazate pe respectul alterității și a conviețuirii în comunitate, precum și reacțiile depresive încurajează consumul de alcool și actele de violență domestică precum și o infraționalitate cu manifestări multiple care se exprimă fie în forma ei cea mai cunoscută, a furtului de bunuri aparținând vecinilor fie sub forma cea mai dramatică exprimată prin crimă.¹⁵ Liderii informali din comunitate apreciază că astfel de comportamente antisociale degradează relațiile interumane și viața comunității în general.

Antreprenori care își desfășoară activitatea în spațiul vetrelor de sat, dar și din zona industrială semnalează riscul de infraționalitate (mai frecvent asupra proprietății – furt, distrugeri, dar și asupra persoanei – loviri/tâlhării, omucideri). poate nu specificat de unde am aflat, dar am

¹⁵ Cazuri de crimă din Belciugatele au fost oglindite în presa centrală. A se vedea România TV, https://www.romaniatv.net/crima-oribila-in-calarasi-ucigasul-este-liber-o-batrana-a-fost-violata-si-omorata-video_492092.html, 2019 (accesat 14.10.2021); Actual Călărași, <https://actualitateacalarasi.eu/barbat-de-63-de-ani-suspect-de-crima-arestat-de-politistii-calaraseni/>, 2014 (accesat 14.10.2021); Adevărul, https://adevarul.ro/locale/calarasi/tragedie-belciugatele-politia-ancheteaza-moartea-suspecta-unui-tanar-gasit-inecat-1_50aee9297c42d5a663a19e27/index.html, 2012 (accesat 14.10.2021);

aflat din patru interviuri (furt, distrugeri de bunuri, tâlhării, viol/omucidere, arestarea unui proaspăt angajat).

Cultură, viață religioasă, petrecerea timpului liber

Viață culturală

Biblioteca și căminul cultural al comunei Belciugatele împart împreună aceeași clădire. Pe o suprafață de 65 mp, clădirea deține 2 camere distincte, o cameră pentru bibliotecă și cealaltă pentru căminul cultural. Principala problemă în funcționarea căminului cultural ține de vechimea imobilului.

Biblioteca deține în prezent un număr generos de 7.000 volume, iar din cei 200 de utilizatori înscrși, în anul 2020 s-au înregistrat în jur de 50 de utilizatori activi și peste 350 de vizite. Biblioteca este dotată cu patru calculatoare, un scanner, un xerox, un videoproiector și o imprimantă. Fondul de carte este diversificat și se îmbogățește de la an la an cu noi volume, cu aproximativ 300 de volume de cărți pe an. Camera căminului cultural este folosită, adesea și ca sală de lectură. Activitatea se desfășoară în condiții bune, în spații corespunzătoare, igienizate și bine încălzite. Conectare la internet este asigurată, bibliotecarul dovedindu-se de un real folos și interes pentru tinerii din comună. Cu ajutorul acestui proiect locuitorii comunei Belciugatele au acces gratuit la Internet.

Figura 18. Sala bibliotecii comunei Belciugatele

Sursa fotografiei: Primăria Belciugatele

Monumentul eroilor din comună necesită să fie mutat în alt amplasament. În prezent, acesta este în curtea primăriei, dar are un grad foarte redus de vizibilitate. Odată cu mutarea, este posibilă și augmentarea monumentului, de pildă cu tehnică militară retrasă din uzul forțelor armate.

Figura 19. Monumentul eroilor

Sursa fotografiei: vizita în teren a echipei ICCV

Căminul Cultural

A doua cameră a clădirii este dedicată căminului cultural, aflată însă lângă biblioteca, ambele spații joacă un rol important în diverse activități. În principal, școala comunei Belciugatele își desfășoară toate festivitățile în acest spațiu, sărbătorind alături de copii, părinți, cadre și oficialități diferite evenimente culturale, sărbători locale și naționale din care vom enumera aici, doar o parte din cele mai semnificative:

15 ianuarie - Mihai Eminescu, Ziua culturii române;

24 ianuarie ziua Unirii;

1 martie - spectacol dedicat mărtisorului;

8 martie - Ziua internațională a femeii;

9 mai ziua Europei;

10 mai ziua Independenței;

1 Iunie - Ziua internațională a copilului;

1 decembrie - Ziua națională a României;

Festivități/ serbări școlare de deschidere și absolvire;

Spectacole – cu trupe de circ pentru copii;

Teatre pentru copii;

Spectacole pentru oameni maturi – muzica ușoară;

Sărbătorile de iarnă ale copiilor, spectacole în parteneriate cu școala;

31 decembrie, obiceiurilor, colinde, obiceiuri și urături cu prilejul sărbătorilor de iarnă.

Căminul cultural este dotat cu o scenă, mese, scaune, un bufet și un sistem de aplicare cu boxe, mai precis cu 2 microfoane cu stativă și două boxe.

Figura 20. Clădirea bibliotecii și al căminului cultural din Belciugatele

Sursa fotografiei: vizita în teren a echipei ICCV

Clădirea care găzduiește căminul cultural a fost construită din chirpici acum mai bine de 60 de ani, în 1958. La nivelul anului 2021, clădirea a ajuns dincolo de limita duratei de viață utilă. Starea generală și materialul de construcție a pereților exteriori nu permit o lucrare de modernizare ori reabilitare. Soluția de fond constă în construcția unei clădiri noi pentru căminul cultural, pe actualul amplasament ori un alt amplasament.

Viața religioasă

Informațiile oficiale statistice despre Comuna Belciugatele, județul Călărași, sunt oferite de Recensământul National din 2011 (tab.13)¹⁶, unde identificăm date importante referitor la populația stabilă, conform identității religioase declarate. Potrivit acestora, dintr-un total de 2.366 de locuitori ai comunei, 2.362 și-au declarat afilierea la Biserica Ortodoxă Română, adică un procentaj de 99,83% din totalul locuitorilor comunei. În perioada 2014-2016 au existat campanii de evanghelizare în localitățile comunei Belciugatele din partea unor denominațiuni religioase (Martorii lui Jehova, Biserica Adventistă), dar nu s-au înregistrat convertiri care să creeze nucleul unor comunități de altă identitate religioasă decât cea ortodoxă. De asemenea *nu au fost semnalate conflicte inter-religioase* în pofida faptului că pastorația preoților ortodocși a fost deosebit de activă și atentă la aspectele specifice competiției religioase, în perioada mai sus menționată.

Importanța vieții religioase pentru localitate

Viața religioasă în comuna Belciugatele reprezintă o *forma comunitară de păstrare a spiritualității și mai ales a tradițiilor religioase, peste generații. În mod special s-a observat o mare atenție acordată riturilor și ritualurilor individuale privind pomenirea morților. De exemplu, preoții au menționat că prezența cea mai numeroasă peste an, la Biserică, are loc atunci când sunt organizate slujbele pentru pomenirea morților, precum și la sărbătoarea Paștelui și la hramul parohiei (sărbătoarea sfântului protector al bisericii), când se face, de asemenea, pomenirea morților.* Deseori, riturile pentru pomenirea morților reprezintă o formă de comportament religios mai importanta decât rugăciunea individuală și participarea la

¹⁶ INS, RPL 2011, [Tab13. Populația stabilă după religie – județe, municipii, orașe, comune](https://insse.ro/cms/ro/content/recens%C4%83minte) ;<https://insse.ro/cms/ro/content/recens%C4%83minte>

slujbele în comun, care se oficiază cu prilejul zilei de Duminică sau în sărbătorile importante. Un preot, dintre cei intervievați, a dat un exemplu în acest sens amintind experiența personală în anul 2015 când la slujba de Crăciun la biserică, pentru sfânta Liturghie a fost prezent doar un singur credincios, în timp ce foarte mulți credincioși din satul respectiv îndeplineau ritualuri specifice pomenirilor pentru cei decedați, adică oferirea de ofrande, mâncare sau diferite bunuri, în special de vestimentație, în amintirea celor morți dintre rudele de familie, precum și tămâierea mormântului.

Figura 21. Biserica de lemn din satul Cojești

Sursa fotografiei: Primăria Belciugatele

Preoții ortodocși sunt *persoane respectate în comunitățile lor* și în comuna, au o *bună relație cu conducerea* Primăriei de unde au primit sprijin important pentru lucrările necesare lăcașelor de cult, atât pentru reparațiile curente (de exemplu repararea acoperișului bisericii, sub-zidire și amenajarea spațiului curții). Sau pentru renovarea și conservarea bisericilor monument istoric, așa cum este cazul pentru biserica din Cojești unde în proximitate s-a construit o biserică din lemn tocmai pentru a proteja biserica monument istoric. Pr. Marian Frățilă este profesor de religie la școala din comuna Belciugatele, iar Pr. Daniel Preda este reprezentatul părinților în Consiliul de Administrație al școlii.

Relațiile inter-religioase și funcționarea pluralismului religios

Comuna Belciugatele este o localitate cu credincioși aparținând în majoritate Bisericii Ortodoxe și nu s-au înregistrat conflicte inter-religioase sau altercații ori tensiuni generate de motive religioase. De asemenea, între preoți, care sunt de vârstă apropiată (între 32-42 de ani),

există relații de colaborare și ajutor reciproc în activitatea pastorală. Fiecare comunitate are *propriul cimitir parohial*.

Aspecte culturale și filantropice încurajate de comunitățile religioase

Reprezentanții cultelor religioase locale nu desfășoară *activități caritative și de asistență socială într-un cadru instituțional și permanent*. Deservenții de cult, împreună cu sponsori apropiați de comunitate în special printr-o relație personală cu familia preotului, intervin prin *acțiuni filantropice specifice* pentru sprijinirea copiilor din familii fără posibilități materiale sau încurajarea performanței școlare prin premiarea copiilor cu rezultate bune la învățătură (din fondurile private ale parohiei sau prin efortul unor sponsori), cu prilejul festivităților de sfârșit de an școlar.

Aspecte sociale

Deservenții de cult au identificat câteva aspecte sociale care privesc viața socială a comunei Belciugatele. Cel mai important aspect este *cel al îmbătrânirii populației din Belciugatele în paralel cu diminuarea numărului de locuitori din cauza migrării populației tinere către orașele din apropiere (Voluntari sau București), sau din cauza decesului populației în vârstă*.

Sunt puține exemple de migrare a forței tinere de muncă spre Europa de vest. Preoții au identificat doar câteva familii care au părăsit Comuna Belciugatele pentru migrare economică în Anglia sau Germania.

Secularizarea religioasă în comuna Belciugatele, în pofida aspectelor rurale concrete, este o realitate care se întâlnește în întreaga regiune influențată de comportamentul religios specific zonelor urbane, respectiv practică religioasă minimală și plasarea interesului pentru conceptele religioase, inclusiv cele morale, într-o zonă marginală a existenței cotidiene. Cu toate că frecvența Duminicală la biserică din Belciugatele este în medie de 60-70 de credincioși, la o comunitate de aproape 900 de credincioși, totuși, dintre cei care frecventează biserica duminical, jumătate sunt credincioși care vin din București sau alte sate învecinate, deoarece apreciază activitatea pastorală a preotului și familia acestuia (*soția preotului Cristian Năstase este medic oncolog în București*). Și în celelalte comunități din Belciugatele (*Măriuța sau Cojești*) întâlnim același procentaj al frecvenței duminicale la Biserică, procentaj care se situează în jurul a 8-10% din totalul credincioșilor parohiei.

Mediu și tranziție ecologică

Gestionarea deșeurilor solide

Comuna Belciugatele este membră a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Eco Management Salubris, colectarea gunoiului fiind realizată prin intermediul acestei structuri. Comuna face parte din proiectul de management integrat al deșeurilor (reziduale și reciclabile) la nivelul județului Călărași. În comună există 25 platforme și puncte de colectare a gunoiului, care acoperă întregul teritoriu și deservesc peste 1.100 de gospodării. Cantitatea de deșeuri colectată în anul 2020 a fost de aproximativ 1.119 tone. Principala problemă la nivel local în ceea ce privește gestionarea deșeurilor solide rezidă în nivelul redus de conformare a populației la normele privind colectarea selectivă. De altfel, această problemă este comună la nivelul întregii țări, pe ambele medii de rezidență.

Potrivit Planului Național de Gestionare a Deșeurilor (2017), deșeurile trebuie gestionate potrivit unei ierarhii de priorități („ierarhia deșeurilor”), organizate de prioritate maximă la prioritate minimă astfel:

- prevenirea sau reducerea cantităților de deșeuri generate și reducerea gradului de pericolozitate al acestora
- reutilizarea deșeurilor
- valorificarea deșeurilor prin reciclare și alte operațiuni de valorificare, cum ar fi valorificarea energetică.
- eliminarea deșeurilor, care include depozitarea deșeurilor și incinerarea.

Autorităților administrației publice locale le revin un număr de obiective în ceea ce privește gestionarea deșeurilor prevăzute în legislație (Planul Național de Gestionare a Deșeurilor, 2017):

- autoritățile administrației publice locale au obligația să asigure colectarea separată pentru cel puțin următoarele tipuri de deșeuri: hârtie, metal, plastic și sticlă (Legea nr. 211/2011).
- producătorii de deșeuri și autoritățile administrației publice locale au obligația să atingă (termen 2020):
 - un nivel de pregătire pentru reutilizare și reciclare de minimum 50% din masa totală a cantităților de deșeuri, și anume hârtie, metal, plastic și sticlă provenind din deșeurile menajere și, după caz, provenind din alte surse;¹⁷
 - un nivel de pregătire pentru reutilizare, reciclare și alte operațiuni de valorificare materială, inclusiv operațiuni de umplere rambleiere care utilizează deșeuri pentru a înlocui alte materiale, de minimum 70% din masa cantităților de deșeuri nepericuloase provenite din activități de construcție și demolări.

Legea 101/2006 privind salubritatea localităților, republicată, cu modificările și completările ulterioare prevede că autoritățile publice locale au competențe exclusive în ceea ce privește înființarea, organizarea, gestionarea, coordonarea și atribuirea serviciului de salubritate a localităților. Activitățile serviciului de salubritate sunt prestate numai de către operatori licențiați. Autoritățile publice locale încasează taxele de salubritate prin intermediul Direcțiilor de Taxe și Impozite Locale.

¹⁷ În măsura în care aceste fluxuri de deșeuri sunt similare deșeurilor care provin din deșeurile menajere.

Cum prevede Legea nr. 101/2006, serviciul de salubritate a localităților este un serviciu public care se organizează pentru satisfacerea nevoilor populației și se desfășoară sub controlul, conducerea sau coordonarea autorităților administrației publice locale ori ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară.

Prin proiectele Sistem de Management Integrat al Deșeurilor (SMID) finanțate prin Axa 2 POS Mediu sau Programul Operațional Infrastructură Mare și derulate în majoritatea județelor din țară, s-au realizat investiții în bunuri de infrastructură aferente activităților componente ale serviciului de salubritate prevăzute la art. 2 alin. 3 din Legea nr. 101/2006.

Provocări pentru autoritățile publice locale:

- implicarea insuficientă a autorităților administrației publice locale în vederea îndeplinirii obligațiilor ce le revin cu privire la colectarea și gestionarea deșeurilor municipale
- nu există aprobat la nivel național un model de contract de delegare cadru al activităților serviciului de salubritate specifice gestionării deșeurilor municipale, care să reglementeze relația dintre unitățile administrativ teritoriale/ADI și operatorii serviciului de salubritate și care să includă indicatori de monitorizare a performanței activității prestate
- întâzieri foarte mari pe parcursul derulării procedurilor de atribuire a contractelor de delegare a gestiunii serviciului de salubritate
- capacitatea instituțională scăzută atât a autorităților de mediu, cât și a autorităților locale și asociațiilor de dezvoltare intercomunitară din domeniul deșeurilor
- penalitatea plătită de către unitățile administrativ-teritoriale pentru neîndeplinirea țintei de reducere a cantității de deșuri municipale depozitate

Instrumentul de reglementare a fost până la data de 1 iulie 2017 o contribuție de 100 lei/tonă, datorată de unitățile administrativ-teritoriale sau, după caz, subdiviziunile administrativ teritoriale ale municipiilor, în cazul neîndeplinirii obiectivului anual de reducere cu 15% a cantităților de deșuri eliminate prin depozitare, plata făcându-se pentru diferența dintre cantitatea efectiv depozitată și cantitatea reprezentând 85% din cea depozitată în anul anterior.

Autoritățile publice locale, prin structurile proprii (ex. poliția locală) derulează activități de control în domeniul gestionării deșeurilor. În baza contractelor încheiate cu operatorii de salubritate, APL administrează baze de date privind gestionarea deșeurilor municipale.

Legea nr. 101/2006 și Ordinul președintelui ANRSC 82/2015 privind aprobarea Regulamentului-cadru al serviciului de salubritate a localităților au fost modificate în sensul introducerii obligativității pentru administrațiile publice locale să aplice instrumentul „plătește pentru cât arunci” atât pentru deșeurile menajere, cât și pentru deșeurile similare.

Documentarea din teren a arătat că există asociații de dezvoltare comunitară la nivel de județ care se ocupă de managementul deșeurilor. Totuși, s-a constatat că lucrurile pot funcționa mai bine (costuri mai mici, colectare mai frecventă a gunoiului) în cadrul unor asociații mai mici de comune, mai degrabă decât pentru un întreg județ. Formele de colectare a deșeurilor sunt fie colectarea de la fiecare consumator („din poartă în poartă”) sau colectarea în cadrul unor platforme de deșuri. Există containere pentru colectare selectivă, dar uneori acestea nu sunt utilizate ca atare. Chiar dacă are loc selectarea plasticului, stimulentele financiare nu sunt suficiente (de ex. 10 lei/tonă) pentru a asigura colectarea consecventă a acestora.

Gestionarea apelor uzate

Pe baza documentării din teren s-a constatat că, în cazul comunelor, apele uzate sunt gestionate prin intermediul foselor. Golirea foselor reprezintă o dublă problemă, ecologică și economică pentru gospodării. În perspectiva introducerii unei rețele de canalizare în comună, aceasta poate fi preluată de un operator regional, dar există o reținere a acestor operatori deoarece canalizarea nu generează profituri comparabile cu distribuția apei. Operatorii regionali de apă aparțin, în general, consiliilor județene, dar există diferențe mari în capacitățile tehnice și economice ale acestor operatori.

Dezvoltarea durabilă

La nivel de comună, dezvoltarea durabilă privește următoarele obiective de urmărit pe termen mediu și lung de către autoritățile publice locale:

- reabilitare energetică a clădirilor publice (primărie/consiliu local, cămin cultural, școli sau grădinițe). Aceasta privește atât izolarea termică pentru creșterea eficienței energetice cât și sursele mai puțin poluante de energie (de ex. utilizarea pompelor de căldură).
- dezvoltarea transportului în comun sau încurajarea mijloacelor de transport mai puțin poluante (biciclete, trotinete electrice)
- iluminat public cu consum redus de energie (becuri led)
- identificarea vulnerabilităților locale (populație expusă, sensibilitate la expunere și capacitate redusă de adaptare) la fenomene meteorologice extreme (caniculă, ploi torențiale, vijelie sau viscol) și elaborarea unor planuri de măsuri pentru protecția populației
- înființarea unui parc fotovoltaic, pe un teren agricol proprietate a UAT Belciugatele
-

Figura 22. Satul Mataraua, imagine din satelit

Sursa: USGS EarthExplorer <https://earthexplorer.usgs.gov>

Stabilirea priorităților, adoptarea obiectivelor de dezvoltare

Evaluarea capacității instituției

Capacitatea administrativă

Capacitatea administrativă a Primăriei comunei Belciugatele este la un nivel satisfăcător spre bun, peste media din județul Călărași. Acordarea acestui calificativ are la bază:

- capacitatea probată de a obține finanțări, îndeosebi din programele PNDL 1 și 2
- experiența în administrație la nivelul conducerii primăriei (primar, viceprimar, secretar)
- punctajul redus în competițiile de proiecte din fonduri europene, cauzat de numărul redus de locuitori al comunei; acest fapt blochează, practic, accesul la multe programe din fonduri, în pofida capacității administrative propriu-zise
- numărul redus de angajați al primăriei (17 pe funcție publică), mai degrabă insuficient în raport cu dificultățile obiective în câștigarea de proiecte din fonduri europene și implementare cu succes a acestora, îndeosebi a proiectelor cu buget mai mare, de ordinul milioane de euro; problema-cauză constă în numărul de locuitori al comunei
- nivelul general de pregătire a personalului primăriei Belciugatele și experiența acestuia în administrație
- capacitatea de a identifica soluții și a obține rezultate pentru creșterea gradului de colectare al veniturilor fiscale proprii (impozite pe terenuri și clădiri), inclusiv prin acțiuni de succes în instanță
- dotarea cu o autospecială de pompieri pentru intervenții în situații de urgență
- lipsa aderării la un ADI, care să aibă una dintre funcțiile principale atragerea de fonduri europene (nu intră aici ADI unidimensionale, cum sunt cel privind proiectul de management integrat al deșeurilor)
- lipsa unei relații rodade și de succes cu consultanți în depunerea de proiecte europene
- GAL inactiv
- spațiile de lucru insuficiente în raport cu nevoile, starea de uzură a clădirilor din patrimoniul UAT Belciugatele
- lipsa unor facilități de plată online a impozitelor și taxelor locale, de tip ghișeu.ro
- angajatul primăriei cu responsabilități de asistență socială nu are studii de specialitate

Problema capitalului uman este ilustrată prin faptul că nu se prezintă candidați la posturile scoase la concurs, în pofida îmbunătățirii salariilor din administrația publică locală începând cu doua parte a anilor 2000 și a oportunităților reduse de angajare la nivel local pentru persoane cu studii superioare. Drept rezultat, este dificilă atragerea unor persoane cu un nivel bun de cunoștințe, aptitudini și experiență.

Un indicator elocvent pentru progresele înregistrate constă în poziția comunei Belciugatele în cadrul comunelor din județul Călărași în ceea ce privește ponderea veniturilor proprii în total venituri. Astfel, în anul 2008 UAT Belciugatele se clasa pe locul 44 din 50 de comune din jud. Călărași la acest indicator. În anul 2014, comuna s-a clasat pe locul 8 din 50, iar în anul 2020 pe locul 7 din 50.

Comuna a făcut sau face parte din GAL-ul Călărași vest (Belciugatele, Fundulea, Fundeni și Frumușani), la limita vestică a județului Călărași, din ADI-ului Ecoaqua, precum și din ADI Ecomanagement Salubris (2009). GAL-ul a facilitat accesul la fonduri pentru modernizarea mediului rural, dar nu se pot identifica totuși date financiare ale acestuia după 2016. ADI-urile sunt forme asociative la nivelul județului. Apartenența la Ecoaqua a permis comunei Belciugatele accesul la fonduri sau includerea în planuri de dezvoltare a infrastructurii locale în proiecte pe perioada 2015-2035, în timp ce prin Ecomanagement au fost avute în vedere modernizarea și dezvoltarea serviciului de salubritate.

Figura 23. Sediul primăriei comunei Belciugatele

Sursa fotografiei: Primăria Belciugatele

Capacitatea financiară

Din punct de vedere al datelor și metodei, perspectiva analitică include două nivele: (i) longitudinal, ca evoluție în perioada 2016-2020; (ii) ca distanță a valorii locale față de media națională, regională și județeană, pentru mediul rural, pentru aceeași perioadă. Au fost selectați indicatori cheie pentru analiza bugetului local care măsoară autonomia financiară la nivel local, capacitatea de investiție și cea de absorbție a fondurilor europene (în raport cu actuala perioadă de programare, 2014-2020). Sursa datelor este reprezentată de datele administrative publicate.¹⁸ Cheltuielile cu proiectele europene din perioada de programare 2014-2020 sunt înregistrate distinct în execuția centralizată a bugetelor locale începând cu anul 2016. Veniturile proprii sunt analizate ca venituri proprii totale – în euro/locuitor dar și ca venituri proprii locale, fără sumele alocate din cotele defalcate din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetelor locale. Acest din urmă indicator exprimă mai bine autonomia financiară locală, ca expresie a veniturilor locale care nu depind de echilibrarea fondurilor la nivel național. Cheltuielile de capital au fost analizate atât ca euro/locuitor, cât și ca pondere în cheltuielile totale, ca expresie a capacității locale de investiție. Toate sumele au fost transformate în euro, pe baza cursului mediu anual, publicat de Banca Națională a României, pentru a facilita analiza în plan longitudinal. Pentru calculul capacității de absorbție a fost

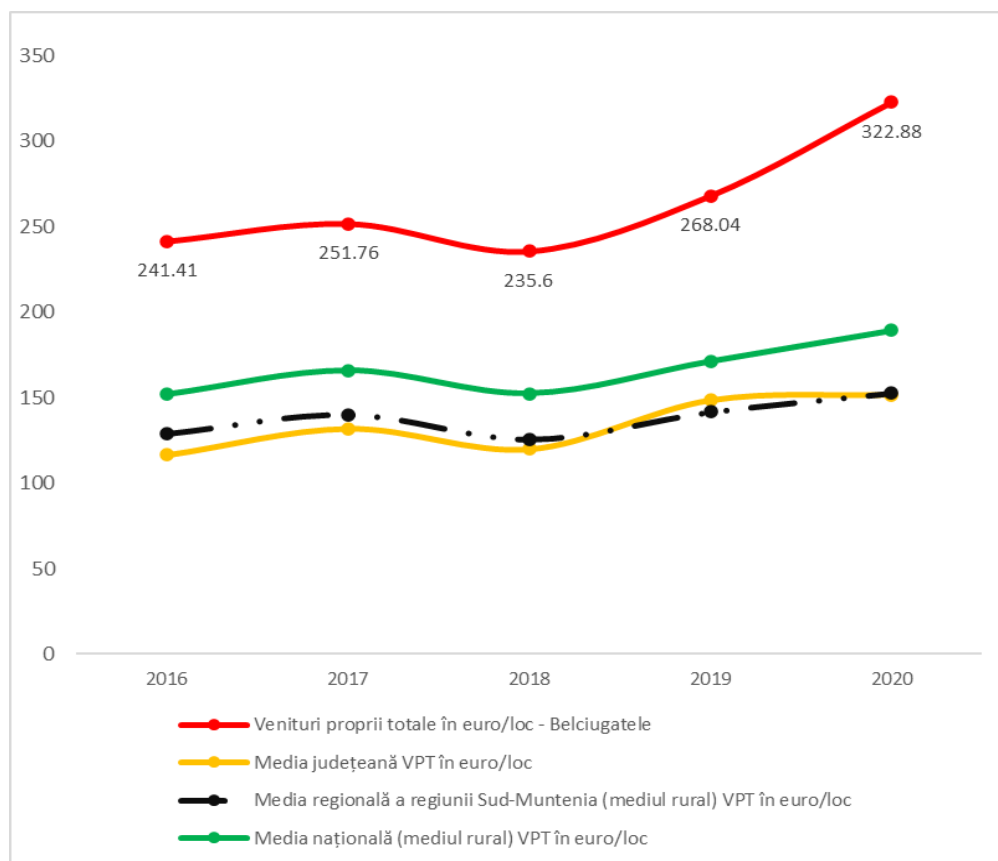
¹⁸ MDRAP, *Situația veniturilor și cheltuielilor unităților administrativ-teritoriale*, Anexa 24, disponibilă la http://www.dpfb.mdrap.ro/sit_ven_si_chelt_uat.html

realizată o analiză a sumelor pentru fiecare an, dar și o analiză a sumei totale absorbite din fonduri absorbite în perioada 2016-2020. În plus, pentru calculul sumelor corespunzătoare în euro/locuitor a fost utilizată populația de la recensământul din 2011. Ar fi utilă reluarea acestor calcule, inclusiv pentru mediile la nivel național, regional și județean, cu populația de la recensământul din 2021, dar actuala analiză reflectă în bună măsură disparitățile între cele patru nivele analizate – local, județean rural, regional rural și național rural.

Venituri proprii

Autonomia financiară locală are în mod constant o evoluție mai bună decât valorile medii pentru mediul rural în cazul județului Călărași, a regiunii de dezvoltare Sud Muntenia sau a valorii medii pentru toate comunele din România, dacă analizăm evoluția veniturilor proprii totale - inclusiv sumele alocate din cotele defalcate pe impozitul pe venit, calculate în euro/locuitor (Figura 6). În contrast, dacă avem în vedere ponderea acestora în totalul veniturilor bugetului local, există două puncte de minim, în anii 2016 și 2020 (), motivate de creșterea substanțială a volumului total al veniturilor totale. De exemplu, în anul 2020, valoarea corespunzătoare capitolului bugetar "Subvenții" este de aproape 800 ori mai mare decât cea din 2018.¹⁹ Această creștere se reflectă în totalul volumului veniturilor totale, rezultând în consecință o scădere a ponderii veniturilor proprii în cadrul acestora.

Figura 24. Evoluția veniturilor proprii ale bugetului local, 2016-2020

Sursa: prelucrări pe baza datelor administrative privind execuția bugetelor locale

Evoluția veniturilor proprii locale, care nu includ sumele alocate din cotele defalcate din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetelor locale, înregistrează o evoluție asemănătoare cu cea a veniturilor proprii totale, pentru întreaga perioadă analizată, 2016-2020. Evoluția lor

¹⁹ Raportul dintre valorile în lei, prețuri curente.

arată o poziție favorabilă pentru comuna Belciugatele în context județean, regional și național. Similar analizei anterioare, raportarea la volumul total substanțial crescut al veniturilor totale ale bugetului local aduce un punct de minim în 2020, motivat în principal de creșterea altor categorii de venituri decât cele corespunzătoare sumelor alocate din cotele defalcate din impozitul pe venit.

Figura 25. Evoluția veniturilor proprii totale ale bugetului local (%), 2016-2020

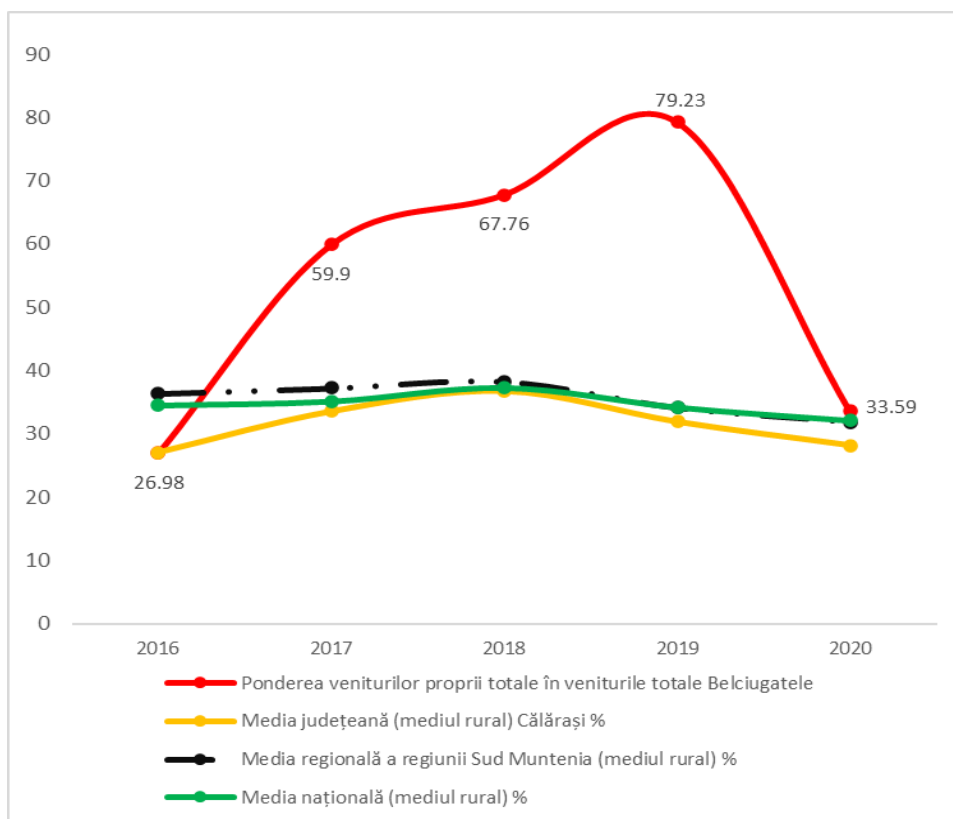

Figura 26. Evoluția veniturilor proprii locale ale bugetului local, 2016-2020

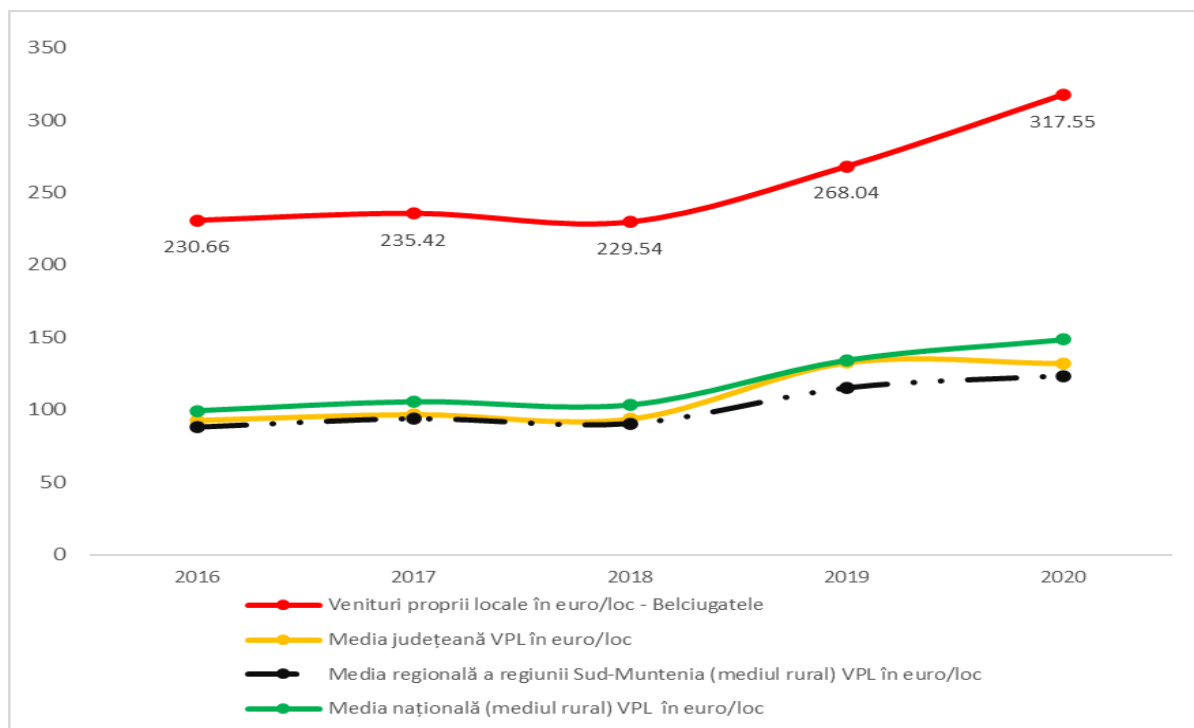
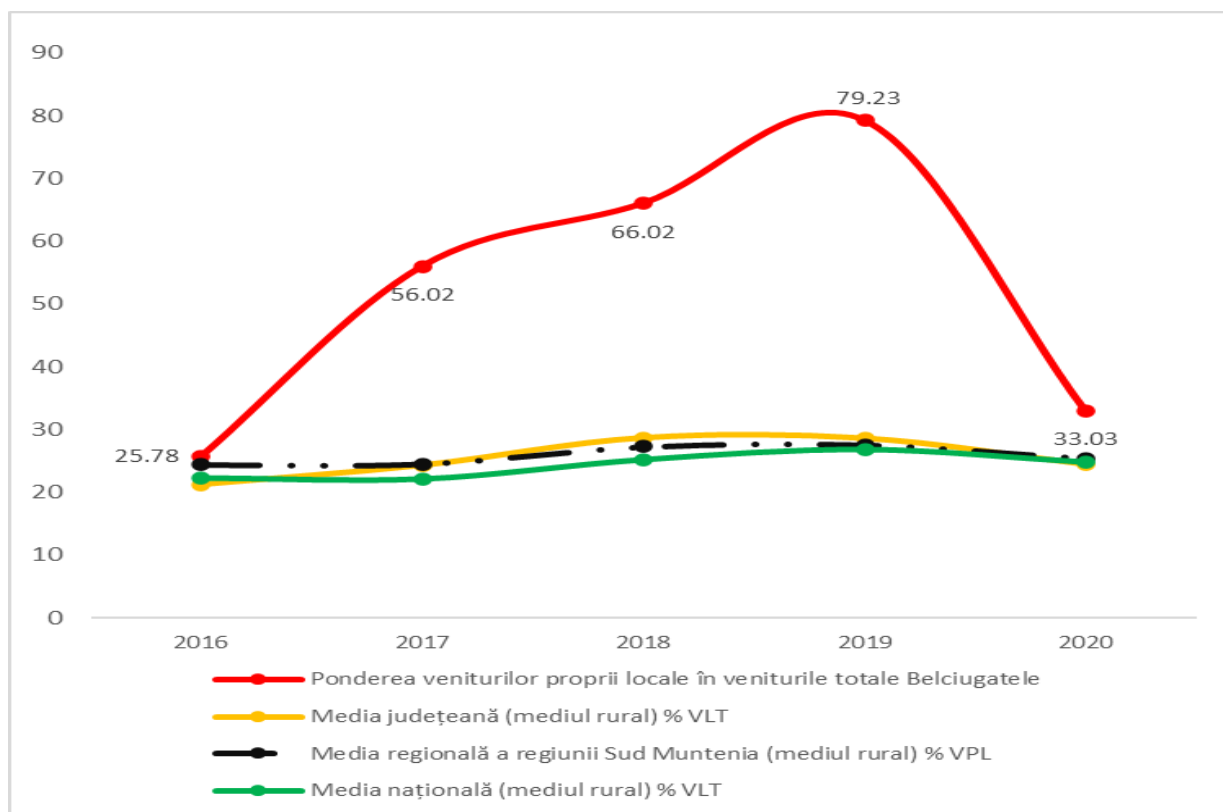

Figura 27. Evoluția veniturilor proprii locale ale bugetului local (%), 2016-2020

Sursa pentru Figura 25, Figura 26, Figura 27: prelucrări pe baza datelor administrative privind execuția bugetelor locale

Cheltuieli de capital

Evoluția cheltuielilor de capital pentru comuna Belciugatele arată o evoluție foarte bună în anii 2016 și 2020, pentru ca în 2017, 2018 și 2019 valorile pentru indicatorii corespunzători cheltuielilor de capital să se situeze la valori scăzute. De remarcat că în anii 2016 și 2020 evoluția acestor tipuri de cheltuieli este consistentă indiferent de modul de calcul (exprimată în euro/locuitor sau ca procent din cheltuielile totale, vezi Figurile 8 și 9). Acest indicator arată capacitatea/ importanța acordată investițiilor în bugetul local. Pentru acele unități administrativ-teritoriale care au accesat proiecte din fonduri europene, indicatorul este în corelație strânsă cu cel din secțiunea următoare (dacă sunt vizate lucrări de infrastructură locală, față de proiecte de tip „soft” cum sunt cele finanțate prin Programul Operațional Capital Uman - POCU). Cu toate acestea, foarte multe comune au accesat programe finanțate de la Bugetul de Stat, cum este cazul Programului Național de Dezvoltare Locală (PNDL I și II). Comuna Belciugatele a avut proiecte finanțate atât prin PNDL I, cât mai ales prin PNDL II – patru proiecte, reprezentate de investiții în extinderea și modernizarea rețelei de alimentare cu apă, modernizarea drumurilor de interes local, reabilitarea și modernizarea dispensarului uman, realizare și dotare grădiniței cu program prelungit. Toate aceste patru proiecte au perioadă de implementare până în 2022. Cheltuielile cu astfel de lucrări de investiții, indiferent de programul de finanțare (național/european) sunt reflectate în cadrul execuției bugetului local în cheltuielile de capital, analizate în această secțiune. Creșterea din 2020 pentru acest indicator reflectă cel mai probabil evoluția execuției proiectelor PNDL II dar și cele șase proiecte finanțate prin Compania Națională de Investiții (CNI).

Figura 28. Evoluția cheltuielilor de capital (euro/locuitor), 2016-2020

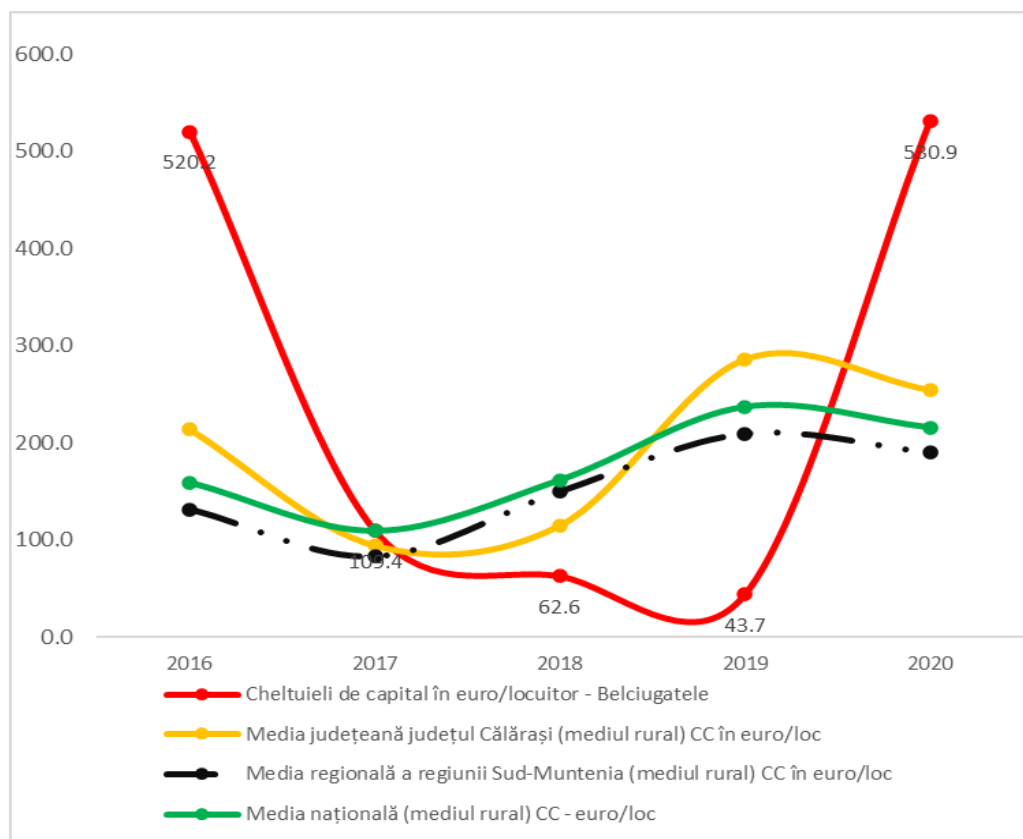
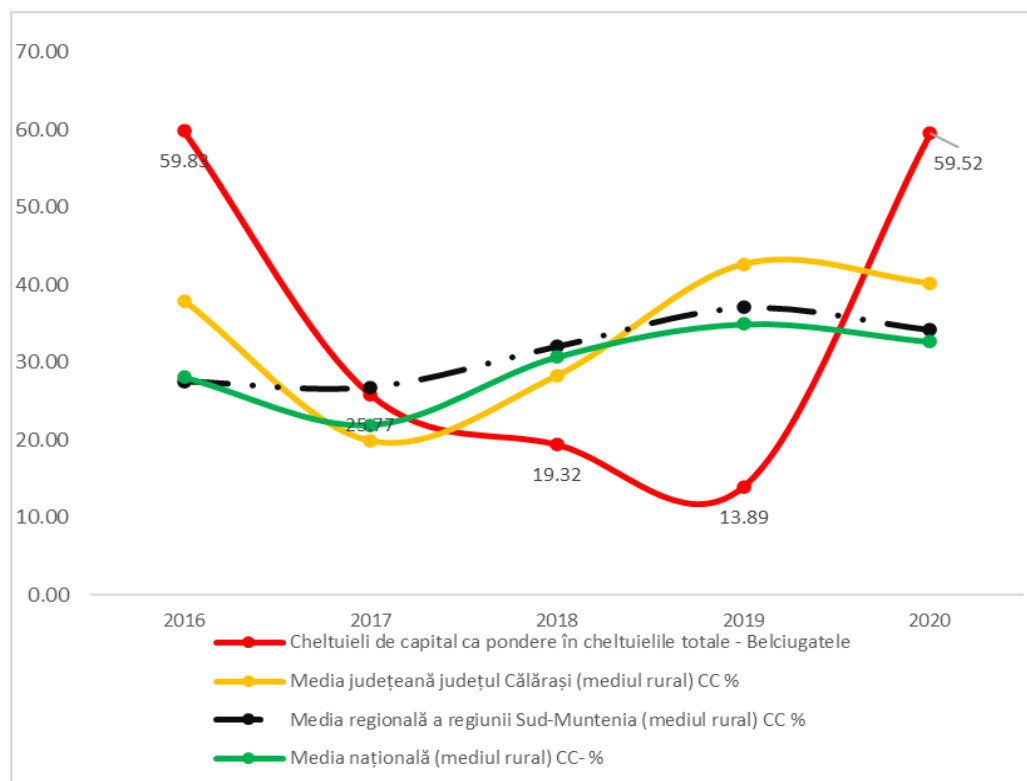

Figura 29. Evoluția cheltuielilor de capital (% în cheltuielile totale), 2016-2020

Sursa: prelucrări pe baza datelor administrative privind execuția bugetelor locale

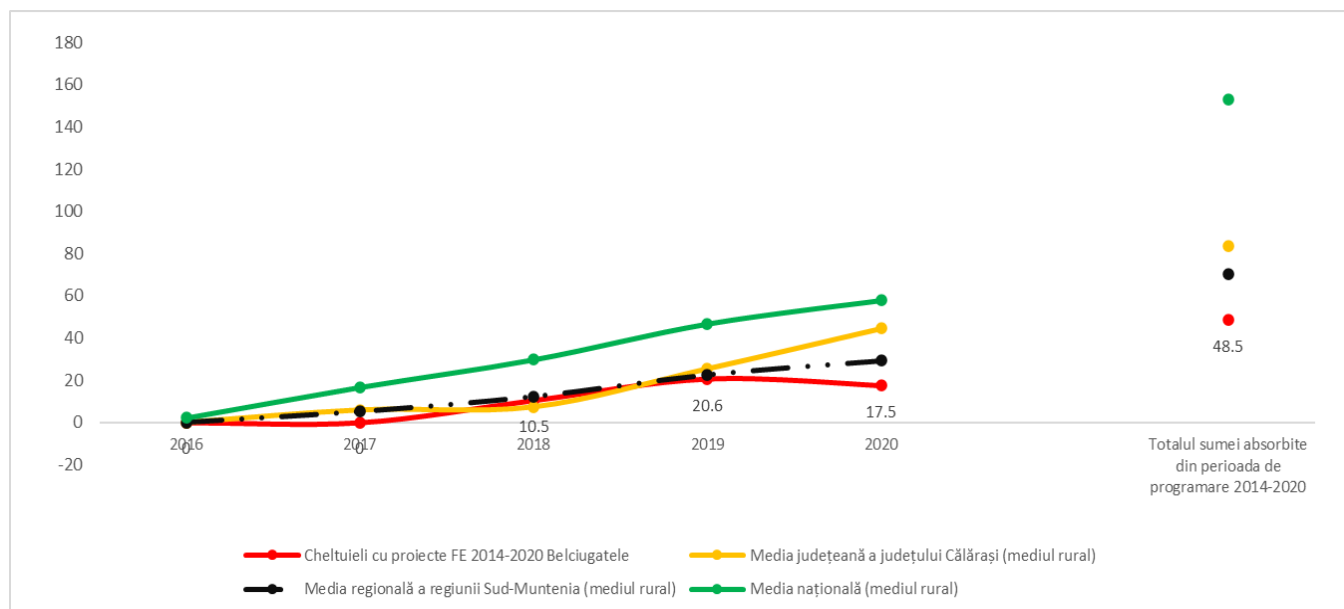
Notă: în anul 2019, media la nivel național nu include județul Buzău datorită incongruențelor privind cheltuielile totale pentru comunele din acest județ, în fișierul publicat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MLDPA).

Exprimată ca pondere în totalul cheltuielilor bugetului local, valoarea alocată investițiilor în infrastructură la nivelul comunei Belciugatele are aceeași evoluție cu cea anterior menționată și calculată în euro/locuitor. Indicatorul este însă sensibil la valoarea absolută a mărimii bugetelor locale, pentru că poate avea o valoare mare, chiar dacă nivelul bugetului local este mic (și valoarea cheltuielilor de investiții este mică în valoare absolută, dar mare raportată la cheltuielile totale). În același timp, valoarea anuală a cheltuielilor de capital este sensibilă și la anii de finalizare pentru anumite proiecte de investiții, ani în care este crescută presiunea de a implementa și a finaliza proiectele deja contractate.

Capacitatea de absorbție a fondurilor europene

Analiza capacității de absorbție a fondurilor europene arată o evoluție similară situației înregistrate la nivel județean și regional în perioada 2016-2019 și o ușoară distanțare de aceste valori pentru cazul anului 2020. În acest ultim an, situația la nivelul comunelor din județul Călărași pare a fi mai bună decât valoarea medie corespunzătoare comunelor din regiunea Sud Muntenia. Indicatorul de mai jos reflectă, cel mai probabil, impactul proiectului privind extinderea rețelei de apă curentă, derulat de operatorul regional la nivelul jud. Călărași, finanțat prin Programul Operațional Infrastructura Mare (POIM). Totuși, asemănător multor cazuri de comune din România, și în cazul comunei Belciugatele, județul Călărași, principala sursă de finanțare este reprezentată de fondurile din bugetul de stat contractate prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL). Aceștia li se adaugă și alte programe din aceeași sursă de finanțare, cum este și cazul programelor administrate prin Compania Națională de Investiții (CNI).

Figura 30. Evoluția cheltuielilor cu proiecte din fonduri europene din perioada de programare 2014-2020

Sursa: prelucrări pe baza datelor administrative privind execuția bugetelor locale

Din perspectiva diversificării surselor de finanțare, o analiză atentă a datelor colectate în cadrul Recensământului Populației și Locuințelor 2021,²⁰ dar și a celor din Recensământul General Agricol 2020 ar putea fundamenta mai bine nevoile de dezvoltare ale comunei și accesarea mai

²⁰ Datele vor fi colectate cel mai probabil în 2022.

multor linii de finanțare, inclusiv europeană. Pentru cea europeană, accesarea în parteneriat în cadrul unui Grup de Acțiune Locală (GAL) ar spori șansele de reușită dar și de sustenabilitate a investițiilor propuse, inclusiv în domeniul social.

Figura 31. Satul Măriuța, imagina din satelit

Sursa: USGS EarthExplorerer <https://earthexplorer.usgs.gov>

Analiza PESTEL

Analiza PESTEL reprezintă un cadru sau un instrument pentru analizarea și monitorizarea factorilor politici (P), economici (E), sociali (S), tehnologici (T), de mediu (E) și în privința cadrului legal (L), care au un impact semnificativ asupra implementării *SDL Belciugatele 2021-2027*. Factorii cuprinși în analiza PESTEL sunt cu precădere la nivel „macro”, respectiv fenomene, cauze, condiții, probleme care afectează societatea românească și îndeosebi mediul rural în ansamblu, fără a fi în mod obligatoriu particulari comunei Belciugatele.

Figura 32. Analiza PESTEL

Politici	Economici	Sociali	Tehnologici	Mediu	Cadru legal
P	E	S	T	E	L
(in)stabilitate politică la nivel național	cuantumul și atragerea investițiilor, în special în formarea brută de capital fix	condiții de viață precare - lipsa accesului la apă și canalizare (parțial), gaze	digitalizare	schimbarea climatică	reforma administrativ-teritorială
capacitatea administrativă	structura agrară, nivelul redus de dezvoltare al agriculturii în sistem integrat creșterea economică la nivel județean, regional, național	Sub-urbanizarea/sp rawl, disciplina în urbanism și construcții	schimbări tehnologice	colectarea selectivă a deșeurilor, reciclarea	legea finanțelor publice locale
	Inegalitățile de venit și avuție	capitalul uman, analfabetismul funcțional			codul administrativ
	impactul pandemiei COVID-19	stiluri de viață			
	accesul la locuri de muncă bine plătite	devianță socială, criminalitate			
	consolidarea fiscală				
	capitalul uman				

Subliniem faptul că analiza PESTEL a fost dezvoltată și este utilizată cel mai adesea în organizațiile ce urmăresc profitul din mediul de afaceri. Transpunerea ei în cazul unui document strategic de politici din sectorul public prezintă unele limitări inerente. Analiza PESTEL a avut un rol de suport în procesul de identificare și elaborare a priorităților și obiectivelor de dezvoltare, complementar cu analiza SWOT.

Analiza SWOT

Analiza SWOT are drept cadru de referință comuna Belciugatele, nivelul și nevoile sale de dezvoltare.

Figura 33. Analiza SWOT

Puncte tari: • apropierea de mun. București, capitala României • creșterea populației rezidente prin spor migrator intern (imigrație din București, Voluntari, alte localități din jud. Ilfov) • prezența unor operatori economici din industria prelucrătoare: stocul de capital fix, nivelul peste medie de complexitate al întreprinderilor, nivelul VAB • capacitatea administrativă a aparatului primăriei Belciugatele • ponderea ridicată a veniturilor proprii în total venituri • potențialul agricol (soluri fertile), producția vegetală (cultură mare) • potențialul piscicol • potențialul turistic • performanțele școlare (ratele de absolvire și de promovabilitate) ale unității de învățământ • existența rețelei de apă curentă în satele Belciugatele și Măriuța • infrastructura socială în domeniul sănătății (proiectul aproape de finalizare de modernizarea a dispensarului) • calitatea resursei umane pentru serviciile de medicină de familie • achiziția de către primărie a unor terenuri pentru dezvoltarea ulterioară a infrastructurii sociale și a serviciilor publice, precum și pentru planificarea urbanistică • starea drumurilor • nivelul scăzut al migrației externe al populației	Puncte slabe: • numărul de locuitori, sursă de punctaj redus în competițiile pentru proiecte europene • funcționarea defectuoasă și insuficientă în raport cu nevoile populației a serviciilor de transport rutier de persoane intra-județean, furnizate de agenți economici privați; soluția pentru rezolvarea problemei aparține unor factori decizionali din afara UAT Belciugatele (Guvernul României, ARR) • condițiile de viață ale populației, respectiv utilitățile publice de interes local disponibile în UAT Belciugatele: lipsa rețelei de apă în satele Căndeasca, Cojești, și Mataraua; lipsa unei rețele de canalizare în sistem centralizat sau a unei scheme de soluții individuale acoperitoare pentru cea mai mare parte a comunei; lipsa racordării la rețeaua de gaze naturale • suprafața redusă a terenurilor în proprietatea UAT Belciugatele, îndeosebi în zona întreprinderilor industriale, fapt ce îngreunează demersurile de atragere de investitori de către autorități, precum și planificarea urbanistică • structura agrară, care limitează sever realizarea potențialului natural ridicat de producție animală (suine) • vechimea, starea fizică și suprafața unor clădiri din patrimoniul UAT în raport cu nevoile de dezvoltare ale comunității (căminul cultural, clădirea primăriei) • colectarea selectivă a deșeurilor: gradul de conformare al populației • comuna nu face parte dintr-un ADI pentru atragerea de fonduri europene • devianță și criminalitate
---	---

- îngrijire de medicină dentară deficitară, inexistența unui cabinet stomatologic
- oportunitățile reduse de petrecere a timpului liber, a vieții culturale, sportive și intelectuale
- GAL inactiv

Oportunități:

- programele de investiții în dezvoltarea rurală prin fondurile europene (cadru financiar multianual 2021-2027) și cele naționale (Anghel Saligny)
- programele europene din cadrul Politicii Agricole Comune, programele naționale pentru promovarea antreprenorialului, încurajarea tinerilor fermieri, capitalizarea firmelor și transferuri de capital
- trecerea graduală la școala cu program prelungit
- programele de investiții cu finanțare europeană în dezvoltarea regională
- asumarea de către factorii decizionali la nivel național a obiectivului de racordare a populației din mediul rural la rețele apă, canalizare și gaze
- fondurile europene destinate tranziției ecologice și dezvoltării durabile
- procesul de sub-urbanizare/peri-urbanizare la nivelul aglomerației urbane București
- distanța scurtă față de magistrala de gaze naturale (3-4 km)
- distanța relativ scurtă față de rețeaua de canalizare în sistem centralizat din orașul Fundulea (circa 8km), existența unei stații de epurare în orașul Fundulea care ar putea acoperi necesarul de procesare al apelor uzate din Belciugatele

Riscuri:

- schimbarea climatică: aridizarea, necesitatea schimbării culturilor
- tranziția ecologică: prețuri și costuri mai mari cu energia electrică, gazele naturale (în eventualitatea racordării); creșterea costurilor de deținere și utilizare pentru autovehicule, alte mijloace de transport și mașini agricole cu motoare pe bază de combustibili fosili
- păstrarea unor sisteme de evaluare a proiectelor pe fonduri europene defavorabile comunelor cu mai puțin de 3.000 de locuitori, în pofida potențialului obiectiv de dezvoltare al acestora (apropierea de aglomerări urbane, prezența marcantă a unor operatori economici non-agricoli)
- creșterea cererii și, pe cale de consecință, mărirea dependenței de transportul public rutier de persoane, în contextul insuficienței cantitative și calitative a serviciilor oferite la nivelul anului 2021
- îmbătrânirea populației: creșterea nevoii de îngrijire / servicii sociale pentru persoanele vârstnice
- consumarismul, lipsa interesului în rândul tinerilor pentru păstrarea valorilor identitare
- starea generală de sănătate a populației din mediul rural, consumul ridicat de tutun
- construcțiile haotice, slaba disciplină în construcții și urbanism

Contextul cadrului financiar disponibil autorităților publice locale în perioada 2021-2027

Anul 2021 marchează începutul unei noi perioade de programare a fondurilor europene, disponibile și României, în perioada 2021-2027. În același timp, pe lângă programele operaționale care au finanțat proiecte și în perioada precedentă, sunt disponibile și alte tipuri de fonduri finanțate tot din fonduri europene, cum este PNRR – Planul Național de Redresare și Reziliență, sau un program de tranziție către noua perioadă de programare, cum este Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020 în perioada de tranziție 2021-2022. În plus, alte programe naționale, finanțate de la Bugetul de Stat completează imaginea cadrului financiar disponibil autorităților locale în perioada 2021-2027.

Această secțiune prezintă succint obiectivele de finanțare prin programe finanțate din fonduri europene, respectiv programe naționale. Punctul de interes va fi centrat pe obiectivele de dezvoltare din mediul rural, dar selecția programelor prezentate nu este una exhaustivă. Mai mult decât atât, contextul general care guvernează programele din fonduri europene dar și unele din programele naționale (cum este PNDR 3 sau Programul de Investiții Anghel Saligny) rămâne încă neclar. Programele operaționale sunt încă versiuni în lucru, similar cu PNRR sau cu Planul Național Strategic 2021-2027, care vizează finanțările prin Politica Agricolă Comună.²¹

Fondurile europene

Fondurile europene sprijină dezvoltarea durabilă și incluzivă prin mai multe componente/programe. Dimensiunea socială, asociată Obiectivului 4 de politică al UE - O Europă mai socială și mai incluzivă prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale, este mai degrabă inclusă în Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)²² și Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO).

Figura de mai jos prezintă obiectivul general al fiecărui program, alături de prioritățile de finanțare. Pe lângă sprijinul acordat grupurilor vulnerabile, POIDS mai finanțează și o prioritate care să sprijine populația din mediul rural cu risc de sărăcie sau excluziune socială, prin consolidarea rețelei de asistență socială și asistență medicală comunitară (Axa 3). În acest context, tipurile de intervenții posibil a fi finanțate sunt reprezentate de sprijin pentru autoritățile locale din mediul rural în evaluarea nevoilor și realizarea planurilor de acțiune, dar și în dezvoltarea serviciilor la nivel local. Dezvoltarea serviciilor pentru persoane vârstnice (îngrijire la domiciliu sau rezidențial) este finanțată de același program prin Axa 5. Complementar, intervențiile în domeniile educației – prin îmbunătățirea participării copiilor la educația antepreșcolară și preșcolară (Prioritatea 2) și prevenirea părăsirii timpurii a școlii și

²¹ Surse de date: Selecția și prezentarea programelor europene și naționale este realizată pe baza informațiilor furnizate pe platforma Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene (<https://oportunitati-ue.gov.ro/>), accesată în perioada 30 august – 2 septembrie 2021. În plus, au fost utilizate informații disponibile privind noua perioadă de programare (<http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>), alături de informații privind programele disponibile în domeniul agriculturii (<https://www.madr.ro/planul-national-strategic-pac-post-2020/documente-de-programare.html>). Selecția programelor naționale a fost centrată pe eligibilitatea pentru finanțare a autorităților publice locale dar și menționarea unor credite bugetare alocate programului în 2021.

²² Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială, versiune 1 octombrie 2020. <http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>

creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională (Prioritatea 3), în special în mediul rural sau urban mic, zone izolate sau segregate rezidențial, sunt sprijinite prin Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO). Grupurile dezavantajate vizate de intervenții sunt reprezentate de: copiii/elevii cu cerințe educaționale speciale, cu dizabilități, de etnie romă, cu părinți plecați la muncă în străinătate, din familii numeroase ori monoparentale, cu statut socio-economic scăzut sau cu nivel educațional al părinților scăzut și studenți cu dizabilități, de etnie romă, din familii numeroase ori monoparentale, cu statut socio-economic scăzut sau cu nivel educațional al părinților scăzut, cu copii în întreținere.²³

Pentru contextul relevant regiunii de dezvoltare Nord-Est, îmbunătățirea infrastructurii educaționale este sprijinită prin Axa 5 a POR Nord-Est. Pentru componenta de ocupare sunt vizate mai multe măsuri, printre care dezvoltarea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale, dar și îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii.

Adițional, tot POR Nord-Est finanțează, complementar cu PNDR, intervenții care vizează și GAL-urile din mediul rural, anterior sprijinite prin programul LEADER. Intervențiile în acest domeniu din POR Nord-Est se referă la valorificarea potențialului cultural-istoric-ecumenic, dar și o creștere a dinamicii fluxurilor de produse agricole și zootehnice dinspre zona rurală către orașe (cu valorificarea resurselor agroalimentare în plan local), cu o potențială contribuție asupra creșterii veniturilor gospodăriilor din zona rurală și a standardului de viață.²⁴

În domeniul agriculturii și dezvoltării rurale²⁵ sunt relevante pentru viitoarea perioadă de programare două documente strategice:

- documentul de tranziție al PNDR către noua perioadă de programare²⁶
- Planul Național Strategic (PNS) 2021-2027.²⁷

Măsurile selectate pentru finanțare în documentul de tranziție vizează mai degrabă măsurile destinate investițiilor în exploatațile agricole, crearea de valoare adăugată produselor agricole la nivelul fermei dar și investițiilor în activitățile non agricole. Complementar intervențiilor deja finanțate în perioada anterioară de programare este de asemenea finanțat și Sprijinul pregătitor, destinat teritoriilor care nu au beneficiat de finanțare LEADER în perioada 2014-2020. Se acordă prioritate reprezentării semnificative a sectorului privat și a societății civile, organizațiilor reprezentative a minorităților – inclusiv minoritatea romă, teritoriilor cu densitate redusă a populației și parteneriatelor care vizează un număr mai mare de unități administrative teritoriale. Pentru GAL-urile autorizate de AM PNDR 2014-2020, este disponibil un alt tip de

²³ Programul Operațional Educație și Ocupare, versiune 1 octombrie 2020, p. 41, <http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027>

²⁴ POR Nord-Est 2020, versiunea 1 octombrie 2020, p. 69, <http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027>

²⁵ Programul Național de Dezvoltare Rurală (2020) Versiunea a 13-a. https://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/2021/PNDR_2014-2020_v13_0.pdf

²⁶ Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2021a) Prezentarea PNDR tranziție. <https://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/2021/prezentare-PNDR-tranzitie-15.06.2021.pdf>

²⁷ Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2020) Politica Agricolă Comună – Prezent și viitor. Prezentarea Cadrului General al Planului Național Strategic https://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/PAC_dupa_2020/2020/prezentare-cadru-general-PNS.pdf

finanțare - Sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală sau Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare.

În plus, prin noul PNS 2021-2027 este continuată sprijinirea intervențiilor ținute către promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii durabile. În total, în perioada de programare 2014-2020, prin măsura LEADER la nivel național, au fost selectate 239 de strategii de dezvoltare locală (SDL), care sunt implementate de grupurile de acțiune locală (GAL) și au fost prioritizate la selecție SDL care au inclus măsuri ce vizează investiții în infrastructura socială, sprijin pentru integrarea minorităților, măsuri dedicate sprijinirii aderării la schemele de calitate recunoscute la nivel european și măsuri dedicate promovării formelor asociative cu rol economic.²⁸

Programul Național de Reformă și Reziliență PNRR

PNRR finanțează intervenții în toate domeniile pe care le finanțează și programele operaționale anterior amintite. Mai precis, sunt finanțate intervenții în 15 componente, grupate pe șase piloni:²⁹

- 1) tranziția verde – sistemul de management al apei, împăduriri și biodiversitate, managementul deșeurilor, transport sustenabil, fondul pentru valul renovării și energie;
- 2) transformare digitală - cloud guvernamental și sisteme publice digitale;
- 3) creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii - reforme fiscale și reforma sistemului de pensii, suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare;
- 4) coeziune socială și teritorială - Fondul local pentru tranziție verde și digitală, turism și cultură, sănătate;
- 5) sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională - reforme sociale, reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali și
- 6) politici pentru noua generație - România Educată.

Din perspectiva dezvoltării în zona rurală, PNRR își propune să finanțeze investițiile în:

- rețelele de apă și canalizare (inclusiv a 88.000 de gospodării prin programul național Prima conectare la apă și canalizare),
- cel mai amplu program de împăduriri,
- acoperirea cu servicii de acces la internet de mare viteză, la punct fix a aproximativ 790 de localități rurale (sate) în care, conform datelor ANCOM, piața nu poate livra astfel de servicii prin forțe proprii,
- fond local pentru tranziția verde și digitală a UAT-urilor, prin care vor rezulta minim 880.000 mp construiți de locuințe pentru specialiști în educație și sănătate în mediul rural³⁰; 6.500 stații noi de încărcare vehicule electrice în total, în toate categoriile de localități; rețea națională de piste velo și trasee cicloturistice,

²⁸ Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, 2021, Analiza SWOT Planul Național Strategic 2021-2027, versiunea 3, https://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/PAC_dupa_2020/2021/analiza_swot_pns-versiunea_III.pdf

²⁹ Planul Național de Redresare și Reziliență, versiunea 1 octombrie 2021, <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2021/06/0c2887df42dd06420c54c1b4304c5edf.pdf>

³⁰ A se vedea și programul național similar din secțiunea următoare.

- transformarea structurală socio-economică în zonele rurale și în zonele defavorizate prin dezvoltarea sustenabilă a turismului cultural și natural ca vector de dezvoltare teritorială
- 200 de centre comunitare construite sau renovate, care au dotări noi și personal,
- 3.000 de (asocieri de) cabinete de asistență medicală primară dotate/dotate și renovate, prioritizând cabinetele din mediul rural,
- 10 unități medicale mobile - pentru zonele cu acces limitat la servicii de asistență medicală specializată,
- rețea de centre de zi creată pentru copiii în situații de risc: aproximativ 150 de servicii comunitare de prevenire a separării copilului de familia sa la nivelul municipiilor, orașelor și comunelor; vizează menținerea a 4.500 de copii în familie,
- modernizarea și crearea de infrastructură socială pentru persoanele cu dizabilități,
- introducerea Venitului Minim de Incluziune - Beneficiarii direcți vor fi cel puțin 30% din actualii beneficiari de Venit minim garantat (VMG) și Alocație pentru susținerea familiei (ASF),
- minim 350 de structuri de economie socială nou înființate,
- creșterea cu cel puțin 10% a numărului elevilor înmatriculați în cadrul liceelor agricole (până la cel puțin 90.000 elevi),
- alte investiții în infrastructura educațională - microbuze verzi pentru transportul elevilor, SMART Lab-uri achiziționate pentru unitățile de învățământ de nivel gimnazial și liceal, resurse tehnologie pentru dotarea laboratoarelor de informatică, creșe înființate și operaționalizate și 412 servicii complementare (se înființează în spații oferite de comunitate/diferiți furnizori publici și privați de educație, în localitățile izolate, dezavantajate unde nu se justifică și construirea unei creșe/grădinițe) (PNRR, 2021).

Alte programe europene sau priorități de finanțare care se adresează preponderent autorităților publice centrale și județene este de așteptat să producă efecte multiplicatoare de dezvoltare locală – autostrăzi și drumuri expres prin Programul Operațional Transport, spitale regionale prin Programul Operațional Sănătate și mai ales digitalizarea administrației publice, prin Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF).

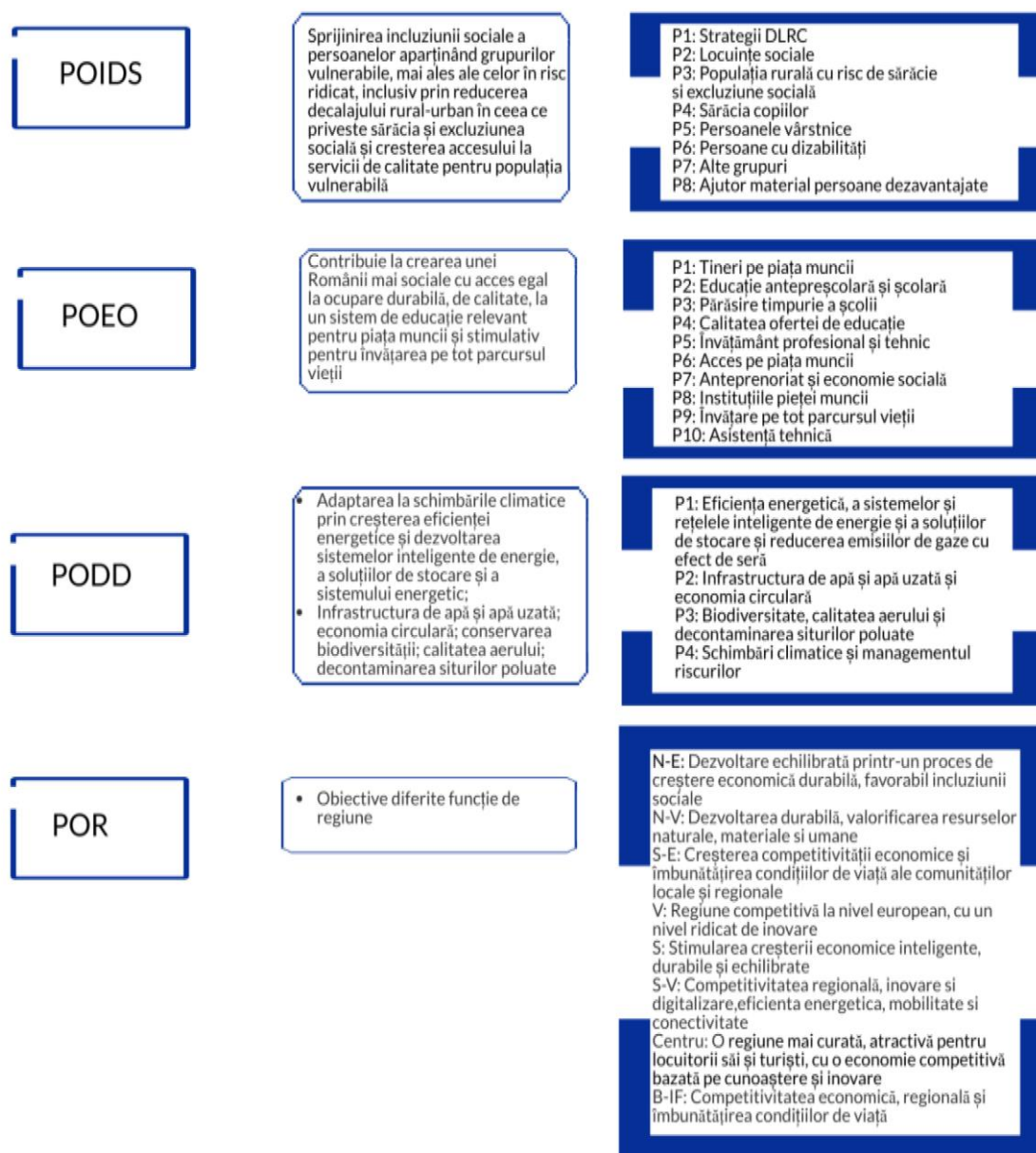
Programe naționale

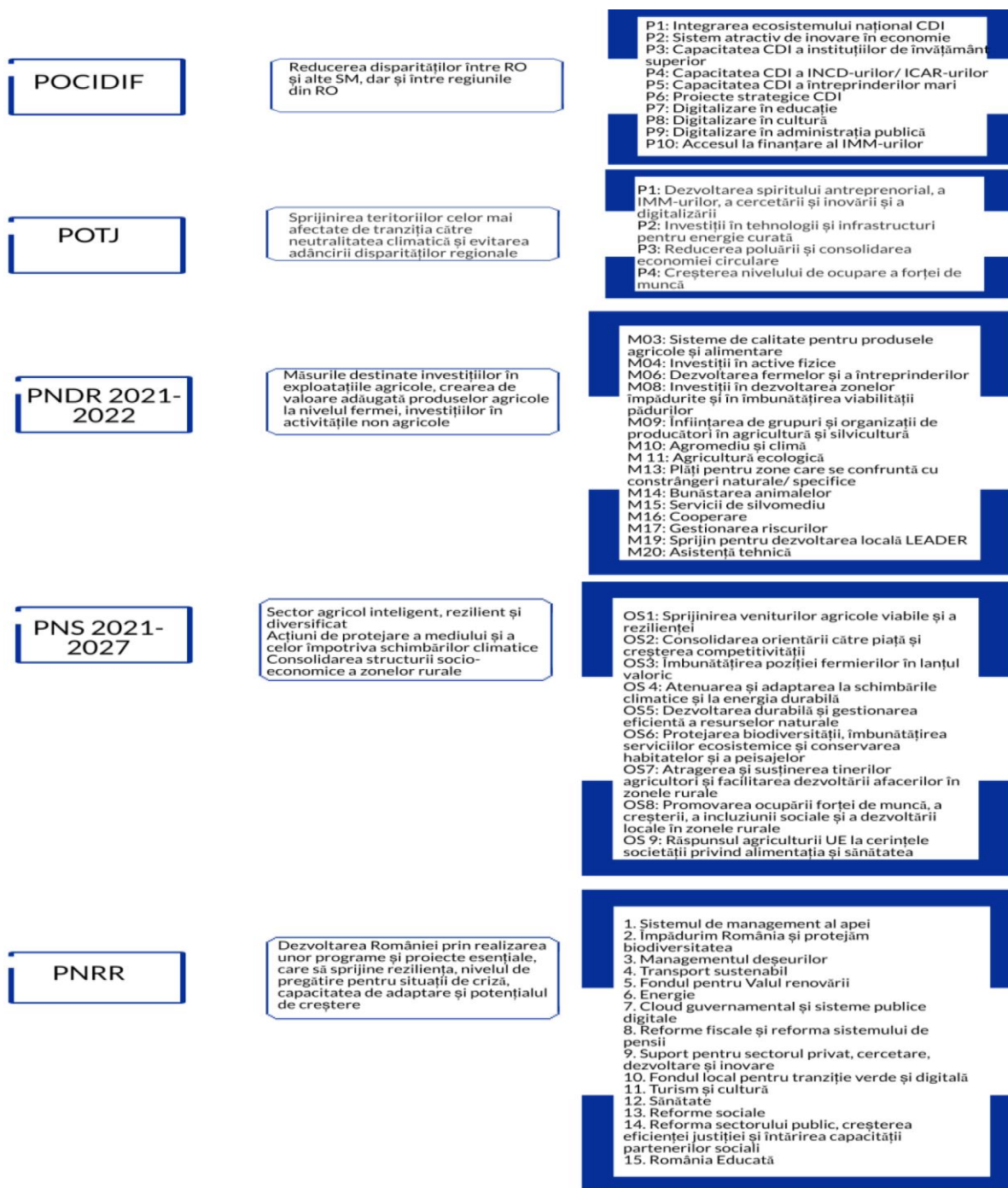
Această secțiune cuprinde o selecție din câteva dintre programele naționale prezentate de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, pe recent lansata platformă centralizatoare a unor astfel de oportunități de investiții.³¹ În primul rând, este util de precizat că nu există un document integrator de programare, așa cum există Acordul de Parteneriat 2021-2027, pentru programarea fondurilor europene.³² În al doilea rând, strategiile sectoriale sunt încă în curs de actualizare, documentele strategice la nivel național fiind elaborate în general pentru perioada 2014-2020. Cu toate acestea, platforma lansată de Minister încearcă să identifice complementaritatea obiectivelor și măsurilor finanțate de fiecare dintre programele naționale cu cele finanțate din fonduri europene.

³¹ <https://oportunitati-ue.gov.ro>

³² Acordul de Parteneriat 2021-2027. <http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027>

Figura 34. Programe finanțate din fonduri europene în perioada 2021-2027

Surse: sinteza realizată de autor pe baza informațiilor publicate de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (<https://oportunitati-ue.gov.ro/>, <http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027>) și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (<https://www.madr.ro/planul-national-strategic-pac-post-2020/documente-de-programare.html>).

Notă: în figură nu sunt incluse Programele Operaționale Sănătate și Transport, care se adresează preponderent autorităților publice centrale și județene.

Astfel, programul privind Alimentarea cu apă și canalizare, gestionat de Administrația Fondului pentru Mediu este complementar măsurilor din PNRR, în cadrul "Pilonului I Tranziție verde", prin Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), în cadrul obiectivului specific de "Promovare a managementului durabil al apei" din cadrul Priorității 2 "Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară", prin PNDL (Programul național de dezvoltare locală) și PNDR (Programul Național de Dezvoltare Rurală) sau Planul Național Strategic (PNS) 2021-2027.³³

Alt program cu potențial de dezvoltare pentru mediul rural este cel privind construcția de locuințe de serviciu, conform prevederilor H.G. nr. 719/2016, pentru aprobarea programului "Construcția de locuințe de serviciu". Obiectivul programului este de a crea condiții pentru atragerea de către comunitățile locale a unor specialiști (în principal în domeniile sănătății și educației) prin oferirea unor locuințe de serviciu. Programul este gestionat de Agenția Națională de Locuințe, iar autoritățile publice locale sunt implicate prin punerea la dispoziție a terenurilor, asigurarea utilităților și a dotărilor tehnico-edilitare.³⁴ Același obiectiv general este prevăzut și în cadrul Fondului local pentru tranziția verde și digitală din cadrul UAT-urilor, din PNRR.

În plus, există și o serie de programe naționale din sfera educațională care se derulează anual și care pot sprijini și elevii din mediul rural – Programul Național Rechizite Școlare (sprijin pentru elevii aflați în întreținerea familiilor al căror venit mediu net lunar pe membru de familie, realizat în luna iulie a fiecărui an, este de maximum 50% din salariul de bază minim brut pe țară), Programul Național Școală după Școală (grupuri țintă: elevii până la clasa a VIII-a inclusiv, aflați în risc de părăsire timpurie a școlii și/sau în risc ori în situație de eșec școlar, elevii aparținând grupurilor vulnerabile, cum ar fi elevii romi, elevi din mediul rural, elevi cu dizabilități și elevi din comunitățile dezavantajate economic) sau Programele Naționale Bani de liceu, Bursa Profesională sau Euro 200.

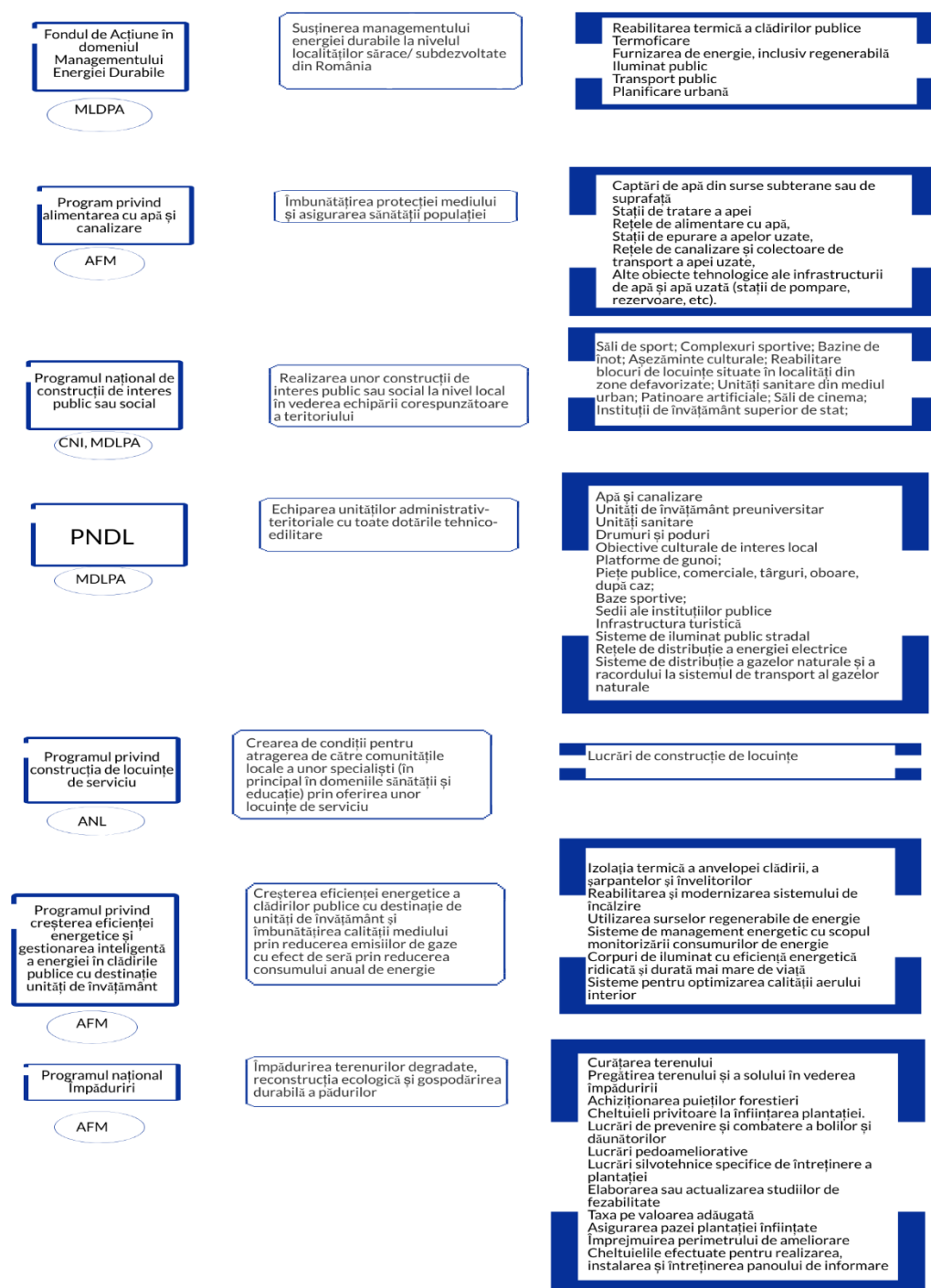
Figura 35 mai prezintă un program din aceeași sferă, respectiv Programul privind creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădirile publice cu destinație unități de învățământ. Sunt eligibile activitățile de îmbunătățire a izolației termice a anvelopei clădirii, a șarpantelor și învelitorilor, reabilitarea și modernizarea sistemului de încălzire/ a sistemului de furnizare a apei calde de consum/ a sistemelor de ventilare și climatizare, utilizarea surselor regenerabile de energie, implementarea sistemelor de management energetic cu scopul monitorizării consumurilor de energie, instalarea de corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mai mare de viață și instalarea de sisteme pentru optimizarea calității aerului interior. Programul este gestionat de Administrația Fondului pentru Mediu (AFM), iar beneficiarii sunt autoritățile publice locale.³⁵

³³ Sursa: <https://oportunitati-ue.gov.ro/program-privind-alimentarea-cu-apa-si-canalizarea/> (data accesării: 1 septembrie 2021).

³⁴ <https://oportunitati-ue.gov.ro/programul-privind-construcia-de-locuinte-de-serviciu-derulat-prin-intermediul-agentiei-nationale-pentru-locuinte-conform-prevederilor-h-g-nr-719-2016-pentru-aprobarea-programului-constru/>.

³⁵ Un alt program național disponibil autorităților locale este cel de construire a locuințelor sociale pentru romi, coordonat de Agenția Națională pentru Locuințe - <https://oportunitati-ue.gov.ro/locuinte-sociale-pentru-comunitatile-de-romi/>.

Figura 35. Programe naționale pentru autoritățile publice locale

Sursa: Sinteza realizată de autor pe baza informațiilor publicate de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (<https://oportunitati-ue.gov.ro>)

În plus, cel mai important program național de finanțare este Programul Național de Dezvoltare Locală – cu două programe distincte PNDL I și PNDL II. PNDL are o paletă largă de

obiective eligibile de investiții - sisteme de alimentare cu apă și stații de tratare a apei; sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate; unități de învățământ preuniversitar; unități sanitare; drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților; poduri, podețe sau punți pietonale; obiective culturale de interes local; platforme de gunoi; piețe publice, comerciale, târguri, oboare; baze sportive; sedii ale instituțiilor publice ale autorităților administrației publice locale, precum și a instituțiilor publice din subordinea acestora; infrastructura turistică dezvoltată de autoritățile publice locale ca instrument de punere în valoare a potențialului turistic local; sisteme de iluminat public stradal, cu prioritate în mediul rural; rețele de distribuție a energiei electrice; sisteme de distribuție a gazelor naturale și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale. Programul are și în 2021 alocări bugetare, pentru proiectele deja contractate, dar este încă incertă continuarea lui în perioada următoare.³⁶

Programul Național de Investiții Anghel Saligny a fost adoptat în 3 septembrie 2021 (OUG 95/2021).³⁷ Obiectivele sale de investiții au în vedere dezvoltarea infrastructurii de bază:

- alimentarea cu apă, inclusiv stații de tratare a apei
- sisteme de canalizare, inclusiv stații de epurare a apelor uzate, canalizare pluvială și sisteme de captare a apelor pluviale
- drumuri publice: județene, de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților
- poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale, inclusiv pentru biciclete
- sisteme de distribuție a gazelor naturale, inclusiv a bransamentelor, precum și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale.

Valoarea estimată a PNI AN este de 50 de miliarde de lei. Fiecare unitate administrativ-teritorială va avea prealocată finanțare minimă pentru cel puțin un proiect eligibil. Pentru comune, pragul este de 4 milioane lei, cu TVA, cf. normelor metodologice adoptate prin ordinul MDLPA din 22 septembrie 2021.³⁸ În acest context, devine esențială demarcarea direcțiilor de complementaritate/ diferențiere față de toate celelalte programe naționale și europene, dar și monitorizarea alocării și execuției lucrărilor finanțate prin viitoarele proiecte contractate.

Alte programe

Alături de programele naționale și cele finanțate din fonduri europene și gestionate la nivel național, mai există și alte oportunități de finanțare prin programe gestionate direct de Comisia Europeană. Un astfel de program este programul Life, cu două subprograme - Natură și biodiversitate, Economia circulară și calitatea vieții. În cadrul selectării intervențiilor finanțate, se acordă prioritate proiectelor care dezvoltă sinergii între subprograme, au potențial de catalizator în sensul în care pot fi replicate de sectorul public/ privat sau mobilizează cele mai mari investiții/ resurse și celor din zone geografice cu nevoi sau vulnerabilități specifice, cum ar fi zonele cu probleme de mediu sau constrângeri naturale specifice, zonele transfrontaliere sau regiunile ultraperiferice.³⁹

³⁶ Bugetul total al PNDL pentru anul 2021 este de 1 miliard lei credite de angajament, respectiv 3,8 miliarde lei credite bugetare (<https://oportunitati-ue.gov.ro/programul-national-de-dezvoltare-locala-pndl/>).

³⁷ <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/246050>

³⁸ <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/246608>

³⁹ Sursa: <https://oportunitati-ue.gov.ro/life/> (data accesării: 1 septembrie 2021).

O altă modalitate de finanțare este prin proiecte finanțate de Granturile Spațiului Economic European (SEE) și Norvegiene care își propun și ele să reducă disparitățile economice și sociale și să consolideze relațiile bilaterale cu 15 țări din Europa Centrală și de Sud și cu țările baltice. Programul din România este structurat pe 12 componente: dezvoltare locală (dezvoltare locală, reducerea sărăciei, copii și tineri în situație de risc, incluziunea romilor, drepturile omului, bună guvernare), energie (energie regenerabilă, eficiență energetică, securitate energetică, creșterea accesului la energie), justiție, sănătate (îmbunătățirea serviciilor de sănătate, reducerea inegalităților în sănătate, prevenirea și controlul bolilor contagioase), cercetare, societate civilă, dezvoltarea afacerilor, cultură, afaceri interne, mediu, educație, dialog social – muncă decentă și Fondul pentru Relații bilaterale.⁴⁰ Actualul Memorandum de înțelegere pentru aceste fonduri acoperă perioada 2014-2021.

⁴⁰ Granturile SEE și Norvegiene, <https://www.eeagrants.ro/descriere-programe> (data accesării: 1.9.2021).

Planul de acțiune (portofoliul de proiecte)**Tabel 14. Planul de acțiune SDL Belciugatele 2021-2027**

nr. crt.	domeniu	proiect	surse de finanțare
1	amenajarea teritoriului	amenajarea pe aliniamentele drumurilor comunale cu pomi ornamentali	fonduri europene, buget local
2	capacitatea administrativă	construirea noului sediu al primăriei Belciugatele	fonduri europene, buget local
3	capacitatea administrativă	constituire / aderare ADI (eventual cu orașul Fundulea)	buget local
4	capacitatea administrativă	realizarea cadastrului general al comunei Belciugatele	fonduri europene, buget local
5	capacitatea administrativă	finalizarea noului PUG	fonduri europene, buget local
6	capacitatea administrativă	constituire / aderare GAL	fonduri europene, buget local
7	capacitatea administrativă	modernizarea infrastructurii TI pentru Primăria Belciugatele	fonduri europene, buget local
8	capacitatea administrativă	sistem de supraveghere video pentru creșterea siguranței cetățenilor și prevenirea faptelor antisociale	CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
9	capacitatea administrativă	digitalizarea serviciilor publice (ex: posibilitate plată impozite locale prin ghișeul.ro)	PNRR, CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
10	capacitatea administrativă	formarea continuă a angajaților din serviciul public	fonduri europene, buget local
11	condiții de viață, infrastructură	extindere rețea de alimentare cu apă curentă	fonduri europene, MDLPA, buget local, PNI AS
12	condiții de viață, infrastructură	rețea de canalizare în sistem centralizat sau în sistem individual	CNI, PNI Anghel Saligny, PNRR, fonduri europene, buget local
13	condiții de viață, infrastructură	construcție stație de epurare	PNI Anghel Saligny, fonduri europene, buget local
14	condiții de viață, infrastructură	sistem de distribuție a gazelor naturale	CNI, MDLPA, Anghel Saligny, fonduri europene, buget local
15	condiții de viață, infrastructură	modernizarea iluminatului public	CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local, AFM
16	condiții de viață, infrastructură	internet wireless în clădiri și spații publice (proiect tip WiFi EU)	fonduri europene

nr. crt.	domeniu	proiect	surse de finanțare
17	infrastructură	amenajare alei pietonale	fonduri europene, buget local
18	infrastructură	achiziționare autogreder	fonduri europene, buget local
19	infrastructură	construcție stație încărcare pentru autoturisme electrice	CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
20	infrastructură	asfaltare / pietruire drumuri agricole	buget local, fonduri europene
21	infrastructură	înființare / construcție parc fotovoltaic	MDLPA, fonduri europene, buget local
22	cultură, sport, timp liber	construirea unui nou cămin cultural	CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
23	cultură, sport, timp liber	modernizare, extindere, popularizare bibliotecă	buget local
24	cultură, sport, timp liber	inițierea unei sărbători a comunei „Zilele comunei Belciugatele”	buget local
25	cultură, sport, timp liber	amenajare locuri de joacă pentru copii, eventual în zona parc comunal/esplanadă	CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
26	cultură, sport, timp liber	mutarea monumentului eroilor în noua esplanadă / parc comuna și augmentare	buget local
27	cultură, sport, timp liber	cultul eroilor – denumirea străzilor cu numele eroilor din Belciugatele	buget local
28	cultură, sport, timp liber	modernizarea terenului de sport - instalație de irigat	buget local
29	cultură, sport, timp liber	construirea unui teren de sport multifuncțional (gazon sintetic)	buget local
30	cultură, sport, timp liber	restaurare bisericilor, îndeosebi a celor cu clasificare de monumente istorice	buget local
31	cultură, sport, timp liber	sprijinirea participării copiilor, elevilor, tinerilor și persoanelor de toate vârstele la activități sportive și culturale	buget local
32	cultură, sport, timp liber	realizarea unei monografii a comunei Belciugatele	buget local
33	cultură, sport, timp liber	realizarea unei monografii a comunei Belciugatele sau revizuirea și extinderea celei existente	buget local
34	economie locală	înființare / modernizare piață agroalimentară	fonduri europene, buget local
35	economie locală	înființarea unei companii publice de transport local, eventual prin ADI / furnizarea de servicii de transport local	buget local

nr. crt.	domeniu	proiect	surse de finanțare
36	economie locală	achiziția de terenuri de către primărie pentru obiective de dezvoltare: susținerea proiectelor urbanistice, proiecte de infrastructură socială, a atragere de investitori	buget local
37	învățământ	modernizare infrastructura școlară	CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
38	învățământ	finalizare construcție grădiniță cu program prelungit	PNDL 2, buget local
39	învățământ	construcție creșă / înființare (amenajare) grupe creșă	CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
40	învățământ	înființarea unei grădinițe cu program prelungit (sau transformarea unei cu program normal)	CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
41	învățământ	(pregătirea pentru) implementarea programului „școală după școală” la nivel primar și gimnazial	CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
42	învățământ	modernizarea / extinderea spațiilor educaționale în cadrul școlii generale	CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
43	învățământ	măsuri integrate de reducere a absenteismului, repetenției, abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii	CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
44	învățământ	centru social de zi (after-school) pentru copii în noua grădiniță sau în altă clădire	fonduri europene, buget local
45	mediu	înființare și construcție parc comunal / esplanada	fonduri europene, buget local
46	mediu	reabilitarea energetică a clădirilor din patrimoniul public conform standardelor NZEB (Near Zero Energy Building)	PNRR, CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
47	mediu	informarea și conștientizarea populației privind management ecologic al deșeurilor și reciclare	PNRR, CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
48	sănătate	finalizare modernizare dispensar comunal	PNDL, buget local
49	sănătate	echiparea cu aparatura medicală a dispensarului din comuna Belciugatele (ecograf)	MDLPA, fonduri europene, buget local
50	sănătate	deschidere și dotare cabinet stomatologic, atragere unui medic dentist (sau colaborare)	MDLPA, fonduri europene, buget local, ADI
51	sănătate	accesarea unor programe de prevenție și diagnosticare pentru boli cronice și infecțioase - în clădire nouă de pe terenul de 3.000 mp, conac sat Măriuța	fonduri naționale
52	sănătate	deschidere punct farmaceutic în dispensar	PNDL, buget local

nr. crt.	domeniu	proiect	surse de finanțare
53	sănătate	centru de permanență medicală (ambulatoriu) - în clădire nouă de pe terenul de 3.000 mp, conac sat Măriuța	CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local
54	social	construire / amenajare centru pentru persoane vârstnice	CNI, MDLPA, fonduri europene, buget local, parteneri sociali
55	social	activități de incluziune socială privind cetățenii români aparținând minorității rome (promovarea participării școlare și preșcolare a copiilor, informare și consiliere pentru programe tip „A doua șansă”, consiliere privind participare pe piața forței de muncă, proiecte privind combaterea și prevenirea discriminării sociale).	Fonduri Europene, Buget Local, Parteneri Sociali

Anexa 1 Proiecte în derulare 2021-2022

proiect	finanțator	perioada implementare	buget (milioane lei)	beneficiar
Extindere și modernizare rețea de alimentare cu apă	PNDL II	2018-2022	5,16	UAT Belciugatele
Modernizare drumuri de interes local	PNDL II	2017-2022	6,8	UAT Belciugatele
Reabilitare și modernizare dispensar uman	PNDL II	2018-2022	0,58	UAT Belciugatele
Realizare și dotare grădiniță cu program prelungit	PNDL II	2018-2022	5,39	UAT Belciugatele

Anexa metodologică

Abordarea propusă a fost structurată pe analiza următoarelor grupuri țintă:

- populația comunei Belciugatele
- reprezentanți ai primăriei și consiliului local Belciugatele
- persoane semnificative pentru viața economică, socială și culturală din comunitate

Demersul de elaborare a strategiei a avut la bază o metodologie complexă, care a inclus:

- analiza documentelor programatice și de politică publică relevante pentru tema în cauză, inclusiv vechea strategie de dezvoltare a UAT
- analiza secundară de date
- cercetare calitativă: colectare și analiza de date obținute prin realizarea de interviuri
- pe baza datelor de cercetare, realizarea planificării strategice și elaborarea documentului

Abordarea propusă a fost structurată pe analiza a două tipuri de date:

- actuale, conform indicatorilor obiectivi
- de opinie, conform indicatorilor subiectivi

După sursă, datele utilizate sunt de următoarele tipuri:

- exhaustive: din recensămintele populației și locuințelor
- din cercetări selective: din anchete statistice (ale INS) și din anchete sociologice (cercetarea calitativă)
- administrative: cele obținute de la reprezentanții administrației publice locale

Culegerea de date statistice și de recensământ

Obiectiv general: descrierea și analiza problemelor de dezvoltare ale comunei, inclusiv a calității vieții locuitorilor.

Domenii specifice ale culegerii de date secundare:

- contextul local - resurse naturale
- populația
- coordonate economice și privind standardul de viață al populației:
- condiții de viață ale populației, accesul la învățământ și sănătate

Ancheta sociologică pe bază de chestionar: culegerea de date administrative

Obiectiv general: descrierea și analiza problemelor de dezvoltare ale comunei, inclusiv capacitatea administrativă de a atrage finanțări și de derula proiecte.

Metoda de culegere a datelor: culegere pe bază de interviu pe Internet asistat de către calculator (CAWI): datele au fost colectate prin aplicarea unui chestionar (formular), prin Internet, care a fost completat de pe multiple terminale (PC, laptop, tableta, smartphone), la locul de muncă, de către mai multe persoane din administrația publică locală, potrivit expertizei tematice.

Instrumentul de cercetare: chestionar cu întrebări deschise pentru reprezentanții instituțiilor publice.

Cercetarea calitativă

Obiective generale: descrierea și analiza problemelor de dezvoltare ale comunei.

Categorii de subiecți ai cercetării calitative:

A. Primărie și consiliul local

- primar/viceprimar/secretar primărie
- asistent social/funcționar cu atribuții de asistență socială
- referent agricol
- consilieri locali

B. Instituții locale:

- director școală/cadru didactic școală, grădiniță
- medic de familie/asistent în cadrul cabinetului de medicină de familie (dacă există)
- farmacist (dacă există)
- medic dentist (dacă există)
- agent Poliția Română

C. Viața economică

- angajatori principali pentru populația din comună (dacă există)
- antreprenori locali în agricultură
- antreprenori neagricoli
- inginer agronom, activ sau pensionar

D. Reprezentanți ai comunităților locale:

- preot / reprezentant consiliu parohial sau pastor
- reprezentant al minorităților etnice (dacă există pondere ridicată a populației din aceste categorii)
- poștaș
- „lideri” informali
- bibliotecar, responsabil cămin cultural

Aspecte metodologice

Metoda de culegere a datelor a constat în interviuri semi-structurate, care au fost realizate:

- prin Internet sau
- față-în-față (în cadrul cercetării de teren a experților ICCV în comună).

Vizita în comunitate a echipei de experți ai Institutului de Cercetare a Calității Vieții (ICCV)

Intervalul de timp al vizitei a fost stabilit de comun acord cu beneficiarul, în luna septembrie 2021.

Obiectiv principal al vizitei a constat în consultarea factorilor de conducere la nivel local în privința:

- obiectivelor generale de dezvoltare identificate
- ierarhia priorității problemelor
- variabila sau variabilele strategice
- stabilirea obiectivelor de dezvoltare pe domenii și direcții prioritare
- planul de acțiune (portofoliul de proiecte)

Al doilea obiectiv al vizitei a avut în vedere componenta de cercetare calitativă, realizată prin interviuri față-în-față, precum și cunoașterea directă a comunității de către membrii echipei de experți.